

<C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Harrison Harry-PS2 Druha planeta smrti.pdb>

PDB Name: Harrison Harry-PS2 Druha planet

Creator ID: REAd

PDB Type: TEXt

Version: 0

Unique ID Seed: 0

Creation Date: 24.4.2007

Modification Date: 24.4.2007

Last Backup Date: 1.1.1970

Modification Number: 0

HARRY HARRISON

DRUHÁ PLANETA SMRTI

Všecka příroda jest umění jen, než tobě tajné;
Každá náhoda jest zpráva, však nespátřitelná,
Každá zlezvučnost, snešení jest nespýtatelné,
Každé částečné zlé, jest Dobro všeobecné,
Na vzdory pak hrdobé, bludné též na vzdory mysli,
Jasná pravda je: což jesti?, to všecko je dobré.
Alexander Pope, Esej o člověku
(přel. Bohuslav Tablic, 1831)

Johnu W. Campbellovi,
bez jehož pomoci by tato kniha -
ani velká část moderní science fiction -
nebyla nikdy napsána

1

„Okamžik,” pronesl Jason do mikrofonu, pak se na chvíli otočil, aby zastřelil útočícího d'áblorožce. „Ne,

nedělám nic důležitého. Přijdu a třeba tam budu co platný.”

Vypnul mikrofon, a obličej radisty z obrazovky zmizel. Dáblorožec sebou trhl v posledním nebezpečném záchvěvu života, když kolem něho Jason procházel, a rohem rachotivě zasáhl Jasonovu vysokou botu z pružného kovu. Jason odkopl zvíře z valu dolů do džungle.

Ve strážní věži na ochranném valu byla tma - přerušovaná pouze blikajícími světly kontrolky na panelu pro řízení obrany. Meta k Jasonovi krátce vzhledla a usmála se, pak se opět soustředila na pozorování poplašného systému.

„Jdu do radiokomunikační věže na kosmodromu,” oznámil Jason. „Na oběžné dráze je nějaká loď, která se pokouší navázat spojení v neznámé řeči. Třeba tam budu co k čemu.”

„Dělej, a? už jsi zpátky,” odpověděla, a když se rychlým pohledem přesvědčila, že všechny kontrolky svítí zeleně, otočila se na židli a natáhla se k němu. Přidržela ho svými rukama se štíhlými svaly, které se silou vyrovnaly mužským, ale rty měla vlahé, ženské. Oplatil jí polibek, i když se od něho odtrhla tak rychle, jak se přivinula, a opět se věnovala poplašnému a obrannému systému.

„To je na Pyrru ten problém,” povzdechl si Jason. „Nadměrná výkonnost.” Sklonil se a lehce ji kousl do šíje - jen se zasmála a rozmarně ho pleskla, aniž od kontrolky odtrhla oči. Jason uhnul - ale ne dost rychle - a když odcházel, třel si ucho. „Boxer v sukních,” zabručel si pro sebe.

Ve věži na kosmodromu byl pouze radista, mladík, který se na žádný jiný svět nikdy nedostal a nehovořil tedy jinak než pyrransky, zatímco Jason, který měl za sebou kariéru profesionálního hráče, ovládal dobře nebo alespoň částečně většinu galaktických jazyků.

„Ted letí mimo dosah,” oznámil radista. „Za chvíli se vrátí. Hlásí se nějakým cizím jazykem.” Pootočil knoflíkem hlasitosti, a přes praskání z atmosférických poruch bylo slyšet hlas stále silněji.

„... jeg kan ikke forstå...Pyrrus, kan dig hør mig... ?”

„To není problém,” prohlásil Jason a sáhl po mikrofonu. „Mluví novodánsky - tak se mluví na většině planet v oblasti Polaris.” Palcem přepnul spínač.

„Pyrrus til rumfartskib, přepínám,” řekl a zapnul příjem. Odpověď zazněla ve stejném jazyce.

„Žádám o povolení přistát. Jaké jsou vaše souřadnice?”

„Nepovolují, a vřele vám doporučuji, abyste si našel zdravější planetu.”

„To není možné, jelikož mám vzkaz pro Jasona dinAlta, který se podle mých informací nachází právě zde.”

Jason se zahleděl na praskající reproduktor s probuzeným zájmem. „Vaše informace jsou správné - Jason dinAlt je u mikrofonu. Co je to za vzkaz?”

„Nemohu jej předat veřejným komunikačním prostředkem. Přistanu podle vašeho radiosignálu. Dáte mi pokyny?”

„Copak si neuvědomujete, že pravděpodobně pácháte sebevraždu? Tohle je pro život nejnebezpečnější planeta v galaxii a všechny životní formy, od bakterií až po pařátové jestřáby - kteří jsou tak velcí jako loď, v níž létáte - jsou pro člověka pohromou. Teď tady máme zrovna příměří, ale pro člověka z jiného světa, jako jste vy, znamená jistou smrt. Slyšíte mě?”

Odpověď nezazněla. Jason pokrčil rameny a pohlédl na naváděcí radar.

„No, jde o váš život. Ale než vydechnete naposled, neříkejte, že jsem vás nevaroval. Navedu vás - ale jen v případě, že budete souhlasit s tím, že loď neopustíte. Přijdu za vámi - tak budete mít padesátiprocentní naději, že se při dekontaminačním cyklu ve vašem vstupním uzávěru místní mikroskopický život zničí.”

„To zní přijatelně,” ozvalo se na souhlas, „protože po smrti netoužím - jen chci doručit vzkaz.”

Jason navedl loď na přistání a pak se díval, jak se vynořuje z nízkých mraků a váhavě nadnáší, aby nakonec se skřipavým třeskotem, zádí napřed, prudce přistála. Většinu nárazu zachytily tlumiče, ale nosný rám se prohnul, takže loď zůstala stát nakloněna v nápadném úhlu.

„To bylo teda přistání,” zabručel opovržlivě radista a odvrátil se. Opět se věnoval svým kontrolkám - cizinec ho nezajímal. Pyrranům je normální zvědavost cizí.

Jason představoval naprostý opak - zvědavost ho přivedla na Pyrrus, vtáhla do planetárního boje a téměř zabila. A nyní ho přitahovala k lodi. Chvilí váhal, když si uvědomil, že radista jeho rozmluvě s cizím pilotem nerozuměl a nemohl tedy vědět, že chce vstoupit na loď.

„Dokážu se o sebe postarat sám,” řekl si se smíchem, a když pozvedl ruku, z mechanického pouzdra, upevněného řemínky ke spodní části zápěstí, vylétla pistole a prudce mu narazila do dlaně. Ukazováček měl již ohnutý, a když do něho narazila nekrytá spouš?, práskl výstřel a rozmetal vzdálený šípkový plevel, na který pistole mířila.

Byl dobrý a věděl to. Nikdy se sice nevyrovná rodilému Pyrranovi, narozenému a vychovanému na této smrtelně nebezpečné planetě s dvojnásobnou gravitací, ale je rychlejší a nebezpečnější, než by nějaký mimozemec snad mohl kdy být. Zvládne každou problémovou situaci, do které by se mohl dostat - a něco takového nyní očekával. V minulosti měl mnohokrát zcela odlišný názor než policejní a jiné vládní orgány na různých planetách, i když se nemohl rozpomenout na žádný z nich, který by si dal tu práci a poslal mezihvězdným prostorem policisty, aby ho zatkli.

Proč sem ta loď přiletěla?

Na zádi měla imatrikulační kód - a nějaký povědomý heraldický symbol. Kde jenom ten znak viděl? Z úvah ho vytrhly otevírající se vnější dvířka přetlakového uzávěru - vstoupil jimi do lodě. Jakmile za ním dvířka zapadla, zavřel oči a superzvukový a ultrafialový dekontaminační cyklus se činil, seč mohl, aby zlikvidoval různé drobnější životní formy, které přinesl s sebou v šatech. Po chvíli cyklus skončil, a když se vnitřní dvířka začala otvírat, přitiskl se k nim, připraven jimi proskočit, jakmile se otevrou dostatečně široko. Kdyby mělo dojít k nějakému překvapení, chtěl, aby bylo na jeho straně.

Když dveřmi proskočil, uvědomil si, že padá. Do dlaně mu skočila pistole, a zpola ji pozvedl směrem k člověku ve skafandru, který seděl v pilotním sedadle.

„Plyn...” Víc už ze sebe nedostal a omdlel dřív, než narazil na kovovou podlahu.

Probral se s dunivou bolestí hlavy, která ho přiměla sevřít víčka, jen jak se pohnul, a když oči konečně otevřel, bolestivý nápor světla ho přinutil, aby je opět zavřel. Nech? byla ta omamná látka, která ho složila, cokoli, působila rychle, a zřejmě stejně rychle přestala působit. Bolest hlavy ustoupila tupému tepání, a Jason mohl otevřít oči, aniž měl pocit, že mu je propichují jehly.

Seděl na sedadle, jakými jsou běžně vybaveny všechny kosmické lodě, opatřeném úchytkami pro zápěstí a kotníky, které byly nyní dobře upevněny. Vedle něho seděl nějaký muž, soustředěný na řídicí prvky kosmické lodě - loď letěla a letěla v hlubokém kosmickém prostoru. Ten neznámý pracoval s počítačem, připravoval skok kosmem.

Jason té chvíli využil, aby si ho pozorně prohlédl. Připadalo mu, že na policistu je trochu starý, i když po chvíli přemýšlení přišel na to, že je velmi obtížné určit jeho věk přesně. Muž měl šedivé vlasy s tak krátkým stříhem, že mu kopírovaly tvar lebky, a vrásky na jeho kožnaté pokožce zřejmě vyryly spíc povětrnostní vlivy než počet roků. Byl vysoký a měl vzpřímené držení těla, a na první pohled to vypadalo, že je příliš hubený, ale Jason si brzy uvědomil, že ten dojem vyvolává skutečnost, že na něm není žádný přebytečný tuk. Vypadal, jako by ho smažilo slunce a omýval déšť? tak dlouho, až z něho zůstaly jen kosti, šlachy a svaly. Když pohnul hlavou, svaly mu pod pokožkou na krku vystoupily jako provazy, a jeho ruce na řídicím panelu připomínaly zahnědlé pařáty nějakého ptáka. Ztvrdlým prstem stiskl tlačítko, které uvedlo v činnost regulaci skoku, a odvrátil se od pultu, aby se věnoval Jasonovi.

„Vidím, že jste se probral. Ten plyn nebyl silný, a použil jsem ho jen nerad, jenže takhle to bylo nejbezpečnější.”

Při mluvení se mu čelist zvedala a klesala s takovou smysluplnou vážností, jakou má bankovní trezor. Jeho modré, hluboko zasazené oči hleděly zpod hustého tmavohnědého obočí upřeně a chladně. V jeho výrazu ani v jeho slovech nebyl sebemenší náznak humoru.

„To nebylo příliš přátelské,” konstatoval Jason, zatímco nenápadně zkoušel řemínkové úchytky - ty však byly pevně utaženy. „Kdybych jenom tušil, že se z toho vašeho důležitého vzkazu vyklube dávka omamného plynu, asi bych si to s naváděním na přistání rozmyslel.”

„Na podvodníka podvod,” chňapla dravčí ústa. „Kdyby existovala nějaká jiná možnost, jak vás zajmout, využil bych jí. Avšak když jsem si uvědomil, že máte pověst bezohledného zabijáka, a vzal v úvahu nepochybnou skutečnost, že na Pyrru máte přátele, zvolil jsem k vašemu zajetí jediný možný způsob.”

„To je od vás nepochybně velice ušlechtilé.” Upjatost jeho věznitele začala v Jasonovi probouzet vztek.

„Účel světí prostředek a tak - to není zrovna původní argumentace. Ale vlezl jsem sem s očima

otevřenýma a nestěžuji si.” Alespoň ne příliš, dodal v duchu trpce. Jediné, co mohlo být lepší než si dát pár facek za to, jak hloupě jednal, bylo tomu mizerovi napraskat. „Pokud to ode mne není příliš troufalé, nesdělil byste mi laskavě, kdo jste a proč jste si vůbec dal takovou práci, abyste ulovil moje podvyživené tělo?”

„Jmenuji se Mikah Samon. Vezu vás zpátky na Cassylii, kde vás postaví před soud.”

„Cassylia - měl jsem dojem, že ten emblém na lodi je nějak povědomý. Asi bych neměl být překvapen, když se dozvídám, že o mě dosud mají zájem. Ale snad byste měl vědět, že z těch tří miliard sedmnácti miliónů kreditů, které jsem ve vašem kasinu vyhrál, zbylo jen velmi málo.”

„Cassylia ty peníze zpátky nechce,” odpověděl Mikah, když zajistil polohu řidicích prvků a prudce se na sedadle otočil. „Nechtěl jsem zpátky ani vás, protože si z vás udělali hrdinu meziplanetárního věhlasu. Když jste se svým nečestně nabytým ziskem uprchl, uvědomili si, že ty peníze už nikdy neuvidí. Spustili tedy svou propagandistickou mašinerii, a teď jste ve všech přilehlých hvězdných soustavách znám jako Třímiliardový Jason, živoucí důkaz počestnosti jejich špinavých her a vábnička pro všechny chudé duchem. Vy je svádíte, aby o peníze hráli, místo aby si je vydělali poctivou prací.”

„Promiňte, že mi to dneska pomalu zapaluje,” pronesl Jason a potřásl hlavou, aby se zbavil krátkého spojení, které mezi jeho neurony zřejmě nastalo. „Je pro mě poněkud obtížné pochopit, co říkáte. Co jste to za policajta, když mě zatknete, aby mě mohli postavit před soud přesto, že žaloba byla stažena?”

„Nejsem policista,” prohlásil Mikah přísným hlasem. Svoje dlouhé prsty měl před sebou propletené, oči doširoka otevřené a pronikavě hledící. „Jsem vyznavač Pravdy - nic víc. Zkorumpovaní politici, kteří ovládají Cassylii, vás vynesli na piedestal cti. Prokazují čest vám, jinému a - pokud je to vůbec možné - ještě nepočestnějšímu člověku, než jsou sami, a pomocí vaší reputace si namazali kapsy. Já však s pravdou ve štítě hodlám tu reputaci zničit, a až ji zničím, zničím zlo, které zplodila.”

„To je pro jednoho člověka pořádné sousto,” uznal Jason vážně - vážněji, než jak cítil. „Nemáte cigaretu?”

„Na této lodi samozřejmě žádný tabák ani alkohol není. A jsem víc než jeden člověk - mám stoupence. Naše strana, Pravda, již představuje sílu, s níž je třeba počítat. Stálo nás to spoustu času a energie, než jsme vás vypátrali, ale stálo to za to. Vydali jsme se po stopě do vaší nepočestné minulosti na Mahautově planetě, v kasinu Nebula na Galiptu a sledovali sérii vašich mrzkých zločinů, z nichž je čestnému člověku na zvracení. Ze všech těch míst máme na vás zatykač, v některých případech dokonce soudní rozhodnutí a rozsudek trestu smrti.”

„Předpokládám, že váš smysl pro právo neuráží skutečnost, že všechny ty soudní procesy se konaly v mé nepřítomnosti,” poznamenal Jason. „Ani to, že jsem okrádal jenom podvodníky a profesionální hráče - ty, co se živí okrádáním nezkušených, kteří jim naletí?”

Takovou úvahu odmítl Mikah Samon mávnutím ruky. „V řadě případů byla vaše vina prokázána. Na tom žádné vykrucování nic nezmění. Měl byste být rád, že vaše nechutná minulost poslouží nakonec dobrému účelu. Stane se pákou, kterou svrhneme zkorumpovanou vládu na Cassylii.”

„Budu muset se svou zvědavostí něco udělat,” uvažoval Jason nahlas. „Jen se na mě podívejte.”

Zalomcoval úchylkami, které mu svíraly zápěstí, a servomotorky téměř neslyšně zapředly, když se detektorová jednotka nabudila, a utáhly úchylky, které mu ještě víc omezily pohyb. „Ve chvíli, kdy mě zavolali, abych s vámi promluvil rádiem, jsem se těšil ze zdraví a svobody. Pak místo toho, abych vás nechal narazit do svahu nějakého kopečku, jsem vás navedl na přistání, protože jsem nedokázal potlačit svou zvědavost, čímž jsem tu svou pitomou hlavu strčil do oprátky. Budu se muset zvědavosti odnaučit.” „Jestli tohle má být prosba o milost, je odporná. Nikdy jsem protekci nevyužíval, a lidem vašeho typu nic nedlužím. A ani nikdy nebudu.”

„Nikdy je dlouhá doba,” poznamenal Jason velice tiše. „Přál bych si, abych věděl tak jistě, jak jistě víte vy, že všechno má svůj řád.”

„Vaše slova dokazují, že dosud nejste tak docela ztracený případ. Možná že naši Pravdu pochopíte, ještě než zemřete. Já vám pomohu, budu k vám promlouvat a poskytovat vám vysvětlení.”

„To taková poprava bude lepší,” usoudil Jason příškrčeným hlasem.

„Budete mě krmit - nebo mi uvolníte zápěstí na dobu, kdy budu jíst?“ zeptal se Jason Mikaha, který se nad ním nerozhodně tyčil s tácem v ruce. Jason se rozhodl zaútočit slovy, ale jen mírně, protože Mikah, nechť byl jakýkoli, nebyl hloupý. „Dal bych samozřejmě přednost tomu, abyste mě nakrmil - vy se na osobního komorníka báječně hodíte.“

„Najíst se dokážete sám,“ zareagoval Mikah okamžitě a zasunul tác do výřezů v Jasonově sedadle.

„Budete muset vystačit s jednou rukou, protože kdybych vám uvolnil obě, byly by z toho jenom problémy.“ Dotkl se ovládacího tlačítka na opěrci sedadla a objímka na pravém zápěstí se mu s trhnutím rozevřela. Jason si protáhl ztuhlé prsty a uchopil vidličku.

Během jídla se plně soustředil na prohlídku prostředí. Dělal to nenápadně - na profesionálním hráči nikdy není poznat, že soustředěně vnímá: letný pohled na spoluhráčovy karty, nepatrná změna ve výrazu, z níž se dá usoudit, jaký má protihráč list. Postupně se letnými pohledy dotkl všeho, co v kajutě bylo. Panel s řídicími prvky, obrazovky, počítač, projekce hvězdné mapy, regulátor skoku prostorem, kazeta na mapy, polička na knihy. Všechno si prohlédl, zvážil a zapamatoval. Určitá jejich kombinace se mu může hodit do plánu.

Zatím neměl pochybnosti jen o začátku a konci. Začátek: Stal se na této lodi zajatcem a letí zpátky na Cassylii. Konec: Zajatcem zůstat nemíní - a nemíní se ani vrátit na Cassylii. Chybělo už jen to podstatné, co bude mezi začátkem a koncem. V této chvíli se konec zdál být nereálný, avšak Jasona ani nenapadlo, že by nereálný skutečně mohl být. Řídil se principem, že si člověk musí štěstí zasloužit - otevřenýma očima sledovat, jak se situace vyvíjí a ve správném okamžiku jednat. Dostatečně rychlé jednání přináší štěstí. Rozvažování možností, zatímco příhodný okamžik prchne, přináší smůlu.

Odstrčil prázdný tác a rozmíchal si v šálku cukr. Mikah pojedl skromně už před chvílí a nyní si dopřával druhý šálek čaje. Pil zamyšleně s očima upřenýma do neurčita. Nepatrně sebou trhl, když na něho Jason promluvil.

„S ohledem na to, že na této lodi není žádná zásoba cigaret, co kdybyste mi dovolil, abych kouřil svoje vlastní? Do kapsy nedosáhnou, když jsem tak přikován k sedadlu.“

„Nemohu vám pomoci,“ řekl Mikah, aniž se pohnul. „Tabák je dráždivo, droga a karcinogen. Kdybych vám podal cigaretu, podával bych vám rakovinu.“

„Nedělejte ze sebe pokrytce!“ utrl se Jason - a vnitřně ho uspokojilo, když spatřil, jak krk jeho věznitele zrudl. „Z tabáku se karcinogenní látky odstraňují už pár stovek let. A i kdyby se neodstraňovaly - jaký by to na mou situaci mělo vliv? Vezete mě na Cassylii na jistou smrt. Proč by vás tedy mělo zajímat, v jakém stavu budu mít v příštích dnech plíce?“

„Z tohoto hlediska jsem neuvažoval. V životě však existují určitá pravidla...“

„Ano?“ přerušil ho Jason, aby si udržel iniciativu a výhodu. „Není jich tolik, jak byste si rád myslel. A vy, co si pořád vymýšlíte pravidla, nikdy svoje myšlení dostatečně neextrapolujete. Jste proti drogám. Jakým drogám? Co taková kyselina v čaji, který pijete? Nebo thein, co je v něm? V čaji je theinu spousta - a je to droga, která působí povzbudivě i močopudně. Z toho důvodu se čaj do zásobníku ve skafandru nedává. To je případ, kdy je droga z rozumných důvodů zakázána. Můžete svůj zákaz kouření odůvodnit stejně rozumně?“

Mikah se chystal k odpovědi, ale pak ještě chvíli uvažoval. „Možná že máte pravdu. Jsem unaven, a tohle nakonec není důležité.“ Opatrně vytáhl Jasonovi z kapsy cigaretové pouzdro a upustil je na tác. Jason se o žádnou akci nepokusil. Mikah si s poněkud rozpačitým výrazem nalil třetí šálek čaje.

„Musíte mě omluvit, Jasone, že jsem se vás snažil přizpůsobit svým běžným představám. Když člověk hledá cestu velké Pravdy, někdy pustí ze zřetele drobné pravdivosti. Netolerantní nejsem, avšak mám silný sklon předpokládat, že všichni budou žít podle pravidel, která jsem si stanovil pro sebe. Na poníženost bychom neměli nikdy zapomínat, a děkuji vám, že jste mi to připomenul. Hledání Pravdy není vůbec snadné.“

„Žádná velká pravda neexistuje,“ namítl Jason, a nyní z jeho hlasu nezazníval hněv ani útočnost, protože chtěl svého věznitele vtáhnout do další konverzace. A natolik ho zaujmout, aby na chvíli zapomněl na jeho volné zápěstí. Pozvedl k ústům šálek, ale čaje se pouze dotýkal rty, ale nepil ho. Nedopitý šálek - to byl přirozený důvod k tomu, aby mu Mikah nechal ruku volnou.

„Žádná velká Pravda?“ Mikah se soustředěně zamyslel. „To snad nemyslíte vážně. V galaxii je jí plno - je prubířským kamenem samotného skutečného života. To je to, co vlastně odlišuje člověka od zvířat.“
 „Neexistuje žádná pravda, žádný život, žádný člověk. Alespoň nic z toho takové, jak to vyslovujete - velkými písmeny. Neexistuje.“

Mikah se zamyslel, až se mu hladká pokožka na čele stáhla do vrásek. „Budete se muset vyjádřit jednoznačně,“ řekl. „Protože vám dost dobře nerozumím.“

„Jste to bohužel vy, kdo se nevyjadřuje dost srozumitelně. Konstruuje skutečnost, která prostě neexistuje. Pravda s malým pé je popis, vztah. Způsob, jak popsat konstatování. Sémantický nástroj. Ale pravda s velkým počátečním písmenem je imaginární slovo, prázdný a bezobsažný zvuk. Slovo, které předstírá, že patří mezi podstatná jména, ale nic necharakterizuje a k ničemu se nevztahuje, a které nic neznamena. Když prohlašujete, že věříte ve velkou Pravdu, ve skutečnosti říkáte, že nevěříte v nic.“

„Neuvěřitelně se mýlíte!“ vzrušil se Mikah a s prstem probodávajícím vzduch se předklonil. „Pravda je filozofická abstrakce, jeden z nástrojů, které používá náš mozek, aby nás pozvedl nad zvěř - důkaz, že nejsme zvěř, ale tvorové vyššího řádu. Zvířata mohou být pravdivá - avšak Pravdu nemohou pochopit. Zvířata vidí, ale skutečnou krásu vidět nedokážou.“

„Ale ne!“ zabručel Jason. „S vámi se nedá diskutovat, a o nějaké radosti z rozumné výměny názorů nemůže být ani řeč. My ani nemluvíme stejným jazykem. Zapomeňme na chvíli na to, že někdo z nás může mít pravdu a druhý se mýlit, a vraťme se k samotným základům, abychom se shodli na významu výrazů, které používáme. Začněme takhle - dokážete říct, jaký je rozdíl mezi etikou a étosem?“

„Samozřejmě!“ odfrkl Mikah a při myšlence, že ho čeká vzrušující souboj na slovíčka, se mu zablesklo v očích. „Etika je nauka pojednávající o tom, co je dobré a co špatné, nebo správné či nesprávné - neboli o mravních povinnostech a závazcích. Étos znamená vůdčí víru, základ nebo ideály, které charakterizují nějakou skupinu nebo komunitu.“

„Velice správně. Vidím, že jste dlouhé noci v kosmické lodi prožil s nosem zabořeným do knih. Ted' sám sebe přesvědčte, že rozdíl mezi oběma výrazy jasně chápete, protože v tom spočívá jádro problému, pokud jde o naši vzájemnou komunikaci. Étos je neodlučitelně spojen s určitou společností a nelze ho od ní oddělit, jinak ztratí veškerý svůj význam. Souhlasíte?“

„No...“

„Ale jděte - podle vaší vlastní definice musíte souhlasit. Étos nějaké skupiny je jenom generalizující termín, který zahrnuje veškerá pravidla, podle nichž se členové této skupiny vzájemně respektují. Je to tak?“

Mikah váhavě přikývl na souhlas.

„Když jsme se tedy v tomhle shodli, můžeme pokročit o kousek dál. Etika, opět podle vaší definice, se musí zabývat libovolným počtem skupin nebo společností. Pokud absolutní zákony etiky existují, musejí být tak všeobsažné, že je lze aplikovat na jakoukoli společnost. Takový zákon etiky musí být obecně uplatnitelný jako gravitační zákon.“

„Nerozumím vám...“

„Myslel jsem si, že nebudete rozumět, až se dostanu do této fáze argumentace. Vy všichni, co žvaníte o svých univerzálních zákonech, ve skutečnosti vůbec nechápete, co tento výraz vlastně znamená. Já toho z historie vědy moc nevím, ale jsem ochoten se vsadit, že první gravitační zákon, jak byl formulován, popisoval, že věci padají takovou a takovou rychlostí a že jejich zrychlení je takové a takové. To není zákon, ale výsledek pozorování, které v této formě není úplné, dokud nedoplníte na této planetě. Na planetě o jiné hmotnosti bude výsledek pozorování jiný. Gravitační zákon představuje vzorec

$$F = \frac{m \cdot M}{d^2}$$

a ten lze použít k výpočtu gravitační síly mezi dvěma tělesy kdekoli. Tak se vyjadřují základní a neměnitelné principy, které platí za všech okolností. Jestli budete chtít mít nějaké skutečné etické zákony, ty budou muset mít tutéž univerzální platnost.

Budou muset platit na Cassylii a na Pyrru, nebo na jakékoli jiné planetě, a v libovolné společnosti, jaká existuje. Což nás přivádí zpátky k vám. To, co tak vznešeně - s velkými písmeny a nabubřelou okázalostí - nazýváte zákony etiky, nejsou vůbec žádné zákony, ale jenom zlomky kmenového étosu, primitivního ustanovení, které zavedli pouštní pastevci, aby ve svém domě nebo stanu udrželi určitý řád. Tato pravidla nemohou mít všeobecnou platnost - to jistě chápete i vy. Jen si vzpomeňte na různé planety, na nichž jste byl, a na řadu podivných i báječných zvyklostí, podle nichž se lidé vůči sobě chovají - a pak si zkuste představit desatero chování, které by ve všech těch společnostech platilo. Nemožná představa. Vsadím se však, že máte pro mě desatero pravidel, kterými se mám řídit, a pokud jedno z nich celkem zbytečně zakazuje uctívat vyřezávané modly, dovedu si představit, jak všeobecně platná jsou ta ostatní. Nechováte se eticky, když se je snažíte uplatňovat, kdekoli se ocitnete - tím se jenom velice specifickým způsobem vydáváte na cestu k sebevraždě!"

„Vy mě urážíte!"

„V to doufám. Jestli se vám nijak jinak nemůžu dostat na kůži, možná že vás ze stavu morální strnulosti probere urážka. Jak jste se jen opovážil uvažovat o tom, že mě budete soudit za krádež v cassylijském kasinu, když jsem se dopustil jen toho, že jsem se přizpůsobil jejich etickému kódu! V kasinu se hraje podvodně, takže podle jejich místního étosu musí zákon podvodnou hru legalizovat. Přelstil jsem je tedy podle pravidel jejich zákonné normy. Jestli schválili taky zákon označující podvod při podvodné hře za nezákonný, pak nikoli podvod, ale zákon postrádá etiku. Když mě tedy vlečete na Cassylii, abych byl podle takového zákona souzen, nechováte se eticky, a já jsem bezbranná oběť špatného člověka."

„Při pravici satanově!" vyjekl Mikah. Vyskočil na nohy, začal před Jasonem přecházet sem a tam a vzrušením spínal a rozpínal ruce. „Teď se mě pokoušíte zmást svou sémantikou a takzvanou etikou, což není nic než prachsprostý oportunismus a prospěchářství. Existuje však vyšší zákon, který se nedá zpochybňovat..."

„To je vyložená blbost - a to mohu dokázat." Jason ukázal na knihy na stěně. „Mohu to dokázat pomocí vašich vlastních knih, té lehčí literatury, kterou máte tam na polici. Ne knížek Akvinského - ty jsou moc tlusté. Ale ten svazek, co má na hřbetu Lull. Není to Knieha o Řádu Rytířstva od Ramona Lulla?"

Mikah vytřeštil oči. „Vy jeho dílo znáte? Vy jste s Lullovou tvorbou obeznámen?"

„Samozřejmě," prohlásil Jason se samozřejmostí, na kterou neměl právo, protože toto byl jediný titul z celé sbírky, na který si vzpomněl, že četl - ten podivný název mu utkvěl v hlavě. „Teď mi dovolu, abych do něho nahlédl, a předvedu vám, co mám na mysli." Říkal to přirozeně, aby nevzbudil nejmenší podezření, že právě o takový zvrat po celou dobu usiloval. Usrkával čaj, z vnitřního napětí nedával nic najevo.

Mikah Samon vytáhl z poličky knihu a podal mu ji.

Jason rychle listoval stránkami a přitom hovořil. „Ano... ano, tohle je ono. Téměř ideální příklad toho, jak uvažujete. Máte Lulla rád?"

„Je inspirující!" zazářil Mikah, oči se mu zaleskly. „Z každého řádku dýchá krása a slova Pravdy, na které jsme ve shonu moderního života zapomněli. Sladění a důkaz vztahů a vazeb mezi mystickým a konkrétním. Za použití symbolů vysvětluje všechno naprosto logicky."

„Lull dokazuje nic o ničem," namítl Jason důrazně. „Jen si se slovíčky hraje. Vezme jedno slovo, propůjčí mu abstraktní a nereálný význam a pak tento význam dokazuje tím, že ho vztáhne k jiným slovům, která mají stejně nejasné kořeny. Jeho fakta nejsou fakty - jsou to jen zvuky bez významu. Toto je hlavní kritérium, podle něhož se váš vesmír liší od mého. Vy žijete ve světě bezvýznamných skutečností, které neexistují. Můj svět sestává ze skutečností, které lze zvažovat, přezkušovat a logicky dokazovat ve vztahu k jiným skutečnostem. Moje fakta jsou neotřesitelná a neoddiskutovatelná. Prostě existují."

„Předved'te mi jeden z vašich neotřesitelných faktů," pronesl Mikah hlasem, který zněl tišeji než Jasonův.

„Támhle," ukázal Jason. „Ta velká zelená kniha nad stolem. V ní jsou taková fakta, o jejichž pravdivosti nebudete pochybovat ani vy - sním všechny stránky, jestli budete. Podejte mi ji." To nadmíru troufalé tvrzení pronesl hněvivě - a Mikah se na návnadu chytil. Podal Jasonovi požadovaný svazek, a podal mu ho oběma rukama, protože to byl svazek velice objemný, vázaný do kovu a těžký.

„Teď pozorně poslouchejte a pokuste se chápat, i když to pro vás nebude nijak snadné," upozorňoval Jason, když svazek otvíral, a to, že naznačil pochybnosti o Mikahově chápavosti, vyvolalo u adresáta

kyselý úsměv. „Je to hvězdná efemerida a je nacpaná fakty jako vejce masem. Svým způsobem je to historie lidstva. Teď se podívejte na skokovou obrazovku na řídicím pultu a pochopíte, co mám na mysli. Vidíte tu horizontální zelenou čáru? No, to je náš kurs.”

„Jelikož tato loď patří mně a sám ji pilotuji, jsem si toho vědom,” odsekl Mikah. „Pokračujte v dokazování.”

„Mějte se mnou trpělivost,” prosil Jason. „Pokusím se být stručný. - A ten červený bod na zelené čáře je poloha naší lodě. Číslo nad obrazovkou představuje náš příští navigační bod, místo, kde gravitační pole hvězdy je dostatečně silné, aby se při skoku prostorem dalo určit. Ta hvězda má kód BD 89-046-299. Najdu jej v seznamu.” Rychle listoval stránkami. „A podívám se, co to je. Hm, jméno nemá, ale značkový kód o ní hodně vypovídá. Podle téhle značky je tam planeta nebo planety, na nichž člověk může žít, avšak nedá se z ní poznat, jestli tam nějakí lidé žijí.”

„Kam tím vším míříte?” chtěl vědět Mikah.

„Trpělivost - za chvíli uvidíte. Teď se podívejte na obrazovku. Ta zelená tečka, která se čáře znázorňující kurs přibližuje, je BNP - bod největšího přiblížení. Až červená a zelená tečka spolu splynou...”

„Dejte mi tu knihu,” rozkázal Mikah a udělal krok vpřed najednou si uvědomil, že něco není v pořádku. Zpozdil se jen o okamžik.

„Tady je váš důkaz!” zvolal Jason a knihu hodil - ta proletěla skokovou obrazovkou a zasáhla citlivé obvody za ní. A než zasáhla, Jason za ní poslal druhou knihu. Ozval se zvonivý náraz, zablesklo světlo a zapraskaly zkratované obvody.

Podlaha hrozivě zasténala, když se náhle přerušily kontakty a loď propadla do normálního prostoru. Mikah chroptěl bolestí na podlaze, kam ho náhlý přechod letového režimu srazil. Jason, upoutaný k sedadlu, s úsilím potlačoval zvedání žaludku a tmění před očima. Když se Mikah potácivě zvedal na nohy, Jason pečlivě zamířil a do kouřícího, zdemolovaného počítače hodil táč i misky.

„Tady máte svoji skutečnost,” prohlásil vítězoslavně. „Svoji nevyvratitelnou skutečnost, pozlacenou a s uranovým jádrem. Teď už na Cassylii nepoletíme!”

3

„Nám oběma jste přivodil záhubu,” řekl Mikah - obličej měl stažený a pobledlý, ale hlas vyrovnaný. „To není zcela přesné,” odporoval Jason. „Záhubu jsem přivodil řízenému skoku, takže se k jiné hvězdě nedostaneme. Náš pohon je v pořádku, a proto můžeme přistát na některé z těchto planet - sám jste viděl, že nejméně jedna z nich je obývatelná.”

„A tam nechám skokový pohon opravit a budu pokračovat v cestě na Cassylii. Nepolepšil jste si.”

„Možná,” odpověděl Jason tak lhostejným tónem, jakého byl jen schopen, i když na pokračování cesty neměl nejmenší zájem, nech? si Mikah Samon myslel cokoli.

Ten však dospěl ke stejnému závěru. „Položte ruku znovu na opěrku sedadla,” poručil a opět úchylku zamkl. Zaklopýtal, když kosmický pohon naskočil a loď změnila směr. „Co to je?” polekal se.

„Nouzové řízení. Palubní počítač pochopil, že se stalo něco nenormálního, a převzal řízení. Můžete ho vyřadit z činnosti tím, že přepnete na ruční řízení. Ale zatím se neznepokojujte, loď se svými senzory a údaji v paměti to dokáže líp než kdokoli z nás. Vyhledá planetu, o kterou nám jde, vypočte kurs a dopraví nás tam co nejekonomičtěji, pokud jde o čas a palivo. Až se dostaneme do atmosféry, můžete řízení převzít a poohlédnout se po nějakém místě, kam přistát.”

„Teď už nevěřím ani jedinému slovu, které vyslovíte,” prohlásil Mikah ponuře. „Řízení převezmu hned a zapnu vysílání v tíšňovém pásmu. Někdo nás uslyší.”

Když vykročil, loď sebou znovu trhla a všechna světla zhasla. V nastalé tmě bylo vidět, jak uvnitř řídicího panelu bleskají plamínky. Pak zasyčela pěna a plamínky zmizely. Za slabého cvaknutí se rozsvítilo nouzové osvětlení.

„Neměl jsem použít knihu od Ramona Lulla,” usoudil Jason. „Loď ji nemůže strávit, jak jsem ji nemohl strávit já.”

„Jste neuctivý a rouháte se,” pronesl Mikah se sevřenými zuby a zamířil k řídicímu panelu. „Pokoušíte se

nás oba zabít. Nemáte žádnou úctu ke svému ani k mému životu. Jste člověk, který si zaslouží nejvyšší trest, jaký zákon umožňuje uložit.”

„Jsem hráč,” zasmál se Jason, „a vůbec ne tak špatný, jak si myslíte. Riskuji - ale jen když je riziko úměrné. Vy jste mě vezl vstříc jisté smrti. Nejhorší, co může vyplynout z toho, že jsem zlikvidoval řídicí panel, je tentýž osud. Proto jsem riskoval. U vás je samozřejmě rizikový faktor větší, ale to jsem bohužel nebral do úvahy. Koneckonců, do této situace jsme se dostali vašim přičiněním. Nesete jen důsledky svého počínání, a mně kvůli nim nenadávejte.”

„Máte naprostou pravdu,” uznal tichým hlasem Mikah. „Měl jsem být ostražitější. Ted’ mi laskavě řekněte, co mám udělat, abych zachránil oba naše životy. Žádný z řídicích prvků nefunguje.”

„Žádný? Zkusil jste nouzové zrychlení? Ten velký červený spínač pod ochranným krytem?”

„Zkusil. Ani ten nefunguje.”

Jason se na sedadle zhroutil. A chvíli trvalo, než promluvil. „Vezměte si, Mikahu, některou z vašich knížek na čtení,” řekl konečně. „Hledejte útěchu ve své filozofii. Nemůžeme nic dělat. Ted’ všechno závisí na počítači a na tom, co z elektroniky zůstalo.”

„Nemůžeme si pomoci - nemůžeme něco opravit?”

„Jste lodní technik? Já ne. Pravděpodobně bychom nadělali víc škody než užítu.”

Trvalo dva dny lodního času, než se po velice nevyrovnaném letu dostali k jedné planetě. Atmosféru clonil mračný opar. Přiblížili se z noční strany, a nic určitého nebylo vidět. Ani světla ne.

„Kdyby tam byla města, viděli bychom jejich světla - je to tak?” zeptal se Mikah.

„Nemuseli bychom. Mohou tam být bouře. Města mohou být zastřešená. Nebo je na této polokouli jenom oceán.”

„Nebo to může být tak, že tam nežijí žádní lidé,” dodal Mikah. „I když nás loď snese dolů bezpečně, co na tom bude záležet? Na této ztracené planetě na konci vesmíru strávíme zbytek života.”

„Nebud’te takový nadšený optimista,” řekl Jason. „Co kdybyste mi ty náramky sundal, dokud ještě letíme? Přistání bude pravděpodobně tvrdé, a já bych chtěl mít určitou šanci.”

Mikah se na něho zamračil. „Dáte mi čestné slovo, že se během přistání nepokusíte o útěk?”

„Ne. A kdybych vám ho dal, věřil byste mi? Jestliže mě rozvážete, bude to vaše riziko. Žádný z nás si nemysleme nic jiného.”

„Musím splnit svou povinnost,” přesvědčoval se Mikah nahlas. A Jason zůstal k sedadlu připoután. Zabořili se do atmosféry a tiché sténání, narážející na trup, se brzy vystupňovalo na pronikavé skučení. Náhle přestal fungovat pohon a loď se dostala do volného pádu. Třením o vzduch se povrch trupu rozžhavil do běla a navzdory úsilí chladicího systému, teplota v interiéru rychle stoupala.

„Co se děje?” zeptal se Mikah. „Vy se v těch věcech vyznáte. Jsme vyřízeni - čeká nás havárie?”

„Možná. Mohou to být jenom dvě věci. Buď selhaly všechny funkční prvky - a v tomto případě nás to roztrousí po kousíčkách po celé planetě - nebo se počítač šetří na poslední bravurní kousek. Doufám v tu druhou možnost. Dneska se stavějí chytré počítače, schopné řešit všechny problémy. Trup a motory jsou v dobrém stavu, ale některé řídicí prvky nefungují, nebo nefungují spolehlivě. V situaci, v jaké jsme se ocitli, by dobrý pilot nechal loď klesnout co nejniž po co možná nejdelší dráze, než by zapnul brzdění. Pak by motor zatížil na plný výkon - třináct gé nebo víc podle toho, co by si myslel, že pasažéři na lehátkách vydrží. Trup by dostal pořádně zabrat, ale co na tom? Řídicí prvky by se použily jen po nejkratší dobu nejjednodušším způsobem.”

„Myslíte si, že právě toto se děje?” zeptal se Mikah, když se připravoval k ulehnutí na antigravitační lehátko.

„Doufám, že se to děje. A než se odeberete na lože, nehodláte mi odemknout náramky? Přistání nemusí být zrovna komfortní a třeba se budem potřebovat honem dostat jinam.”

Mikah uvažoval, pak vytáhl pistoli. „Pustím vás, ale jestli se o něco pokusíte, budu střílet. Jakmile přistaneme, opět vás spoutám.”

„Díky za ty dary,” poznamenal Jason, když měl ruce volné a třel si zápěstí.

Prudká decelerace na ně dolehla náhle, ždímalá jim vzduch z plic v neovladatelných, trhavých vydechnutích, stlačovala je hlouběji do poddajných lehátek. Mikah měl pistoli přitisknutou k hrudi tak

silně, že ji nemohl nadzvednout. Nemusel ji však zvedat - Jason se nemohl postavit, ani pohnout. Potácel se na hranici bezvědomí, viděl jen útržkovitě přes černou a červenou mlhu.

Tíživý tlak ustal tak rychle, jak se dostavil.

Dosud padali. Ze zádě se ozvalo zasténání motorů - ty však už nenaskočily. Oba muži se ani nehýbali, jen po neměřitelnou délku času, kdy loď padala, na sebe upřeně hleděli.

Než loď dopadla, stočila se, takže narazila pod úhlem. Pro Jasona měl konec podobu pohlcující vlny zahrnutí, otřesu a bolesti. Náhlý náraz ho přitlačil ke svírajícím popruhům, které vlivem setrvačnosti jeho těla praskly, a vrhl ho napříč pilotní kabinou. Jeho poslední myšlenka platila varování, že si musí chránit hlavu. Pozvedl před sebe ruce, když narazil na stěnu.

Existuje chlad, který je tak pronikavý, že se neměří teploměrem, ale bolestí. Chlad, který se zařezává do masa, než otupí a zabije.

Jasona probral z bezvědomí zvuk jeho vlastního hlasu, chraptivě vzlykajícího. Ten chlad byl tak všezahrnující, že vyplňoval vesmír. A pochází z mrazivé vody, uvědomoval si, když vykašlával vodu z ústa nosu. Něco ho svíralo, a musel vynaložit značnou námahu, než si uvědomil, že je to Mikahova ruka. Mikah plaval a držel Jasonovi obličej nad vodou. Zmenšující se tvar ve vodě, ve tmě dost neurčitý, nemohl být nic jiného než jejich loď, z níž při pohrbívání unikaly bubliny a ozývalo se sténání kovu. Chladná voda již nepůsobila bolest, a Jason se pokoušel odpočívat, když ucítil pod nohama něco pevného.

„Stoupni si, sakra, a jdi,” vydechl Mikah chraptivě. „Neunesu...neunesu tě...sám tě neunesu...”

Z vody se vypořádali bok po boku jako čtyřnozí plazové, kteří nedovedou chodit vzpřímeně. Všechno vypadalo hodně neskutečně, a Jason se nedokázal přimět k žádné rozumné úvaze. Nesmí se zastavit, to věděl určitě, ale co jiného má dělat?

Temnotou problesklo nějaké světlo - třepetavé světlo, které se k nim přibližovalo. Jason nemohl ze sebe vypravit ani hlásku, slyšel, jak Mikah volá o pomoc. Světlo se přiblížilo - byla to vlastně jakási pochodeň, kterou někdo držel nad hlavou. Když se pochodeň dostatečně přiblížila, Mikah se vztyčil na nohy.

Z reality se stal zlý sen. Pochodeň nadržel člověk, ale nějaká hrozná bytost s ostře řezaným obličejem, která praštila Mikaha kyjem tak silně, že ten beze slova klesl k zemi, a pak se otočila k Jasonovi.

Jason neměl na boj dost síly, i když se všemožně snažil, aby se postavil na nohy. Prsty zarýval do zmrzlého písku, ale zvednout se mu nepodařilo - a při posledním pokusu klesl vyčerpaně tváří k zemi. Pokoušelo se o něho bezvědomí, ale odolal. Plápolající pochodeň se přiblížila ještě víc a s ní šouravé zvuky kroků v písku. Pomyslení, že se k němu zezadu přibližuje neurčitá hrůza, bylo nesnesitelné - s vynaložením posledních sil se překulil na záda a zíral na netvora tyčícího se nad ním, než mu oči překryla temnota z vyčerpání.

4

Ten netvor ho nezabil, jen stál a upřeně na něho shlížel - a jak zvolna plynuly sekundy a Jason zůstával naživu, nutil se do úvah o hrůze, která se z temnot vynořila.

„K' e vi stas el...?” zeptal se netvor, a teprve až nyní si Jason uvědomil, že je to lidská bytost. Smysl otázky zachytil na periférii vyčerpaného mozku - měl dojem, že řeči docela dobře rozumí, i když ji nikdy neslyšel. Pokusil se odpovědět, ale z hrdla se mu ozvalo pouze chrčivé bublání.

„Ven k' n torcoj - r'pidu!”

Z ostrova temnoty se vyloupila další světla a současně zazněl pleskot běžících nohou. Jak se světla přibližovala, Jason uviděl člověka stojícího nad ním zřetelněji a pochopil, proč ho mylně považoval za nějaké nelidské stvoření. Všechny jeho končetiny totiž halily pásy špinavé kůže, hrud' a tělo chránily tlusté, překrývající se kožené pásy s krvavě rudými znaky. Hlavu mu obepínal chránič z lebky nějakého, slepici podobného, zvířete, který se spirálovitě zužoval ve špici a v přední části měl vyvrtané dva malé otvory pro oči. Z dolní části chrániče hlavy vyčnívaly velké, na prst dlouhé zuby, které již tak hrozný vzhled ještě umocňovaly. Jediné, co svědčilo o příslušnosti majitele k lidskému rodu, byl matný a špinavý

plnovous, který vyčuhoval pod zuby chrániče hlavy. Další z mnohých detailů si Jason uvědomil jen okrajově: něco objemného za jedním ramenem a nějaké tmavé předměty u pasu. K Jasonovi se snesl těžký kyj a dloubl ho do žeber, ale Jason se nemohl o obranu ani pokusit - potácel se na hranici bezvědomí.

Na hrdelní povel se domorodci s pochodněmi zastavili plných pět metrů od místa, kde Jason ležel. A Jason si jen neurčitě uvědomoval, že se diví, proč jim těžkooděnc nedovolí, aby přistoupili blíž - světlo z jejich pochodní sem dopadalo jen slabě. Na této planetě mu zatím všechno připadalo nepochopitelné. Na nějakou dobu musel ztratit vědomí, protože když znovu vzhlédl, z písku vedle něho čněla pochodeň a těžkooděnc, který mu už jednu botu stáhl, ho právě připravoval o druhou. Jason se ochable zkroutil, ale botu nezachránil - z nějakého důvodu nedokázal donutit svaly k poslušnosti. Zdálo se mu, že ho zrazuje i odhad času, a i když se každá sekunda přímo vlekla, události se odehrávaly neuvěřitelně rychle. Nyní už neměl ani jednu botu, a těžkooděnc mu šmátral po kombinéze, ale každých několik sekund se zarazil, aby krátce pohlédl na řadu domorodců s pochodněmi.

Magnetická upínadla byla pro něho něčím naprosto neznámým - ostré zuby našité na jeho hrozné výstroji se Jasonovi zařezávaly na zápěstích do pokožky, jak se je snažil rozevřít nebo pevnou kovovou tkaninu roztrhnout. Zlostně a nervózně zabručel, když se náhodně dotkl tlačítka pro uvolnění medikitu, který mu zůstal v ruce. Zdálo se, že má z té lesklé skřínky radost - ale když mu jedna z ostrých jehel pronikla chráničem a bodla ho do ruky, vztekla zaječel a praštil přístrojem o zem - a to, co z přístroje zbylo, zašlapal zuřivě do písku. Ztráta nenahraditelného medikitu vyprovokovala Jasona k činnosti - posadil se a pokoušel na jeho torzo dosáhnout. Avšak bezvědomí ho opět stáhlo do své náruče.

Někdy před úsvitem ho k vědomí zvolna přivedla úporná bolest hlavy. Zjistil, že je zabalen do nějaké silně zapáchající surové kůže, která z jeho tělesného tepla zadržovala jen málo. Stáhl si z hlavy dusící přehyb a upřel pohled k hvězdám, chladným tečkám světla, které se v mrazivé noci třpytily. Vzduch měl osvěžující účinek, a Jason ho nasával plnými doušky, které mu spalovaly hrdlo, ale vyčistily hlavu. Poprvé si uvědomil, že dočasnou ztrátu schopnosti časového odhadu mělo na svědomí poranění hlavy, které utrpěl, když loď havarovala - prsty si na hlavě nahmatat lepkavou bouli. Měl zřejmě otřes mozku - to by vysvětlovalo, že se pak nemohl hýbat nebo logicky uvažovat. Chladný vzduch mu znecitlivěl obličej - raději si opět přetáhl kůži přes hlavu.

V duchu si říkal, co se asi stalo Mikahovi poté, co ho místní netvor praštil kyjem. Člověk, kterému se podařilo přežít havárii lodi, si tak nepříjemný a nečekaný konec nezasloužil. Jason k tomu podvyživenému fanatikovi necítil žádnou zvláštní náklonnost, ale vděčil mu za svůj život. Mikah ho po ztroskotání lodi zachránil jen proto, aby sám zahynul rukou vraha.

Umínil si, že vraha zabije, jakmile na to bude mít fyzicky, a současně ho téměř ohromilo, s jakou samozřejmostí ho napadla myšlenka na krvežíznivou odplatu. Dlouhý pobyt na planetě Pyrrus v něm zřejmě potlačil přirozený odpor k zabíjení, tedy kromě zabití v sebeobraně, a soudě podle toho mála, co z tohoto světa dosud viděl, mu pyrranský výcvik zcela určitě přijde vhod. Trhlinou v koženém přehozu uviděl, že obloha již zesvětlala, a odstrčil přehoz, aby se pokochal pohledem na úsvit.

Vedle něho ležel Mikah Samon, zpod příkrývky ze surové kůže mu vyčnívala jen hlava. Vlasy měl rozčuchané a spečené tmavou krví, ale dýchal.

„Toho zlikvidovat je těžší, než jsem si myslel,” zabručel, když se toporně zvedal a opřel o loket, aby si prohlédl svět, na který ho zanesla jeho vlastní sabotážní akce na kosmické lodi. Krajina pouštního charakteru byla drsná, posetá kopečky těl jako po bitvě na konci světa. Několik postav se klátivě zvedalo a přidržovalo si kůži kolem sebe - a v té rozlehlé pustině ze skřípajícího písku to byly také jediné známky života. Na jedné straně bránily hřebeny dun ve výhledu na moře - slyšel jen tupé nárazy vln na pobřeží. Půdu vymrazila doběla jinovatka, a z mrazivého větru mu slzely oči. Na vrcholku duny se najednou objevila povědomá postava těžkooděnce, který prováděl jakýsi obřad s čímsi, co vypadalo jako kus provazu - krátce se ozvalo kovové zacinkání. Mikah zasténal a pohnul se.

„Jak ti je?” zeptal se Jason. „Máš ty nejparádnější krvavé oči, i jaké jsem kdy viděl.”

„Kde to jsme?”

„No tak toto je chytrá a originální otázka - nepovažoval jsem tě za člověka, který se dívá na historické

kosmické opery v televizi. Nemám ponětí, kde jsme - ale jestli chceš, mohu ti stručně vylíčit, jak jsme se sem dostali.”

„Pamatuji si, že jsme plavali ke břehu, pak se ze tmy vynořilo něco zlověstného, něco jako ďábel z pekel. Bojovali jsme...”

„A ten tě praštil do hlavy - jeden bleskový úder, a to bylo tak asi všechno, pokud se bojování týče. Toho tvého ďábla jsem si docela dobře prohlédl, i když jsem nebyl v lepší kondici než ty. Je to chlap navlečený do fantastického kostýmu - jako by ho vystříhli z noční mýry narkomana - a zdá se, že té tlupě otrhaných táborníků dělá náčelníka. Jinak o tom, co se stalo, toho moc nevím - až na to, že mi ukradl boty a že je chci zpátky, i kdybych ho měl kvůli nim zabít.”

„Neprahni po hmotných statcích,” zanotoval vážně Mikah. „A nehovoř o tom, že kvůli materiálnímu zisku připraví lidskou bytost o život. Jsi ztělesněné zlo, Jasone, a... Kde mám boty? - A kde šaty?!”

To překvapující zjištění učinil, když ze sebe odhodil koženou příkrývku. „U Beliala!” zahřměl. „U Asmodea, Abadona, Apolyona i Belzebuba!”

„Báječné,” uznal Jason s obdivem. „Prokazuješ z démonologie dobré znalosti. Jenom je vyjmenováváš - nebo je voláš na pomoc?”

„Zmlkni, ty rouhači! Byl jsem okraden!” Rychle se vztyčil a vítr hvízdající kolem jeho téměř nahého těla mu ihned zbarvil pokožku na namodralý odstín. „Půjdu a vyhledám toho zloducha, který takový mrzký čin spáchal, a donutím ho, aby mi vrátil, co mi náleží.”

Otočil se a chtěl odejít, ale Jason natáhl ruku a uchopil ho zápasnickým chvatem za kotník, zkroutil a strhl k zemi. Dunivý pád Mikaha omráčil, a Jason opět přikryl jeho vyzáblou postavu surovou kůží.

„Jsme si kvít,” prohlásil. „Tys mi zachránil život včera v noci, já jsem ti zachránil život teď. Vždy? máš holé ruce a jsi zraněn zatímco tamhleten chlapec z hor je pochoduující zbrojnice, a každý, jehož osobnosti vyhovuje nosit na sobě takovou strašnost, tě nutně bez mrknutí oka zamorduje. Jen se uklidni a snaž vyhnout maléru. Z této patálie východisko existuje - z každé patálie existuje nějaké, když ho hledáš, a já ho najdu. Právě teď se vydám na procházku, zahájím průzkum. Souhlas?”

Jedinou odpovědí mu bylo zasténání - Mikah opět omdlel, z poraněné lebky mu prosakovala čerstvá krev.

Jason se zvedl a ovinul si kolem těla kůže, aby se chránil před větrem - konce kůží svázal k sobě. Pak odkopával písek, dokud nenarazil na hladký kámen, který se mu přesně vešel do pěsti tak, že kamene vyčníval jen jeden konec, a takto vyzbrojen se prodíral mezi vrtícími se postavami spáčů.

Když se vrátil, Mikah byl opět při vědomí a slunce notný kus nad obzorem. Teď už byli vzhůru všichni - potácející se nesourodá tlupa asi třiceti mužů a žen s dětmi. Všechny spojovala špína a surová kůže sloužící za oděv - neurčitě přecházeli sem a tam, nebo s tupým výrazem seděli na zemi. O dva cizince neprojevovali nejmenší zájem. Jason podal Mikahovi kalíšek z dehtované kůže a dřepel si vedle něho.

„Na, pij. Je to voda, a to je zřejmě to jediné, co je tady na pití k dostání. K jídlu jsem nenašel nic.”

Kámen dosud držel v dlani, a jak hovořil, otíral ho o písek - jeden jeho konec byl vlhký a červený a lpělo na něm několik dlouhých vlasů.

„Dobře jsem se po táboře rozhlédl, ale není v něm k vidění o moc víc než tady odtud. Sestává z houfu zničených lidí s několika ranci ze surové kůže, a někteří mají kožené vaky s vodou. Platí zde zásada «kdo dřív přijde, ten dřív mele», tak jsem si pospíšil, abych byl u mletí včas - a proto máme co pít. Jídlo je dosud v pořadí.”

„Co jsou to zač? Co dělají?” zeptal se Mikah. Artikuloval poněkud nezřetelně, zřejmě se dosud z následku úderu do hlavy plně nezotavil. Jason si jeho zraněnou lebku prohlédl, ale usoudil, že udělá líp, když se jí nebude dotýkat. Rána ještě před chvílí krvácela, teď se krev už vysrážela. Sotva by něčeho dosáhl, kdyby ji vymyl dost podezřelou vodou - k jejich problémům by mohla přibýt starost o infekci. „Jediné vím jistě,” pokračoval Jason. „Jsou to otroci. Nevím, proč tady jsou, ani co dělají, nebo kam mají namířeno, ale o jejich ubohém postavení nelze pochybovat - ani o našem ne. Ten krasavec na kopečku tady šéfuje. My ostatní jsme otroci.”

„Otroci!” vykřikl Mikah hrůzou - to slovo ho deptalo víc než zranění na hlavě. „To je přímo odporné! Otroci musejí získat svobodu!”

„Jen žádné přednášky, prosím, a snaž se být realista - i když to bude bolet. Tady jsou jen dva otroci,

kterí musejí získat svobodu: ty a já. Jak to vypadá, ti ostatní jsou tak parádně přizpůsobeni tomu, čím jsou, že nevidím důvod, proč bych na tom něco měnil. Nezačnu žádnou abolicionistickou kampaň, dokud mi nebude jasné, jak se z té mizérie dostanu sám, a pravděpodobně ani potom ne. Tahle planeta fungovala beze mě hodně dlouho a bude zřejmě fungovat, i když už tady nebudu.”

„Zbabělče! Za pravdu musí bojovat a pravda tě osvobodí.”

„Zase slyším to velké pé,” zasténal Jason. „Jediné, co mě právě tady a teď osvobodí, jsem já sám. Což možná nezní zrovna vznešeně, ale je to pravda. Naše situace je hodně beznadějná, ale nikoli ztracená, tak poslouchej a vem si z toho ponaučení. Zdá se, že ten náčelník - jmenuje se Ch’aka - odešel, aby něco ulovil. Není daleko a brzy se vrátí, takže se ti pokusím jen v rychlosti vysvětlit, jak to tady vypadá. Měl jsem dojem, že jsem poznal, jakou řečí mluví, a nemýlil jsem se. Je to trochu zkomolené esperanto, řeč, jakou používají všechny teridské světy. Ta pozměněná řeč a skutečnost, že se tady žije jen trochu kulturněji než v době kamenné, jsou skoro jistým důkazem, že tady žádný kontakt s ostatními světy neexistuje - i když doufám, že tomu tak doopravdy není. Třeba je tady někde obchodní základna, a jestli je, najdeme ji později. Ted’ nás trápí spousta jiných záležitostí, ale aspoň že se domluvíme. Oni sice polykají spoustu hlásek a některé vynechávají - a dokonce zavedli ráz, což je něco, co žádný jazyk nepotřebuje - ale když se budeme jen trochu snažit, budeme jim rozumět.”

„Já esperanto neovládám.”

„Tak se ho naučíš. Není to nijak těžké ani v jejich barbarském podání. Ted’ buď zticha a poslouchej. Ti lidé se rodí a jsou vychováni jako otroci, a nic jiného neznají. Rozdíly v postavení mezi nimi prakticky nejsou, i když silnější přehrávají práci na slabší, když se Ch’aka zrovna nedívá, ale to zvládnou. Náš největší problém se jmenuje Ch’aka, a my se toho musíme dovědět mnohem víc, než se do něho pustíme. On je pro tu smečku náčelníkem, bojovníkem, otcem, chleboďárcem a osudem a zdá se, že svoje řemeslo dobře ovládá. Tak koukej, a? je z tebe na čas dobrý otrok.”

„Otrok! Já?” Mikah se prohnul v zádech, jak se pokoušel vstát. Jason ho drsně přitiskl opět k zemi - drsněji, než bylo nutné.

„Jo, ty - a já taky. Tohle je jediná možnost, jak za dané situace přežít. Dělej všechno to, co budou dělat ostatní, a uchováš si naději, že vydrží do doby, než zjistíme, jak se z té bryndy dostat.”

To, co Mikah odpověděl, zaniklo v hrdelním řevu Ch’aky, který se vrátil k dunám. Otroci se rychle vztyčili, uchopili svoje uzly a v širokých rozestupech se začali formovat do řady. Jason pomohl Mikahovi na nohy a ovázal mu kolem nohou cáry kůže, pak nesl většinu jeho váhy, když se potáceli k rozvinuté formaci. Jakmile byli všichni na svých místech, Ch’aka nakopl nejbližšího otroka, a všichni vyrazili zvolna vpřed - za chůze se pozorně dívali na zem. Jason nechápal, jaký to má význam, ale dokud jeho a Mikaha nikdo neobtěžoval, bylo mu to jedno - stálo ho dost námahy, aby udržel zraněného Mikaha na nohou, i když tomu se podařilo najít v sobě tolik sil, že udržel postavu zpříma.

Jeden z otroků ukázal k zemi a vykřikl, a celá řada se zastavila. Byl však příliš daleko, než aby Jason zjistil, co je příčinou jeho vzrušení. Otrok se předklonil a krátkým, špinavým kusem dřeva hloubil do země díru. Za několik sekund vytáhl něco oblého a velkého téměř jako paže. Svůj nález zvedl nad hlavu a pokorně se rozběhl, aby ho předal Ch’akovi. Otrokář předmět uchopil a kus z něho odkousl, a když se šťastný nálezce otočil, uštědřil mu pořádný kopanec. Řada se opět pohnula vpřed.

Další dva takové záhadné předměty, které našli, Ch’aka rovněž zkonzumoval. Teprve až když zahnal naléhavý hlad, začal s rolí hodného chleboďáře. Poté, co se dočkali dalšího nálezů, Ch’aka si přivolal jednoho otroka a hodil nález do primitivně pleteného koše, který měl otrok na zádech. Od té chvíle kráčel nosič koše přímo před Ch’akou, který ostražitě dohlížel na to, aby se každý vykopaný předmět dostal do koše. Jason se v duchu podívoval, co to může být - ale dá se to jíst, připomenulo mu kručení v břiše.

Otrok jdoucí v řadě vedle Jasona vykřikl a ukázal do písku. Jasona nechal Mikaha klesnout do dřepu, když se zastavili, a se zájmem pozoroval, jak otrok ryje kouskem dřeva do země a odhrabává písek kolem drobné snítky zeleně, která vykukovala na povrch. Po odhrabání se objevil vrásčitý šedivý předmět, kořen nebo nějaká hlíza, z něhož vyrůstaly zelené lístky. Jasonovi připadal jedlý jako kus kamene, ale otrokovi, který podlehl pokušení a ke kořenu přičichl, stékaly z úst sliny. Ch’aka zareagoval zlobným zavytím, a když dotýčný otrok hodil kořen do koše, dočkal se tak silného kopance, že na svoje

místo v řadě musel namáhavě dokulhat.

Brzy poté zavelel Ch'aka zastavit, a zatímco hrabal v koši, otrhaní otroci se natlačili kolem něho.

Vyvolával jednoho po druhém a podle svého vlastního systému hodnocení přiděloval jeden nebo více kořenů. Koš měl už téměř prázdný, když dloubl kyjem do Jazona.

„K'e nam h'vas vi?" zeptal se.

„Mia namo estas Jason, mia amiko estas Mikah."

Jason odpověděl správným esperantem, kterému Ch'aka zřejmě porozuměl, protože něco zabručel a přehrabával zbytky v koši. Přes maskovaný obličej na něho upřeně shlížel, a Jason cítil tlak neviditelných, ostrážitých očí. Ch'aka znovu napráhl kyj.

„O'kud jste? To vaše loď h'řela, pot'pila se?"

„To byla naše loď. Jsme z daleka."

„Druh' str'na oc'anu?" To byla zřejmě největší vzdálenost, jakou si otrokář dokázal představit.

„Ano, z druhé strany oceánu." Jason neměl na přednášení lekce z astronomie náladu. „Kdy budeme jíst?"

„Tys b'haty muž ve v'si z'mi, měls loď, měls b'ty. Ted' mam ja tyv b'ty. Tys tu otr'k. Muj otr'k. Jste ob' mi otr'ci."

„Jsem tvůj otrok, jsem tvůj otrok," potvrdil Jason rezignovaně. „Ale i otroci musí jíst. Kde je jídlo?"

Ch'aka v koši lovil, dokud nenahmátl zakrslý kořínek. Rozlomil ho na dvě části a hodil do písku před Jazona.

„Pr'cuj moc, b'deš mit vic."

Jason oba kousky zvedl a setřel z nich co nejdůkladněji hlínu. Jeden podal Mikahovi a sám si ukousl z druhého: mezi zuby mu zaskřípal písek a pak pocítil pachu? mírně žluklého vosku. Dostat do sebe takový dar přírody stálo hodně přemáhání, ale podařilo se mu to. Nade vši pochybnost to jídlo bylo, by? odporné, a jídlem zůstane, dokud se neobjeví něco lepšího.

„O čem jste hovořili?" chtěl vědět Mikah, když drtil svůj příděl mezi zuby.

„Povídali jsme si jen tak. Myslí si, že jsme jeho otroci, nechal jsem ho při tom. Jen na přechodnou dobu," dodal rychle, když Mikah začal brunátnět a snažil se vztyčit, a stlačil ho k zemi. „Tohle je moc zvláštní svět - ty jsi zraněn, nemáme potraviny ani vodu a nemáme ani pořádnou představu o tom, jak přežít. Jediné, co můžeme udělat, abychom zůstali naživu, je souhlasit s tím, co ten hadroš říká. Jestli nás chce mít za otroky, fajn - jsme jeho otroci."

„Lépe zahynout jako svobodní lidé než žít v okovech!"

„Přestaň s takovým nesmyslem! Je lepší žít v okovech a vymyslet, jak se jich zbavit. Tak člověk zůstane naživu a nakonec získá i svobodu, což je mnohem lákavější představa než status svobodné mrtvolky. Ted' zavři zobák a jez! Nemůžeme nic podniknout, dokud nepovýšíš do stavu schopných chodců."

Po zbytek dne se ploužili pískem a Jason kromě toho, že pomáhal Mikahovi, našel dva krenoj, jedlé kořeny. Před setměním se zastavili a vděčně se natáhli na písek. Když se rozdělovala potrava, dostali o něco větší porce - snad jako uznání, že Jason pracoval. Byli vyčerpaní a usnuli, ihned jak se setmělo.

Následujícího rána je čekal první oddech, přestávka v rutinním chození. Při hledání kořenů se stále pohybovali podél oceánu, na který pro duny neviděli, a když jeden otrok duny překročil, musel zahlédnout něco zajímavého, protože seskočil z vrcholku náspu a zuřivě gestikuloval rukama. Ch'aka se k němu nemotorně rozběhl a o něčem s ním rozmlouval, pak ho s kopancem propustil.

Jason se s rostoucím zájmem díval, jak Ch'aka rozbaluje objemný vak, který měl zavěšený na zádech, a vytahuje z něho něco, co vypadalo jako dobře fungující samostříl - natáhl jej o vestavenou páku. Ten složitý nástroj na zabíjení se do otrokářské společnosti dost dobře nehodil, a Jason si říkal, že by stálo za to, kdyby si ho mohl líp prohlédnout. Z jiného vaku vytáhl Ch'aka naslepo šíp a zasadil ho do samostřílu. Otroci seděli beze slova na písku, když se jejich pán rozvážně sunul podél úpatí dun, pak přeplazil po břiše jejich vrcholky a zmizel z dohledu. O několik minut později zazněl zpoza dun výkřik bolesti a všichni otroci vyskočili na nohy a rozběhli se přesvědčit na vlastní oči. Jason nechal Mikaha ležet, kde ležel, a patřil k těm zvědavcům, kteří první zdolali vrcholky dun a dorazili na pobřeží.

Zastavili se, jako obvykle, v uctivé vzdálenosti a pochvalně vykřikovali, že to byl perfektní zásah a že Ch'aka je vynikající lovec. Jason musel připustit, že je na tom dost pravdy. V místech, kam sahala voda, ležel velký huňatý obojživelník, ze silného krku mu vyčníval opeřený konec šípů a do pulsujících vln

stékal pramínek krve.

„M'so! M'so! Dnes m'so!”

„Ch'aka zbil rosmaro! Ch'aka je b'rec!”

„A? žije Ch'aka, velký živitel!” vykřikl Jason, aby se připojil k halasnému oslavování. „Kdy budeme jíst!” Pán nebral otroky na vědomí, ochable seděl na duně, dokud nenabral po loveckém výkonu dech. Pak znovu samostříl natáhl, a když se sklonil ke zvířeti, vyřízl z něho nožem šíp, z něhož dosud odkapávala krev, a založil jej do samostřílu.

„Don'ste dř'vo na'heň,” rozkázal. „Ty, Opisweni, vem si star'st o řez'ni.”

Pozpátku se vyšoural na vrcholek duny a ukázal samostřílem na jednoho otroka, který přistoupil k oběti. Ch'aka předtím nechal ve zvířeti nůž, a nyní jej Opisweni vytáhl a začal zvíře systematicky stahovat a rozřezávat. Po celou dobu, co pracoval, se neustále natáčel k Ch'akovi a namířenému šípů zády.

„Ten náš šéf je ale nedůvěřivá duše,” usoudil Jason pro sebe, když se přidal k ostatním hledat na pobřeží vyplavené dřevo. Ch'aka měl zbraně, ale měl taky neustálý strach z toho, že ho někdo zabije. Kdyby se Opisweni pokusil použít nůž k něčemu jinému než k tomu, co měl dělat, Ch'aka by ho střelil zezadu šípem do hlavy. Parádně efektivní.

Dřeva na docela velký oheň našli dost, a když se Jason vrátil se svým posledním příspěvkem, byl rosmaro už rozřezán na velké kusy. Ch'aka zahnal kopanci otroky od hromady dřeva a z jednoho ze svých vaků vytáhl jakýsi přístroj. To Jasona zaujalo. Prodral se do první řady kruhu zvědavců tak blízko, jak jen se odvážil. Ještě nikdy sice křesadlo neviděl, ale jeho funkci ihned pochopil. Pružinou ovládané rameno přitlačovalo úlomek kamene ke kousku oceli, jiskry létaly do misky s troudem, do něhož Ch'aka foukal, dokud troud nezačal hořet.

Odkud se tady vzalo křesadlo a samostříl? Oba přístroje svědčily o vyšší úrovni civilizace, než jaká by příslušela kočovným otrokům. Toto byl první určitý důkaz, který Jason viděl a který dával tušit, že se život na této planetě asi neomezuje jen na úroveň, jaké byli od havárie svědky. Později, když se ostatní cpali připáleným masem, odtáhl Mikaha stranou a poukázal na to.

„Ještě máme naději. Tihle negramotní chudáci by nikdy samostříl nebo křesadlo nevyrobili. Musíme zjistit, odkud ty věci mají, a postarat se, abychom se tam dostali. Dobře jsem si ten šíp prohlédl, když ho Ch'aka vytahoval, a přísahal bych, že je vysoustružený z kusu železa.”

„Znamená to něco?” zeptal se Mikah zaraženě.

„To znamená průmyslovou společnost a možná i mezihvězdné kontakty.”

„Musíme se tedy Ch'aky zeptat, odkud ty věci získal, a ihned se tam vydat. Tam budou vládní úřady - spojíme se s nimi, vysvětlíme jim svou situaci, seženeme dopravu na Cassylii. Do té doby tě znovu nezatknu.”

„To je od tebe ohleduplné,” uznal Jason a pozvedl jedno obočí. Mikah byl úplně nemožný, a Jason si řekl, že jeho morální brnění vyzkouší, aby se přesvědčil, zda v něm nemá nějaká slabá místa. „Nebudeš pochovat vinu, když mě přivedeš zpátky, aby mě zabili? Vždy? jsme spolu ve stejné bryndě - a vždy? jsem ti zachránil život.”

„Bude mě to trápit, Jase. Poznal jsem, že i když jsi špatný, není to s tebou zcela beznadějně, a kdyby se ti dostalo správné výchovy, mohl zastávat ve společnosti nějaké užitečné postavení. Avšak moje osobní nepříjemné pocity nesmějí běh událostí změnit - zapomínáš, že jsi spáchal zločin a že za něj musí pykat.”

Ch'aka ve svém opancéřovaném chrániči hlavy dutě říhl a zaječel na otroky.

„Dost žr'ni, prasata! Ztlo'stnete. M'so zab'lte a neste - je světlo a mus'me hl'dat krenoj! Hn'te sebou!” Opět vytvořili řadu a vydali se na pomalý pochod pustinou. Našli další jedlé kořeny a jednou se na chvíli zastavili, aby z pramínku vyvěrajícího z písku naplnili vaky s vodou. Slunce se sklonilo k obzoru a tu trochu tepla, kterou vydávalo, zachycovala hradba mračen. Jason se rozhlédl a zachvěl - pak si povšiml řady teček pohybujících se na obzoru. Š?ouchl do Mikaha, který se o něho dosud ztěžka opíral.

„Zdá se, že dostaneme společnost. Rád bych věděl, jak asi zapadají do našeho programu.”

Mikah, otupený bolestí, nereagoval, a kupodivu nereagovali ani ostatní otroci, ba ani Ch'aka. Tečky se zvětšovaly, až se z nich stala jiná řada kráčejících otroků zaujatých stejnou činností jako Ch'akova tlupa. Ploužili se vpřed, beze spěchu, pátrali očima v písku - za nimi šla osamělá postava jejich pána. Obě řady

se k sobě podél pobřeží zvolna přibližovaly.

Nedaleko dun stála kupka neurovnaných kamenů, a když k ní Ch'akovi otroci dorazili, zastavili se a se spokojeným mručením klesli do písku. Ta kupka zřejmě představovala hraniční značku, a Ch'aka k ní přistoupil, aby si na jednom kameni odpočinul, a rozhlížel se, zatímco se přibližila druhá řada otroků. Ti se tam rovněž zastavili a posadili na zem - obě skupiny na sebe hleděly s tupým výrazem, bez zájmu, a jen na otrokářích byla patrná určitá živost. Druhý otrokář zůstal stát dobrých deset kroků od Ch'aky a zamával hrozivě vypadající kamennou palicí nad hlavou.

„Nen'vidim tě, Ch'ako!” zahřimal.

„Nen'vidim tě, Fasimbo!” zaburácelo v odpověď.

Vzájemné oslovení bylo stejně formální jak pas de deux a stejně tak agresivní. Oba otrokáři potřásli svými zbraněmi a vyměnili si pár hlasitých nadávek, pak se posadili a tlumeně spolu hovořili. Fasimba měl na sobě stejně odporný a hrůzostrašný kostým, který se od Ch'akova lišil jen v maličkostech. Místo zobákovité koule měl na hlavě lebku jednoho z obojživelných rosmaroj, vylepšenou o několik dlouhých tesáků a rohů. Jinak to byly rozdíly zcela bezvýznamné, většinou se týkaly ozdob a provedení zbraní. Jako otrokáři si oba muži byli zřejmě rovni.

„Dnes jsem z'bil rosmaro, to je dr'hy za d'set dní,” pochlubil se Ch'aka.

„Maš pr'ma kus bř'hu. Moc rosmaroj. Kde maš ty dva otr'ky, co mi maš dat?”

„Ja ti mam dat dva otr'ky?”

„Ty mi maš dat dva otr'ky. Ned'lej ze sebe hl'paka. Mam pro tebe od d'zertanoj žel'zne šipy. Ten otr'k, cos s nim pl'til, zhe'l. J'stě mi dl'žiš dva.”

„Mam pro tebe dva otr'ky. Mam dva otr'ky, co jsem vyt'hl z oc'anu.”

„Maš pr'ma kus bř'hu.”

Ch'aka zamířil podél řady svých otroků k tomu, kterého minulého dne za drzost zpola zmrzačil kopancem. Chytil ho a postavil na nohy, pak ho nakopnutím poslal k druhé skupině.

„Tu je jed'n,” doprovodil kopanec slovy. „Vyp'da moc vyz'ble. Neni pr'ma.”

„Ale je, je to svaľn'č. Moc pr'cuje, moc ne'ji.”

„Jsi l'hař!”

„Nen'vidim tě, Fasimbo!”

„Nen'vidim tě, Ch'ako! Kde maš druh'ho?”

„Mam jednoho pr'ma. Ciz'ka z oc'anu. Muže ti vypr'vět hist'rky na zab'vu. Moc pr'cuje.”

Jason uhnul právě včas, aby zmírnil náraz kopance, který ho přesto zasáhl takovou silou, že se natáhl na zem s rukama a nohama roztaženými. Ch'aka uchopil Mikaha Samona za rameno a táhl ho přes neviditelnou hranici k druhé skupině otroků. Fasimba se rozvážně přiblížil, aby si ho prohlédl, dloubal do něho bodcem na špičce boty.

„Nevyp'da pr'ma. Ma na hl've v'lkou diru.”

„Pr'cuje moc,” nedal se Ch'aka. „Dira je sk'ro pryč. Je to sil'k.”

„Daš mi jin'ho, když zh'bne?” zeptal se Fasimba pochybovačně.

„Dam. Nen'vidim tě, Fasimbo!”

„Nen'vidim tě, Ch'ako!”

Otroci obou skupin, nevybíravě vyzváni svými pány, aby se zvedli, vyrazili zpátky cestou, po níž přišli. Jason vykřikl na Ch'aku: „Počkej! Neprodávej mého kamaráda. Spolu se nám dělá líp. Můžeš se zbavit někoho jiného...”

Při jeho náhlém výkřiku otroci strnuli s otevřenými ústy a vytřeštěnými očima a Ch'aka se prudce otočil a pozvedl kyj.

„Ty mlč! Tys otr'k. Op'kuj, co mam ud'lat, a ja tě zab'ju!”

Jason na to už nic neřekl, protože bylo jasné, že nic dělat nemůže. O tom, co může Mikaha potkat, si nedělal žádné iluze: jestliže přežije zranění, určitě se nesmíří s nezbytnými ústupky, které otrok musí dělat. On se však pokusil, aby ho zachránil, a teď bude muset chvíli myslet na sebe.

Do setmění nedošli daleko, zastavili se v takové vzdálenosti, odkud nebylo na druhou skupinu otroků vidět - zastavili se, aby přenocovali. Jason si našel místo v závětrí náspu otupujícího poněkud stu větru a vybalil kus ožehnutého masa, které si schoval z dřívější hostiny. Maso bylo tuhé a mastné, ale chutnalo

nesrovnatelně líp než stěží požitelné krenoj, které představovaly stěžejní část domorodého menu. Hlučně okusoval kost a rozhlížel se, když se k němu přikradl jeden otrok.

„Daš mi tr'chu m'sa?“ zeptal se otrok plačtivým hlasem, a teprve nyní, když uslyšel hlas, si Jason uvědomil, že je to dívka všichni otroci se svými mastnými vlasy a v hrubých kůžích vypadali stejně. Odtrhl kus masa.

„Tu máš. Posad' se a jez. Jak se jmenuješ?“ Za svou štedrost chtěl od dívky získat alespoň nějaké informace.

„Ijale.“ Zůstala stát, s vervou ukusovala maso, které svírala v jedné ruce, a ukazováčkem volné ruky se škrábala ve vlasech.

„Odkud jsi? Žiješ tady celou dobu... a takhle?“ Jak se zeptat otrokyně, jestli je otrokyní odjakživa?

„Tu ne. Ze zač'tku Bul'wajo, pak Fasimba, teď mě ma Ch'aka,”

„Kdo to je Bul'wajo? Někdo jako náš náčelník Ch'aka?“

Přikývla, okusovala maso.

„A d'zertanoj, odkud má Fasimba šípy - co je to zač'?“

„Moc nevím,” přiznala, když dojedla maso a olizovala si mastné prsty,

„Já vím, jak to zařídit, abych měl maso, když vy už žádné nemáte - tak nezneužívej mou pohostinnost.

Kdo jsou d'zertanoj?“

„To ví každý, kdo jsou.“ Pokrčila nechápavě rameny a hledala v písku nějaké vhodné místo, kam by si sedla. „Ž'ji v pisk' ve poušti. A chodi v caroj. Smrdí. Mají moc kr'snych věcí. Jed'n z nich mi dal tu nej'l'pší věc, jakou mam. Když ti ji uk'žu, nes'bereš mi ji?“

„Ne, ani se jí nedotknu. Na, tady máš ještě kousek masa. A teď mi tu svou nejlepší věc ukaž.“

Vsunula ruku do kapsy skryté v záhybech kůže a vytáhla něco v za?até pěsti. Hrdě ruku vystrčila před sebe a pěst rozevřela. Dosud se nesetmělo natolik, aby Jason nepoznal, že jí na dlani leží hrubý korálek z červeného skla.

„Že je kr'sny?“ řekla téměř zbožně.

„Je to moc hezké,” souhlasil Jason, a když si tu dojmavou tetku prohlížel, na okamžik ho přemohl pocit, který neměl k opravdovému soucitu daleko. Dívčini předkové sem přiletěli v kosmické lodi, vyzbrojeni posledními technickými a vědeckými poznatky. Jejich potomci, odříznuti od civilizace, zdegenerovali na sotva vědomé otroky, kteří si nade vše cení obyčejného kousku skla.

„Tak jo,” řekla náhle Ijale a lehla si na písek zády. Rozvázala si několik kousků kůží a začala si stahovat další u pasu.

„Uklidni se,” pospíšil si Jason. „To maso jsem ti věnoval nemusíš za ně platit.“

„Ty mě nechc'š?“ zeptala se překvapeně a opět si přetáhla kůže přes holé nohy. „Nel'bim se ti? Mysl'íš, že jsem moc škar'da?“

„Jsi půvabná,” zalhal Jason. „Prostě řekněme, že jsem příliš unaven.“

Je ošklivá, nebo půvabná? Nedokázal říct. Nemyté a zcuchané vlasy ji zakrývaly polovinu obličeje, druhá mizela pod vrstvičkou špíny. Rty měla silně popraskané a na jedné tváři červený šrám.

„Nech mě u s'be dnes na noc, i kdyžs moc st'ry, a proto mě nechceš. Mzil'kazi mě chce p'rad, ale ubl'žuje mi. Koukni, teď je tam.“

Muž, na kterého ukázala, je z uctivé vzdálenosti pozoroval, a když Jason vzhledl, odtáhl se ještě dál.

„Mzil'kaziho se neboj,” řekl Jason. „S tím jsem se domluvil na vzájemném vztahu hned ten den, co jsem se sem dostal. Možná sis všimla, že má na hlavě bouli.“ Natáhl se pro kámen a Mzil'kazi raději utekl z dohledu.

„Mam tě r'da. Uk'žu ti svou nej'l'pší věc zn'va.“

„Já tě mám taky rád. Ale neukazuj - příliš mnoho hezkých věcí by mě jenom zkazilo. Dobrou noc.“

Příštího dne se Ijale Jasona držela, a když začalo nekonečné hledání krenoj, stoupla si v řadě vedle něho. Vypytal se jí, kdykoli se vyskytla vhodná příležitost, a před polednem z ní vytáhl vše z toho mála, co věděla o dění za pustou pobřežní planinou, po které se pohybovali. Oceán byl pro ni záhadou, která

poskytovala jedlá zvířata, ryby a občas i lidskou mrtvolu. Někdy bylo vidět u pobřeží lodě, ale o těch nic nevěděla. Na druhé straně hraničilo jejich území s pouští, pustinou ještě nehostinnější než ta, v níž zápasili o existenci - pustinou z písku bez života, obývanou pouze d'zertanoj a jejich záhadnými caroj. Ta caroj mohla být zvířata, nebo možná nějaký druh mechanického dopravního prostředku - z ljalina neurčitého popisu se nic z toho nedalo vyloučit. Oceán, pobřeží a poušť - to byl celý její svět, a nedokázala pochopit, že by mohlo existovat ještě něco jiného.

Jason však věděl, že existuje - dostatečným důkazem byl šíp a umínil si, že se všemožně vynasnaží zjistit, odkud pochází. A aby to zjistil, bude muset svoje postavení otroka změnit, až nastane vhodná chvíle. Rozvíjel si určitou obratnost, jak se vyhnout Ch'akově těžké botě - práce nebyla nijak namáhavá a jídla byl celkem dostatek. Jako otrok nemá jiné povinnosti než dělat to, co se mu řekne. Má tedy obrovskou příležitost dozvědět se o této planetě vše, co bude možné zjistit.

Později toho dne zahlédli v dálce jinou skupinu otroků, která se pohybovala ve stejném směru jako oni, a Jason si myslel, že se bude opakovat setkání podle vzoru z předchozího dne. Příjemně ho překvapilo, že tomu tak nebylo. Pohled na druhou partu otroků přivedl Ch'aku okamžitě do stav zuřivosti - jeho otroci se raději rozprchli všemi směry do bezpečné vzdálenosti. Ch'aka vyskakoval za zuřivého kvílení do vzduchu, bušil kyjem do svého koženého brnění, až se mu podařilo dostat do správného rozpoložení - pak se dal do úporného běhu. Jason, kterého tento nový vývoj situace silně zaujal, se držel v nevelké vzdálenosti za ním.

TLupa otroků před nimi se rozptýlila a z jejího středu se vyloupila jiná ozbrojená postava v podobném koženém brnění. Oba otrokáři se k sobě řítili nejvyšší možnou rychlostí, a Jason doufal, že se o sebe roztráší, až do sebe narazí. Avšak než k tomu došlo, zvolnili a začali proti sobě kroužit za vydatného doprovodu nadávek.

„Nen'vidim tě, M'shiko!”

„Nen'vidim tě, Ch'ako!”

Slova to byla stejná, ale tentokrát je otrokáři vykřikovali jinak, zuřivě a beze stopy po společenské konverzaci.

„Zab'ju tě, M'shiko! Zas ty a tví smr'dlavi otr'ci lezte na me uz'mi!”

„Lžeš, Ch'ako - od z'dni c'sty to je me uz'mi!”

„Zab'ju tě, ty od z'dni c'sty!”

Ch'aka vyskočil, když ta slova vykřikl, a rozmáchl se kyjem k úderu, který by protivníka rozpůlil vedví, kdyby ho zasáhl. Avšak M'shika úder očekával a poodstoupil - vzápětí zaútočil v protiúderu kyjem, kterému se Ch'aka snadno vyhnul. Následovala rychlá výměna úderů kyji, při níž se jenom trochu zvířil vzduch - po chvíli se oba pevně drželi a souboj začal být vážný.

Váleli se po zemi, zaklesnutí do sebe, vydávali zuřivé, chrčivé zvuky - divoce se rvali. V takové blízkosti nebyly kyje k ničemu, teď se dostaly ke slovu nože a kolena - a Jason pochopil, proč má Ch'aka na chráničích kolen připevněny dlouhé bodce. To nebyl zápas podle nějakých pravidel, ale rvačka, při které se jeden snažil zabít druhého. Kožená brnění jim to nijak neusnadňovala, a rvačka se protahovala - na písku zůstávaly zvířecí zuby, odhozené zbraně a další drobnosti. Když se od sebe na chvíli oddělili, aby nabrali dech, vypadalo to na nerozhodný výsledek - ale zase se do sebe energicky pustili.

Situaci zvrátil Ch'aka, když zabořil svou dýku do písku a při následujícím převalení ji uchopil ústy za rukojeť. Zatímco oběma rukama držel protivníkovy paže, prudce sklonil hlavu a podařilo se mu najít v jeho koženém pancíři slabé místo. M'shika zavyl a odtáhl se, a když se namáhavě zvedl a postavil na nohy, krev mu stékala po paži a odkapávala z konečků prstů. Ch'aka po něm skočil, ale zraněný protivník včas uchopil svůj kyj a útok odrazil.

Při klopýtavé chůzi pozpátku se mu podařilo zraněnou rukou posbírat většinu svých zbraní, kterých se při zápasu zbavil, a spěšně ustoupit. Ch'aka za ním kus cesty běžel - vykřikoval přitom chválu na svou sílu a chytrost a pohrdání nad zbabělostí soupeře. Jason zahlédl, že v rozrytém písku leží krátký roh z nějakého mořského živočicha a zvedl ho dřív, než se Ch'aka otočil a začal vracet.

Jakmile nepřítel zmizel z dohledu, Ch'aka pečlivě prohledal místo, kde se zápas odehrával, a posbíral vše, co mělo jako zbraň nějakou cenu. I když do setmění ještě několik hodin zbývalo, dal znamení, že zde zůstanou, a rozdal večerní přiděl krenoj.

Jason seděl a zadumaně žvýkal svůj přiděl - lžale se o něho opírala z boku a rytmicky pohybovala ramenem, jak drbáním zaháněla svědění po všelijaké havěti. Všim člověk neunikl, ty vylézaly ze svých úkrytů ve štěrbinách špatně zpracovaných kůží, aby se uchýlily do tepla lidského těla. Jason svůj přiděl nejružnějších parazitů již obdržel, a teď se přistihl, že lžalin rytmus doplňuje svým drbáním. Jejich synkopické doplňování v drbání bylo příčinou, že dal průchod vzteku, který se v něm zvolna a nepozorovaně nahromadil.

„Dávám výpověď,“ prohlásil a vyskočil na nohy. „Mám toho otrokaření až po krk. Kde se tady nejbliž dostanu k d'zertanoj?“

„Tam, dva dny c'sty. Jak chceš zab't Ch'aku?“

„Já nechci Ch'aku zabít, prostě odejdu. Už dost dlouho jsem zneužíval jeho pohostinnost a těšil se z jeho kopanců.“

„To nem'žeš ud'lat,“ vyjekla. „Bud's zab't.“

„Ch'aka mě sotva bude moci zabít, když tady nebudu.“

„Zab'je tě někdo j'ny. To je zak'n. Kdo ut'če, je zab't.“

Jason se znovu posadil, ukousl další sousto z krenoj a zvažoval situaci. „Přemluvila mě, abych ještě chvíli zůstal. Jenže já nijak nepravdu po tom, abych Ch'aku zabil - i když mi ukradl boty. A nechápu, jak mi může pomoci, když ho zabiju.“

„Tys nech'pavec. Až zab'ješ Ch'aku, b'deš nový Ch'aka. Pak b'deš moci ud'lat, co b'deš chtět.“

Samozřejmě. Teď, když to vyslovila, pochopil jejich společenská pravidla. Protože viděl otroky a otrokáře, mylně se domníval, že tvoří různé společenské třídy - ve skutečnosti zde byla jen jedna třída, která by se snad dala charakterizovat vzájemným požíváním. Mělo ho to napadnout, když viděl, jak Ch'aka úzkostlivě dbá na to, aby se k němu nikdo moc blízko nepřiblížil, a jak se každou noc vytratí do nějakého úkrytu. Tady platí zákon smečky v džungli ve své krajní podobě, kdy každý jedná za sebe, všichni ostatní jsou proti němu a postavení každého závisí na jeho síle a rychlosti reflexů. Kdokoli, kdo by zůstal sám, by se ze společnosti vyřadil a stal se tak jejím nepřítelem, který musí být bez okolků zlikvidován. Z toho všeho vyplývalo jediné: Ch'aku musí zabít, jestli se chce někam dostat. Nijak se mu to nezamlouvalo, ale bude to muset udělat.

Toho večera si Ch'aku hlídal a zapamatoval si směr, kterým se Ch'aka vydal, když se od nich vytrácel. Může samozřejmě jít oklikou, než se ukryje, ale s trochou štěstí by ho mohl najít - a zabít. Dopustit se úkladné vraždy uprostřed noci se mu protivilo, a než ho sem osud zavál, považoval zabítí spícího člověka za nejzbabělejší způsob, jak existenci bližního ukončit. Jenže zvláštní okolnosti vyžadují zvláštní přístupy, a v přímém souboji se tomu těžkooděnci nemůže rovnat - zbývá tedy úkladná vražda nožem, či spíše nabroušeným rohem.

Podařilo se mu, třeba přerušovaně, spát až do doby něco po půlnoci, pak tiše vyklouzl z kůží, do nichž byl zahalen. lžale věděla, že odchází, v odlesku hvězd zahlédl, že má otevřené oči, ale nepohnula se a nepromluvila. Tiše obešel spáče a vykradl se do temnoty mezi duny.

Hledat Ch'aku v záludnostech noční pustiny nebylo nijak snadné, ale Jason se nevzdával. Pozorně pátral ve stále větších obloucích, stále dál od spících otroků. Byly tam průrvy a rozsedliny utopené ve stínu - ty všechny musel s nejvyšší opatrností prohledat. Otrokář spal určitě v některé z nich, na sebenepatrnější hluk měl vytříbený sluch.

To, že se Ch'aka proti pokusům o úkladnou vraždu pojistil, Jason zjistil, až když zaznělo cinknutí zvonku. Cinknutí bylo tiché, sotva slyšitelné, ale Jason okamžitě znehybněl.

Cítil, že se ramenem opírá o tenký provaz, a když se opatrně odtáhl, zvonek zazněl znovu. V duchu proklel svou hloupost, když si vzpomněl, že z místa, kam se Ch'aka uchýlil ke spaní, už jednou zvonky zaslechl. Otrokář se každou noc obklopoval sítí z tenkých provazů, připevněných ke zvonkům, které vydají varovný signál, kdykoli se někdo pokusí za tmy přiblížit.

Zazněly dupající kroky a objevil se Ch'aka, nad hlavou mával kyjem a mířil přímo k Jasonovi. Jason se v zoufalém úsilí odkutálel - kyj zaduněl o zem - a pak se zvedl a prchal, seč mohl, proláklinou dolů. Cestou narážel na kameny a věděl, že kdyby o některý zakopl, znamenalo by to smrt, ale neměl jinou možnost než utíkat. Ch'aka, zatížen těžkou výstrojí, mu nemohl stačit, a Jasonovi se podařilo nezakopnout a udržet na nohou, dokud nenechal svého pronásledovatele daleko za sebou. Ch'aka řičel vzteky a

vykřikoval za ním kletby, ale nedostihl ho. Těžce oddechující Jason zmizel ve tmě.

Do tábora, kde nocovali, se vrátil velkým obloukem. Věděl, že hluk mohl otroky probudit, a proto raději asi hodinu počkal, i když jím ledový předjitřní chlad trásl, než se opět do čekajících kůží zabalil. Obloha začala světlat, a Jason ležel, nespál a jen uvažoval o tom, zda ho Ch'aka poznal. Nakonec dospěl k názoru, že ne.

Když se rudé slunce vyšplhalo nad obzor, na vrcholku duny se objevil Ch'aka - trásl se vztekem.

„Kdo to byl?“ zaječel. „Kdo ke mně v n'ci dol'zl?“

Zvolna mezi otroky procházel, vrhal zuřivé pohledy doprava i doleva, ale nikdo se ani nepohnul, pokud se zrovna nemusel vyhnout jeho nebezpečným botám.

„Kdo to byl?“ zařval znovu, když se přiblížil k místu, kde ležel Jason.

Pět otroků ukázalo beze slova na Jasona, a Ijale se zachvěla a odtáhla od něho.

Proklínaje zrádce Jason vyskočil a rozběhl se z dosahu hvízdajícího kyje. Měl sice v ruce ostrý roh, ale i tolik soudnosti, že se nepokusil Ch'akovi v přímém souboji postavit. Při letném ohlédnutí zjistil, že ho Ch'aka dosud pronásleduje - a přitom jen náhodou nezakopl o nohu, kterou nu jeden otrok nastavil do cesty.

Všichni jsou proti němu! Všichni jsou proti všem a nikdo si před nikým nemůže být jist. Zamířil mimo jejich tábor a vyškrábal se na vrcholek písečného přesypu - prudký svah zdolal za pomoci silných travin, kterých se občas přidržoval. Na vrcholku se otočil a skopl Ch'akovi do obličeje písek, aby ho oslepil. Ch'aka reagoval tím, že svižným pohybem stáhl ze zad samostříl, zasadil do něho kovový šíp, a Jason musel prchat dál. Ch'aka mu byl znovu v patách, i když namáhavě lapal po dechu.

Jason začínal pociťovat únavu a uvědomil si, že protiútok odkládat dál nemůže. Dostali se už otrokům z dohledu - jejich souboj nebude mít žádné přímé svědky. Začal šplhat po popraskaném skalním svahu, pak se náhle otočil a skočil dolů. To Ch'aku zaskočilo, a když se k němu Jason snesl, stačil napřáhnout kyj jen zpola a švihnout jím stranou. Jason se před úderem sklonil a současně uchopil Ch'aku za ruku s kyjem a trhl s ní, aby využil její setrvačnosti a Ch'aku odhodil.

Když Ch'aka narazil na kameny, s hlavou stočenou k zemi, Jason mu už seděl obkročmo na zádech a pevně mu svíral bradu. Prsty mu přešel po náhrdelníku z různých dlouhých zubů, pak ho uchopil za hustý plnovous a zvrátil mu hlavu k sobě. Najeden dlouhý okamžik, v němž se nezmohl na osvobozující pohyb a převalení, se Ch'akovi krk zcela obnažil a v tomto okamžiku zabořil Jason ostrý roh hluboko do měkkého místa na krku. Na ruku mu vytryskla teplá krev, Ch'aka se pod ním hrozivě pohnul - a vydechl naposled.

Jason se zvolna vztyčil, najednou pocítil velkou únavu. Protagonisty výjevu byli jen on a jeho oběť.

Foukal ostrý, studený vítr, který unášel šustící zrnka písku a zmrazoval pot na čele. Povzdechl si, ořel krví potřísněné ruce o písek a začal mrtvolu svlékat. Když uvolnil a stáhl chránič hlavy, upevněný silnými popruhy, zjistil, že Ch'aka se ze středního věku těšil už před delší dobou. Plnovous měl místy šedivý a silně prořídle vlasy šedivé zcela. Obličej a bezvlasá část hlavy vynikaly smavou bledostí, protože je neustále zakrýval chránič.

Trvalo dlouho, než se mu podařilo všechny chrániče a výztuže stáhnout a než se do nich zasoukal sám.

Pod kůží a pařátovými návleky na nohou objevil svoje boty, špinavé, ale nerozbité. Radostně si je natáhl. A když nakonec vydrhl chránič hlavy pískem a připevnil si jej, Ch'aka se znovu narodil. Mrtvola na písku patřila prostě nějakému otrokovi. Jason vyhloubil mělký hrob, uložil do něho mrtvolu a zasypal jej.

Pak, obtěžkán zbraněmi, vaky a samostřilem a s kyjem v ruce, vydal se rozvázným krokem zpátky k čekajícím otrokům. Jakmile se objevil, otroci se loudavě zvedli a zformovali řadu. Jason si povšiml, že si ho Ijale úzkostlivě prohlíží, že se snaží zjistit, kdo souboj vyhrál.

„Jedna nula pro návštěvníky!“ zvolal, a Ijale mu oplatila nevýrazným, polekaným úsměvem, než se odvrátila. „Všichni čelem vzad a pochodem zpátky, odkud jsme přišli. Pro vás otroky svítá nový den.

Vím, že tomu ještě nevěříte, ale chystají se velké změny.“

Hvízdal si, když se loudal za řadou a radostně okusoval první kreno, které našli.

Navečer rozdělali na pobřeží oheň a Jason se posadil zády k bezpečí oceánu. Chráníč hlavy si sundal - ta strašnost ho bolestivě tlačila do hlavy - a zavolal k sobě Ijale.

„Slyš'm, Ch'aku. Jak si přeješ.“

Spěšně k němu přiběhla, natáhla se na písek a začala ze sebe stahovat pásy ze surové kůže.

„Ty máš ale o mužích mínění!“ vybuchl Jason. „Posaď se - chci si s tebou jenom popovídat. A jmenuju se Jason, ne Ch'aka.“

„Ano, Ch'ako,“ řekla a vrhla krátký pohled na jeho obnaženou tvář, pak se odvrátila. Zabručel a přistrčil jí košík s krenoj.

„Koukám, že změnit zdejší společenský pořádek nebude nic jednoduchého. Řekni mi, zatoužilas někdy ty sama nebo někdo z ostatních po svobodě?“

„Co to je?“

„No - tím jsi mi vlastně odpověděla. Když má člověk svobodu, nemůže být otrokem ani otrokářem, a může jít, kam chce, a dělat, co se mu zlíbí.“

„To se mi nelíbí,“ otrásla se. „Kdo by se o mě star'l? Jak bych nal'zla krenoj? Nal'zt krenoj, to m'si byt moc otr'ku pohl'madě jen jed'n by hlad'věl.“

„Když budeš svobodná, můžeš se spojit s jinými svobodnými lidmi a hledat krenoj společně.“

„To je pit'most. Jak jed'n otr'k kreno nal'zne, sni ho a nep'děli dr'he, když ho pan ned'nutí. Ja jim r'da.“

Jason se poškrábal v rašicím plnovousu. „Všichni rádi jíme, ale to neznamená, že musíme být otroky. Ale koukám, že dokud tady u vás nedojde k radikálním změnám, nebudu mít s osvobozením člověka moc štěstí. Zatím se raději svěřím bezpečnostním vynálezům a la Ch'aka, abych zůstal naživu.“

Zvedl ze země kyj a odkráčel do tmy - tiše obcházel tábor, dokud nenašel dostatečně prostornou vyvýšeninu s příkrými stěnami. Řídil se hmatem, když vytahoval z vaku kolíčky a zasazoval je do řady, aby do jejich vidličkových výřezů pečlivě natáhl kožené řemínky. Konce řemínků upevnil k citlivě vyváženým kovovým zvonkům, které se při sebemenším doteku rozeznívají.

Ráno pokračovali v pochodu. Dorazili k hraniční kupě kamení, a když se otroci u ní zastavili, Jason jim dal znamení, aby šli dál. Ti ochotně vyhověli v radostném očekávání, že se stanou svědky zajímavého souboje o nárok na území, na které neoprávněně vstoupili. Jejich naděje se začaly naplňovat, když o něco později zahlédli na pravé straně v dálce řadu otroků, z níž se oddělila jedna postava a zamířila k nim.

„Nen'vidim tě, Ch'ako!“ řval za běhu Fasimba, ale tentokrát to, co křičel, mínil smrtelně vážně. „Ch'dit na me uz'mi! Zab'ju tě!“

„Ještě ne!“ zahlekal v odpověď Jason. „A nenávidím tě, Fasimbo. Promiň, že jsem zapomněl pozdravit. Nechci z tvého území ani kousek, a stará úmluva, a? se týká čehokoli, stále platí. Chci s tebou jenom mluvit.“

Fasimba se zastavil, ale kamennou palici měl připravenou k použití, tvářil se vrcholně podezřívavě. „Maš n'vy hlas, Ch'ako.“

„Jsem nový Ch'aka - starý Ch'aka odpočívá pod kytičkami. Chci od tebe koupit jednoho otroka, pak odtáhneme.“

„Ch'aka boj'val pr'ma. Ty m'siš byt d'bry boj'vník, Ch'ako!“ Zatřásl hněvivě palicí. „Ale ne tak d'bry jak ja!“

„Ty jsi špička, Fasimbo - devět z deseti otroků tě chce za pána. Koukej, raději pojďme k věci, a já pak odtud se svou sebrankou hned vypadnu.“ Rozhlédl se po řadě přibližujících se Fasimbových otroků, hledal očima Mikaha. „Chci zpátky toho otroka, co měl v hlavě díru. Výměnou ti dám dva otroky, které si vybereš. Co ty na to?“

„To je d'bry obch'd, Ch'ako. Vem si jedn'ho myho, nejl'pšího, a ja v'mu dva tve. Ale ten s dírou v hl'vě je pryč. Měl jsem s ním jen tr'pení. Por'd ml'vil. Mam bol'vou n'hu, jak jsem ho k'pal. Zb'vil jsem se ho.“

„Zabils ho?“

„Otr'ky jen tak nezab'jim. Pr'dal jsem ho d'zertanoj. Za šípy. Chceš šípy?“

„Tentokrát ne, Fasimbo, ale díky za informaci.” Zalovil ve vaku a vytáhl kreno. „Tady máš něco na zub.” „Kde b'řeš otr'veny kreno?” zeptal se Fasimba s neskrývaným zájmem. „Vím, na co ho po'žit.” „Není otrávený, je dokonale požitelný, nebo aspoň tak požitelný, jak tahle dřeva vůbec jsou.” Fasimba se zasmál. „Tys moc sr'ndovni Ch'aka. Za otr'veny kreno ti dam jed'n šíp.”

„Ty se vyznáš,” uznal Jason a hodil mezi ně do písku krenoj. „Ale říkám ti, že je úplně dobrý.” „Tak to t'ky p'vim t'mu, k'mu ho dam. Vím, jak otr'veny kreno po'žit.” Hodil šíp stranou od nich do písku, a než poodstoupil, svíral kořen v ruce.

Šíp se mu v ruce prohnul, když ho Jason zvedl - byl rzí téměř prožraný na dvě části a na zlomu byla nanесena vrstva hlíny. „To je v pořádku,” zvolal za ustupujícím otrokářem. „Jen počkej, až tvůj přítel zkonsumuje kreno.”

Znovu se vydali na pochod k hraniční hromadě kamení a podezřívavý Fasimba sledoval každý jejich krok. Až když Jason a jeho tlupa překročili hranici, začali se Fasimbovi otroci opět věnovat rutinnímu hledání potravy.

Pak se vypravili na dlouhou cestu k hranici s vnitrozemní pouští. Jelikož museli cestou hledat krenoj, trvalo jim tři dny, než k ní dorazili. Jason vyznačil směr, kudy mají otroci vyrazit, ale jakmile jim zmizelo moře z dohledu, měl o správném směru jen neurčitou představu. S tím se samozřejmě otrokům nesvědilo, a ti se bezmyšlenkovitě ubírali dál cestou, kterou zřejmě dobře znali. Cestou nasbírali a zkonsumovali velký počet krenoj, narazili na dvě studánky, z nichž si doplnili kožené vaky na vodu, a uviděli nějakého živočicha, schouleného u nory, kterého se Jasonovi k nevyslovenému rozhořčení všech - podařilo šípem ze samostřilu úplně minout. Třetího dne ráno spatřil Jason na zploštělém obzoru demarkační čáru a ještě před poledním jídlem dorazili k moři ze vzdouvajícího se modravě šedivého písku.

Pro Jasona byla změna rázu krajiny, o níž si navykl uvažovat jako o poušti, velice překvapující. Tady měli pod nohama písek a šterk, tu a tam se nepříliš dařilo nízkým keřům, ale také trávě a životodárným krenoj. Tady žila zvířata a také lidé, a i když o svou existenci museli bojovat, přesto žili. V poušti, která se před nimi rozprostírala, nebyl na pohled ani ve skutečnosti žádný život možný - ale podle všeho tam určitě žili d'zertanoj. To znamenalo, že za pouští, která vypadala jako bez konce - a lžale věřila, že skutečně je - musí být úrodná půda. A možná také pohoří, protože ne vzdáleném obzoru bylo nyní vidět řadu šedivých vrcholů - pokud to ovšem nebyly pouze mraky.

„Kde najdeme ty d'zertanoj?” zeptal se Jason nejbližšího otroka, který se jenom zamračil a odvrátil pohled. Jason měl s kázní problémy. Otroci neudělali to nejmenší, pokud je nepobídl kopancem. Měli v sobě důkladně zakořeněné přesvědčení, že rozkaz, který není doprovázen kopancem, prostě není míněn vážně, a to, že Jason i nadále vydával povely, aniž by je zdůrazňoval fyzickým nátlakem, se považovalo za známku slabosti. Někteří zdatnější jedinci si na něho již brousili zuby. Jeho úsilí o zlepšení života otroků zcela ztroskotalo na otrocích samotných. Teď jejich nezdolnou zatvřelost tichým hlasem proklel a špičkou boty otroka nakopl.

„Jsou tam u te v' lke sk'ly,” zazněla ochotná odpověď.

Ve směru, kterým otrok ukázal, byla u kraje pouště tmavá skvrna, a když se k ní přiblížili, Jason zjistil, že je to skalní výchoz doplněný o zdi z cihel a kamenů na jednotnou výšku. Za zdmi se mohlo ukrýt hodně lidí, a Jason nehodlal riskovat svoje vzácné otroky nebo ještě vzácnější kůže tím, že by se jí příliš přiblížil. Na jeho hlasitý povel se řada zastavila a otroci klesli do písku, zatímco on postoupil o několik kroků vpřed, pevně sevřel kyj a podezřívavě si stavbu prohlížel.

Tušení, že je někdo skrytě pozoruje, se potvrdilo - zpoza rohu se vynořil nějaký muž a zamířil k Jasonovi. Muž měl na sobě volné roucho a na jednom rameni koš, a když dorazil zhruba do poloviny vzdálenosti mezi Jasonem a stavbou, zastavil se a posadil se zkříženýma nohama do písku. Koš položil vedle sebe. Jason se rozhlédl kolem dokola a usoudil, že mu nehrozí žádné velké nebezpečí. Nikde nebylo nic, kde by se ozbrojení muži mohli ukrýt, a z osamělého jednotlivce strach neměl. Vykročil a zastavil se od něho celé tři kroky.

„Bud' vítán, Ch'ako,” pozdravil muž. „Obával jsem se, že tě už neuvidím po té... po tom menším nedorozumění, co jsme spolu měli.”

Nevstal, mluvil v sedě, jen se tahal za několik pramínků svého řídkého plnovousu. Lebku měl hladce vyholenou a stejně opálenou a kožnatou jako obličej, jehož nejvýraznějším rysem byla špička nosu, která

se zvedala nad nosními dírkami a sloužila k tomu, aby se o ni opíraly masivní brýle. Při bližším pohledu mohl člověk zjistit, že ty brýle jsou celé vyřezané z kosti a že těsně přiléhají k obličejí; místo skel měly silné, rovné destičky s tenkými výřezy. Takový druh brýlí mohl sloužit pouze k ochraně slabých očí. A hluboké, husté vrásky naznačovaly, že je to muž docela starý a že z jeho strany žádné nebezpečí nehrozí. „Chtěl bych n'co,“ začal Jason, po vzoru Ch'aky přímočaře.

„Nový hlas a nový Ch'aka - zdravím tě. Starý Ch'aka byl darebák, a doufám, že zemřel ve velkých bolestech - tvou rukou. Tak se posad', příteli Ch'ako, a napij se se mnou.“ Opatrně otevřel koš a vytáhl z něho kamenný hrnec a dva hrnečky.

„Kde ber'sh otr'vene pítí?“ zeptal se Jason podle místního zvyku. Tento d'zertano nebyl žádný hlupák, z Jasonova hlasu dokázal okamžitě usoudit na proměnu otrokáře Ch'aky. „A jak se jmen'ješ?“

„Edipon,“ odpověděl letitý muž, a aniž by se zatvářil uraženě, dal servis na pítí zpátky do koše. „Co to je, co by sis přál? Tedy v rozumných mezích. Otroky potřebujeme stále a k obchodování jsme vždy připraveni.“

„Chtěl bych otr'ka, kter'hos dost'1. Dam ti za n'ho dva.“

Sedící muž se chladně usmál zpoza krytu na svém nose. „Nemusí mluvit tak nespisovně jako pobřežní barbaři, protože podle tvého vyjadřování soudím, že jsi vzdělaný člověk. Kterého otroka si přeješ?“

„Toho, kterého jsi nedávno dostal od Fasimby. Ten patří mně.“ Jason upustil od lingvistické přetvářky a stal se ještě ostrážitějším - rychle se po prázdném písku v okolí rozhlédl. Ten vysušený stařešina byl mnohem mazanější, než vypadal, a Jason bude muset ve střehu zůstat.

„A víc nechceš?“ zeptal se Edipon.

„Na víc si momentálně nemohu vzpomenout. Dej mi toho otroka a pak si třeba ještě popovídáme o něčem jiném.“

Z Ediponova smíchu zazněly falešné tóny, a Jason uskočil, když stařík vložil dva prsty do úst a pronikavě hvízdal. Ozval se šustivý zvuk z přesýpaného písku - Jason se otočil na podpatku a spatřil, jak z pouštního písku doslova vyrůstají postavy - muži nadzvedávali dřevěná krycí víka, zamaskovaná vrstvou písku.

Bylo jich šest, měli štíty a kyje, a Jason se proklínal za to, že byl tak hloupý a přistoupil na setkání v místě, které zvolil ten druhý. Ohnal se kyjem za sebe, ale stařík již směřoval hopkavým během ke skále do bezpečí. Jason zajechel vzteky a rozběhl se k nejbližšímu muži, který se ze svého úkrytu vynořil jen zpola. Ten sice Jasonův úder o pozvednutý štít zachytil, ale pod jeho silou se zhroutil zpět do díry. Jason běžel dál, ale před ním se objevil další - bojovně mával připraveným kyjem. Nebylo kam uhnout, a Jason do něho narazil plnou rychlostí - všechny ty zuby a rohy, které měl na sobě, skřípaly a řinčely. Když muž pod nárazem upadl na záda, Jason mu kyjem roztříštil štít a byl by napáchal ještě další škody, kdyby v té chvíli nepřispěchali zbývající muži a on se jim nemusel postavit.

Následoval krátký, urputný zápas, při němž Jason rozdal o něco víc, než utřil. Dva z útočníků se váleli na zemi a třetí se držel za rozbitou hlavu, než Jason klesl pod vahou přesily k zemi. Volal na otroky, aby mu pomohli, pak je proklel, když zůstali nečinně sedět, zatímco mu vítězové přivazovali ruce k tělu a zbavovali ho zbraní. Jeden z nich pokynul otrokům a ti poslušně vyrazili do pouště. Jasona, šilícího vztekem, táhli stejným směrem.

Ve zdi ze strany pouště byl široký otvor, a jakmile jím prošli, Jasona vztek okamžitě přešel. Uvnitř stálo jedno z caroj, o kterých mu vyprávěla Ijale - o tom se nedalo pochybovat. Ted' pochopil, proč si nevzdělaná Ijale nemohla být jista, zda je to živočich, nebo něco jiného. To vozidlo bylo na deset metrů dlouhé a tvarem připomínalo loď. Přední část tvořila velká, pravděpodobně umělá zvířecí hlava s chlupy, řadou vyřezaných zubů a lesknoucíma se krystalovými očima. Kožené kryty a nepřiliš realistické nohy, zavěšené na vozidle jako kamufláž, by šestileté dítě z civilizovaného světa určitě nezmátly. Takové maskování snad mohlo přesvědčit nevědomé divochy, ale civilizované dítě by okamžitě poznalo vozidlo, jakmile by si v jeho spodní části povšimlo šesti velkých kol. Kola měla vyřezaný hluboký vzorek a byla vyrobena z nějakého na pohled odolného materiálu. Hnací jednotka nebyla vidět, ale Jason téměř vykřikl radostí, když zachytil čichem zápach po spáleném palivu. Ten primitivní stroj musel mít nějaký umělý zdroj energie, který mohl být výsledkem zdejší průmyslové revoluce, nebo důkazem obchodních styků s jinými světy. Obě možnosti slibovaly naději, že z této bezejmenné planety bude možno uniknout.

Otroky, z nichž se někteří krčili hrůzou z neznáma, dostrkali pomocí kopanců přes nástupní lávku do

caro. Čtyři ze svalovců, kteří Jasona přemohli a svázali, vynesli ho teď nahoru a položili na podlahu. Jason jen ležel a pokoušel se z mechanismu pouštního vozidla postřehnout co nejvíce. Z přední paluby vyčníval sloupek, na jehož horní hranatou část upevňoval jeden člen posádky něco, co mohlo být kormidlo, nebo volant. Jestliže se tedy toto monstrum řídilo natáčením dvojice předních kol, určitě je poháněno zadními koly - Jason se svíjením otáčel na podlaze, dokud neviděl na zád'. Tam stála kabina impozantní šířky, bez oken a s jednoduchými vsazenými dveřmi hýřícími celou sbírkou zámků a západek. Jakékoli pochyby o tom, že se jedná o strojovnu, rozptýlil černý kovový komín procházející střechou kabiny a čnějící nad ni.

„Pojedeme!“ zaječel Edipon a zamával svýma hubenýma rukama ve vzduchu. „Uvolněte vchod. Narisi, postav se dopředu a ukazuj, kudy má caro jet. Tak - a teď se všichni modlete, zatímco já se odeberu do svatyně přimět posvátné síly k tomu, aby nás nesly směrem k Putl'ku.“ Vykročil ke kabině, vzápětí se zastavil a ukázal na jednoho muže ozbrojeného kyjem. „Erebo, ty líná mrcho, nezapomněls tentokrát naplnit kalich pro bohy, kteří dostali velkou žízeň?“

„Naplnil jsem ho, naplnil,“ zabručel Erebo mezi žvýkáním ukořistěného kreno.

Vše bylo tedy připraveno - Edipon vstoupil do sklápěcího prostoru před dveřmi a zatáhl za sebou závěs. Ozvalo se různorodé řinčení a rachocení, když odemykal zámků a povoloval západky, než vstoupil do strojovny. Za několik minut se z komína vyvalil černý mrak mastného kouře, který odnesl svěží vítr. Trvalo téměř hodinu, než byly posvátné síly připravené k činnosti, a svoji ochotu dát vozidlo do pohybu oznámily pronikavým hvízdáním a vypouštěním bílých výdechů do vzduchu. Čtyři otroci zaječeli jako ozvěna a omdleli, ostatní se tvářili, jako by jim byla milejší smrt.

Jason měl určité zkušenosti s primitivními parními stroji již z dřívějšíka a nyní ho tedy signály pojistných ventilů kotle nijak nepřekvapily. A nepřekvapilo ho, ani když se vozidlo otřásl a zvolna vyrazilo do pouště. Podle množství kouře a spousty páry unikající z přídě usoudil, že jejich parní stroj účinností nijak nevyniká - avšak přes svou primitivnost poháněl caro s nákladem tolika cestujících plíživou, ale rovnoměrnou rychlostí po poušti.

Z řad otroků se ozvaly další výkřiky - několik otroků se pokoušelo přelézt bočnice, ale kyje je srazily zpět na podlahu. Řadami svých zajatců se bezohledně prodírali d'zertanoj v dlouhých róbách a naběračkami jim násilím nalévali do úst tmavou kapalinu. Někteří zajatci se zhroutili v bezvědomí, nebo byli zabiti - i když pro bezvědomí hovořila mnohem větší pravděpodobnost, protože d'zertanoj neměli důvod, aby otroky připravovali o život, když už si dali takovou práci, aby je chytili. Jason tomu věřil, ale vyděšení otroci se takovou úvahou neutěšovali, a proto se bránili - mysleli si, že bojují o svůj život. Když však přišla řada na Jasona, nepoddal se tak snadno, jak by se podle svého racionálního uvažování poddat měl - podařilo se mu pokousat pár prstů a kopnout jednoho d'zertano do břicha, než se na něho posadili, přidrželi mu nos a nalili do hrdla notnou dávku pálicí kapaliny. Pocítil bolest a závra? a posledními zbytky sil se pokusil kapalinu vyvrhnout, ale to bylo také to poslední, na co si pamatoval.

7

„Dej si pár loků,“ řekl nějaký hlas, a Jasonovi stříkla do obličeje voda - něco z ní mu steklo do hrdla a přimělo k záchvatu kašle. Do zad ho tlačilo něco tvrdého, zápěstí mu svírala bolest. Jen zvolna si uvědomil, co se stalo - zápas, zajetí a ten elixír, co do něho násilím vpravili. Když otevřel oči, spatřil nad sebou žlutě blikající lampu, visící na řetězu. Zamžikala pokoušel se sebrat tolik sil, aby se mohl posadit. Do světla vplula důvěrně známá tvář a Jason na ni vytřeštil oči a zasténal.

„To jsi ty, Mikahu - nebo je to jenom výjev z děsivého přeludu?“

„Před spravedlností není úniku, Jasone. Jsem to já a musím ti položit několik závažných otázek.“

Jason znovu zasténal. „Fakticky, je to on. Ani ta nejděsivější noční můra by se něco podobného neodvážila vyslovit. Ale než mi budeš klást závažné otázky, nemohl bys mi říct pár slov o tom, jak to tady vypadá? Měl bys být trochu v obraze, protože ses stal otrokem d'zertanoj mnohem dřív než já.“

Uvědomil si, že bolest v zápěstích pochází z těžkých železných okovů, kterými prochází řetěz uchycený k silné dřevěné desce, na které měl položenou hlavu. „Na co ten řetěz - a jak je to s místní pohostinností?“ Na žádost, aby poskytl základní informace, Mikah nereagoval, tvrdošíjně se držel svého.

„Když jsme se naposledy viděli, byl jsi otrokem Ch'aky, a dnes v noci tě přivlekli s ostatními Ch'akovými otroky a přikovali, když jsi byl v bezvědomí, ke kládě s řetězy. Vedle mě bylo volné místo, a já jsem jim řekl, že se o tebe postarám, když tě tam dají, a oni to udělali. Ale teď se musím od tebe něco dozvědět. Než tě svlékli, viděl jsem, že máš na sobě Ch'akovu obrněnou výstroj a helmu. Kde je Ch'aka - co se mu stalo?”

„Já jsem Ch'aka,” zakrál Jason a sucho v hrdle ho přimělo ke kašli. Dlouze se napil vody z misky.

„Podle toho, jak se ptáš, soudím, že jsi hrozně pomstychtivý, ty starý podvodníku. Kam se poděl ten tvůj ušlechtilý povahový rys? Neříkej, že bys dokázal nenávidět bližního jen proto, že tě praštil do hlavy, prorazil ti lebku a prodal tě tam dole u řeky jako nepoužitelného otroka? V případě, žeš nad takovým bezprávím hlouběji přemýšlel, můžeš se teď radovat z toho, že zlý Ch'aka už neexistuje. Odpočívá v zemi na bližší neurčeném místě v pustině, a po odpadnutí dalších kandidátů jsem jeho místo vzal já.”

„Tys ho zabil?”

„Krátko řečeno - ano. Ale nemysli si, že to bylo jednoduché, protože on měl na své straně veškeré materiální výhody, zatímco já jsem se mohl opírat jen o svou vrozenou duševní čipernost, která se naštěstí ukázala být dostačující. Zpočátku to vypadalo na rychlovku, když jsem se rozhodl, že ho zabiju ve spánku...”

„Že ho co?” přerušil Jasona Mikah zvýšeným hlasem.

„Že ho dostanu v noci. Snad si nemyslíš, že by se někdo, kdo to má v hlavě v pořádku, pokusil s takovou stvůrou utkat tvář v tvář? I když k tomu nakonec došlo, protože on si na noc natahoval takový signalizační systém, který ho varoval, když se k němu někdo přiblížil. Abych to neprotahoval, bojovali jsme spolu, vyhrál jsem a stal se Ch'akou, i když moje panování nevynikalo ani délkou trvání, ani ušlechtilostí. Pátrání po tobě mě zavedlo až do pouště, kde jsem vlezl do pasti, kterou ukázkově připravil vykutálený stařík jménem Edipon. Ten mě taky degradoval a vzal do zajetí i s mými otroky. To je tak vše, co se mi přihodilo. Pověz mi teď o sobě - kde jsme, o co vlastně jde...”

„Vrah! Otrokář!” Mikah se od Jasona odtáhl, jak mu to řetěz jen dovolil, a v opovržlivém gestu na něho namířil prst. „Ke tvým hanebným zločinům se musejí připsat další dvě obvinění. Je mi z toho, Jasone, nanic, že jsem k tobě cítil sympatie a že jsem se ti snažil pomoci. Budu ti pomáhat i nadále, ale jen proto, abys zůstal naživu a mohl být dopraven na Cassylii, souzen a popraven.”

„Takový příklad nezaujaté spravedlnosti se mi moc líbí - soud a poprava.” Jason se znovu rozkašlal a dopil vodu z misky. „Slyšels někdy o tom, že platí presumpce neviny, dokud se vina nedokáže? Což je náhodou hlavní pilíř právní vědy. A jak bys mohl dopustit, aby mě postavili před soud na Cassylii za něco, co se stalo na této planetě, když to něco se tady za zločin nepovažuje? To je jako odvléct lidožrouta od jeho kmene a soudit ho za kanibalismus.”

„Co je na tom špatného? Pojídání lidského masa je zločin tak odporný, že se chvěji, když na něj jen pomyslím. Samozřejmě že člověk, který kanibalismus praktikuje, musí být odsouzen k smrti.

„Jestliže se ti vplíží do baráku a sežere některého z příbuzných, pak máš samozřejmě k takovému jednání důvod. Ale to neplatí v případě, když si s ostatními kumpány svého veselého kmene dopřeje biftek z nepřítele. Nechápeš, co tím chci zdůraznit - totiž že chování člověka lze posuzovat pouze ve vztahu k jeho prostředí? Chování je relativní. Kanibal ve své společnosti je stejně morální jako nábožensky založený člověk ve společnosti, z níž pochází ty.”

„Rouhači! Zločin je zločin! Existují morální zákony, které stojí výš než jakýkoli typ lidské společnosti.”

„Ale to ne. Ne, nestojí. To je přesně to, v čem tvoje středověké moralizování neobstojí. Všechny zákony a ideje jsou spjaty se svou historickou dobou, neplatí absolutně. Vztahují se ke své době a místu - když se vytrhnou ze souvislostí, pozbývají opodstatnění. A v souvislosti s takovou mizernou společností, v níž se nacházíme, jsem jednal velice přímočarým a počestným způsobem. Pokusil jsem se úkladně zavraždit svého pána - což je jediný způsob, jak se ctižádostivý chlápek může v tomto drsném světě prodrat výš, a byl to pravděpodobně způsob, jakým se kdysi dostal ke korytu Ch'aka. Můj plán na úkladnou vraždu nevyšel, ale v souboji jsem uspěl - výsledek byl stejný. A jak jsem se dostal na trůn, zacházel jsem se svými otroky vlídně, i když ti to samozřejmě neocenili, protože o vlídné zacházení nestojí, a naopak měli zájem o moje místo - takový je zdejší zákon. To jediné, v čem jsem chybil, spočívalo právě v tom, že jsem se nechoval jako otrokář a nehonil jsem je po pobřeží sem a tam. Místo toho jsem pátral po tobě a

vlezl do pasti, dostal jsem se tak proti své vůli zase do otroctví - kam vlastně patřím, když už jsem vyvedl takovou pitomost.”

Dveře se s rachotem rozletěly a do bezokenní budovy pronikly paprsky ostrého slunečního světla.

„Zvedat se, otroci, zvedat!” zvolal otevřenými dveřmi jeden z d’zertanoj. Okamžitě se ozvala monotónní směsice sténání a šouravých zvuků, jak se lidé probouzeli k životu, a teprve nyní Jason zjistil, že je jedním z jednadvaceti otroků přikovaných k dlouhé kládě, zřejmě celému kmenu docela slušně vzrostlého stromu. Otrok přikovaný ke kládě na vzdáleném konci působil zřejmě jako velitel, protože s klením pobízel ostatní k rychlejšímu pohybu, a když všichni stáli na nohou, vyštěkl svoje rozkazy sekýrnickým tónem.

„A jde se na to! Nejdřív výborný pochutnání. Nezapomeňte na misky. Položte je tak, aby nespadly. Nezapomeňte, že když nebudete mít misku, nebudete celej den jíst a pít. A dnes budem makat společně, každý zabere celou svou váhou, tak se to bude dělat. To platí pro vás pro všechny, zejména pro ty nový. Odevzdáte jim tady denní práci a oni vám dají denní přiděl jídla...”

„Zavři hubu!” vykřikl někdo.

„...a na to si nemůžete stěžovat,” pokračoval nedotčeně poučovatel. „A teď společně... raz... sehněte se a uchopte rukama kládu, pevně ji držte a... dva... nadzvedněte ji pořádně od země - tak, to je ono. A... tři... povstaňte a marš vchodem ven.”

Vyšourali se na světlo a studený vítr ranního rozbřesku pronikl Jasonovi pyrranskou kombinézou a zbytky z Ch’akových kožených pruhů, které mu nechali, až na kůži. Ti, co Jazona zajali, mu vytrhali z nohou všechny bodce a spáry, ale jeho koženými obinadly se neobtěžovali, takže nezjistili, že má boty. To byl taky jediný světlý moment v jinak bezútěšně pochmurném výhledu do budoucích dní. Jason se snažil, aby i z maličkostí měl radost, ale podařilo se mu jen zachvět. Bude muset situaci co nejdříve zvrátit, protože si již svou službu jako otrok na této zpátečnické planetě odsloužil, a je přece předurčen pro ušlechtilější cíle.

Na dvorku otroci kládu na povel položili na zem a posadili se na ni. Napřáhli ruce s miskami jako ubozí kajícíci a jiný otrok jim naběračkou naděloval do misek vlažnou polévku z kádě na kolech, kterou podél nich postrkoval a k níž byl připoután řetězem. Když Jason tu břечku ochutnal, okamžitě ho pomyšlení na jakékoli jídlo přešlo. Polévka byla z krenoj, a ty pouštní hlízy servírované jako polévka chutnaly ještě odporněji - i když si ještě nedávno myslel, že něco takového možné není. Avšak vůle přežít je silnější než vybíravost v jídle, a Jason ten zlověstný lektvar spolykal.

Po snídani vypochoďovali z brány do jiného plotem obehnaného dvora, a veškeré Jasonovy obavy vystřídala vzrušující zvědavost. Uprostřed dvora stál vysoký otočný špalek, do kterého první skupina otroků již upevňovala konec své klády. Jasonova a další dvě skupiny se přišouraly a zasunuly svoje klády, takže z otočného kůlu čněla teď čtyři ramena jako paprsky kola. Vrchní dozorce něco vykřikl a otroci se neochotně se sténáním opřeli do klád - chvěli se námahou, než dali kolo do pohybu, a pak ho při pomalé, namáhavé chůzi v pohybu udržovali.

Když práce dostala svůj vyčerpávající rytmus, Jason obrátil pozornost na primitivní mechanismus, který poháněli. Z otočného špalku vyčnívala kolmo vzhůru hřídel a otáčela skřípajícím dřevěným kolem, které udělovalo pohyb soustavě kožených řemenů. Některé z řemenů mizely v otvoru velké kamenné budovy, a nejsilnější z nich otáčel výkyvným ramenem něčeho, co mohlo jediné být vyvážené čerpadlo. Dělat něco tak složitého jen kvůli čerpání vody se zdálo být hodně nešikovné, protože někde poblíž by se určitě našly přírodní studně nebo jezírka. Pronikavý zápach, který se linul dvorem, připomínal něco velice známého, a Jason právě dospěl k závěru, že jejich námaha neplatí vodě, když se z hrdla stoupajícího potrubí ozvalo zachrčení a vyvalil hustý černý pramen.

„Ropa - no jasně!” uniklo Jasonovi nahlas. Když se však na něho hlavní dozorce zaškaredil a praskavě prohnul svůj bič, opět se sklonil a věnoval tlačení klády.

Tajemstvím d’zertanoj a zdrojem jejich energie byla tedy ropa. Nad okolní zdi vyčnívaly kopce a v nevelké vzdálenosti bylo vidět hory. Avšak zajatí otroci dostali pořádnou dávku uspávací drogy, aby nepoznali, z kterého směru se do tohoto utajeného místa dostali, ani jak dlouho cesta trvala. Zde ve střeženém údolí čerpali surovou ropu, kterou jejich páni používali k pohonu svých pouštních vozidel. Nebo k pohonu ropu zpracovávali? Ropa teď bublavě tryskala silným proudem a tekla otevřeným

korytem, které mizelo ve zdi stejné budovy jako dvojice řemenů. Co primitivně d'ábelského se tam odehrává? Z budovy trčel silný komín, z něhož stoupala mračna černého kouře, a z různých otvorů ve zdi vycházel odporný zápach, z kterého člověku třeštila hlava.

Ve stejném okamžiku, kdy si uvědomil, co se v budově odehrává, střežené dveře do ní se otevřely a vynořil se z nich Edipon - svůj abnormálně velký nos měl zabořen do kusu hadru a smrkal do něho. Kolo se skřípavě otáčelo, a když Jason prošel další kolečko, zvolal na Edipona.

„Hej, Edipone, pojď sem! Chci s tebou mluvit. Jsem bývalý Ch'aka, pokud mě náhodou v této uniformě nepoznáváš.“

Edipon mu věnoval jen jediný pohled, pak se odvrátil a poklepal si prstem na nos. O otroky zjevně zájem neměl, bez ohledu na to, kdo z nich měl jaké postavení před svým společenským pádem. Hlavní dozorce se s řevem a zvednutým bičem rozběhl, ale Jason v pomalém kroužení už zmizel z dosahu - a zvolal přes rameno:

„Poslouchej - hodně znám a můžu ti pomoci.“

Odpověď byla jen otočená záda, a bič se ihned se svištěním snesl dolů.

Nastal okamžik, kdy se musí pokusit o průlom za každou cenu. „Uděláš líp, když mě vyslechneš - já totiž vím, že to, co vytéká první, je nejlepší. Au!“ Citoslovce přidal nedobrovolně - to už dopadl bič.

Pro otroky, ani pro dozorce, který už zvedal bič k další ráně, neměla Jasonova slova žádný smysl, ale na Edipona zapůsobila jako první krok po řetavém uhlí - se zachvěním se zastavil a prudce otočil, a navzdory vzdálenosti, která je dělila, Jason viděl, že jeho normální hnědý odstín pokožky vystřídala chorobná šed'.

„Zastavte kolo!“ vykřikl Edipon.

Nenadálý rozkaz vyrazil každému dech. Dozorce zůstal s otevřenými ústy stát a ruku s bičem nechal klesnout, otroci klopýtavě zastavili a kolo se vzápětí se zasténáním přestalo otáčet. Do náhlého ticha zazněla ozvěna rychlých kroků - Edipon spěšně zamířil k Jasonovi a zastavil se u něho na vzdálenost dechu, rty měl stažené a zuby odhalené, jako kdyby se připravoval, že Jasona kousne.

„Cos to řekl?“ Otázku na Jasona přímo vychrlil, zatímco prsty povytáhl z opasku nůž.

Jason se usmál, tvářil se a jednal chladnokrevněji, než odpovídalo jeho skutečnému duševnímu stavu.

Slovní návnada zabrala, ale teď bude muset pokračovat obezřele, jinak se dostane ke slovu Ediponův nůž - skončí v Jasonově břiše. Na dané téma byl Edipon zřejmě citlivý.

„Slyšels, co jsem řekl... a mám dojem, že bys nechtěl, abych to opakoval před všemi těmi nezasvěcenci. Víš, co se tady dělá, protože pocházím z daleka, kde se něco takového provozuje docela běžně. Mohu ti pomoci. Mohu ti předvést, jak z toho nejlepšího dostat ještě lepší a jak to udělat, aby vaše caroj fungovaly líp. Jen to se mnou zkus. Teď mě odvaž od klády, a odebereme se někam do soukromí, kde si můžeme hezky popovídat.“

Nebylo těžké uhodnout, o čem Edipon přemýšlí. Kousal se do rtů, Jasona přeměřoval pronikavým pohledem a prsty ťukal na ostří svého nože. Jason odpovídal andělsky nevinným úsměvem a prsty poklepal na kládu, jako by odměřoval čas čekání na svoje osvobození. A přesto, že bylo chladno, po spánkách mu stékaly pramínky potu. Vsadil vše na Ediponovu inteligenci, věřil, že zvědavost zvítězí nad bezprostředním popudem umlčet otroka, který toho o velkém tajemství tolik věděl, a doufal, že si uvědomí svoje právo otroka kdykoli zabít, ale že neuškodí položit mu nejdřív několik otázek. Zvědavost zvítězila, nůž vklouzl zpět do pochvy - a Jason si oddechl úlevou. I na profesionálního hráče to byl příliš vysoký hazard - riziko, při němž šlo o jeho vlastní život, bylo poněkud vyšší, než aby mu působilo potěšení ze hry.

„Odvažte ho od klády a přiveďte za mnou,“ rozkázal Edipon a pak, rozrušen, se ráznými kroky vzdálil. Ostatní otroci civěli s očima doširoka otevřenými na to, jak je rychle přiváděn kovář a jak je za značného zmatku, v němž se mísily hlasité povely, Jasonův řetěz odřezáván od klády v místě, kde ho kotvila silná skoba.

„Co to děláš?“ zeptal se Mikah, a jeden ze strážných ho hřbetem ruky srazil k zemi. Jason se pouze usmál a dotkl prstem svých rtů - to ho již odvázáli a odváděli. Stal se vlastně svobodným, a svobodným zůstane, jestli se mu podaří přesvědčit Edipona, že bude lepší, když využije jeho schopností k jiné činnosti než k otupující dřině.

Místnost, do níž ho zavedli, prozrazovala první náznaky smyslu pro upravenost, nebo rozmařilost, jaké na této planetě viděl - dobře řemeslně zhotovený nábytek s občasným vyřezáváním, které mu dodávalo radostnější ráz, a na posteli tkaný přehoz. Edipon stál u stolu a nervózně ťukal prsty na tmavou, lesklou desku.

„Přivažte ho!“ poručil strážným, kteří Jasona zručně připoutali k silnému šroubu vyčnívajícímu ze stěny. Jakmile strážní odešli, Edipon se postavil před Jasona a vytáhl nůž. „Pověz mi, co víš. , nebo tě bez váhání zabiju.“

„Nemám, co bych ze své minulosti před tebou skrýval. Přicházím ze země, kde lidé znají veškerá tajemství přírody.“

„Jak se ta země jmenuje? A nejsi appsalský vyzvědač?“

„To bych ani nemohl být, protože jsem o Appsale nikdy ani neslyšel.“ Jason napnul jazykem spodní ret, uvažoval, do jaké míry je Edipon inteligentní a nakolik s ním může hovořit upřímně. Nenachází se v situaci, aby se mohl zaplést do lží o místním zeměpise - asi udělá nejlíp, když zkusí, jak na něho zapůsobí menší dávka pravdy.

„Kdybys ti řekl, že jsem přišel z jiné planety, z jiného světa, co je na obloze mezi hvězdami, věřil bys mi?“

„Možná. Existuje hodně starých legend o tom, že naši předkové sem přišli ze světa za oblohou, ale já jsem si je nikdy nepřipouštěl, bral jsem je jako náboženské žvásty, které se hodí tak leda pro ženské.“

„V tomto případě se dámy náhodou trefily. Vaši planetu kdysi kolonizovali lidé, kteří létali v lodích prázdnotou vesmíru, jako vy jezdíte po poušti ve svých caroj. To už z vašich vzpomínek vymizelo, a taky jste pozbyli znalosti z vědy a techniky, které jste kdysi měli, ale na jiných světech se tyto znalosti dosud udržují.“

„To je šílenství!“

„Vůbec ne. Je to věda a technika, i když obě bývají se šílenstvím zaměňovány. A dokážu, co říkám. Ty víš, že tamhle v té vaší záhadné budově jsem nikdy nebyl, a myslím, že nepochybuješ o tom, že o tajemství, které je v ní ukryto, mi nikdo nevyprávěl. Ale vsadím se, že dokážu docela přesně popsat, co v ní je - ne proto, že bych vaše strojní vybavení viděl, ale podle znalosti o tom, co se musí s ropou udělat, aby se získaly produkty, které potřebujete. Chceš to slyšet?“

„Pokračuj,“ vybidl ho Edipon a posadil se na roh stolu, s nožem v ruce si pohrával.

„Nevím, jak tomu říkáte vy, ale odborně se to nazývá kolona pro frakční destilaci. Surová ropa teče do zásobníku nebo nádrže a odtud ji odvádíš trubkou do nějaké velké nádoby, kterou můžeš vzduchotěsně uzavřít. Jakmile je uzavřena, zapálíš pod ní oheň a celý objem ropy rovnoměrně ohřeješ na určitou teplotu. Z ropy těkají plyny, které vedeš trubkou do chladiče, pravděpodobně více trubek pohromadě, přes které protéká voda. Pak postaví pod konec chladiče nějaké vědro a z chladiče do něho kape š?áva, kterou spaluješ ve vašich caroj, abys je přiměl k jízdě.“

Během toho, co Jason říkal, Ediponovy oči se rozšiřovaly, až nakonec hrozily, že vypadnou ze svých důlků. „Zatraceně!“ zaječel Edipon a rychlými kroky přistoupil k Jasonovi s napřaženým nožem. „Tos nemohl vidět, přes ty kamenné zdi rozhodně ne. Jen moje rodina to viděla, nikdo jiný - na to můžu přísahat!“

„Uklidni se, Edipone. Řekl jsem ti přece, že něco takového u nás provozujeme už léta.“ Přesunul váhu těla na jednu nohu, aby druhou mohl nůž vykopnout, kdyby stařík svoje nervy neudržel na uzdě.

„Nepřišel jsem k tobě, abych ti ukradl tajemství. A tam, odkud pocházím, rostou docela malé brambory, a každý farmář má svůj destilační přístroj, v němž jejich dr? po přípravě zpracovává, aby ušetřil na daních. Vsadím se, že ti můžu aparaturu trochu vylepšit, i když jsem ji neviděl. Jak v té své vyvářce určuješ teplotu? Používáš teploměry?“

„Co to jsou teploměry?“ zeptal se Edipon a v zaujetí pro technickou podrobnost na nůž na chvíli zapomněl.

„Vždy? jsem si to myslel. Je mi teď jasné, co se dá udělat, aby ta vaše š?áva podstatně získala na kvalitě, pokud tady máš někoho, kdo aspoň trochu umí foukat sklo. I když by snad bylo snadnější zbastlit spirálu z bimetalu. Vy se snažíte vydestilovat různé frakce, ale pokud nebudete regulovaně udržovat rovnoměrnou teplotu, dostanete frakční směs. To, co pro svoje stroje potřebujete, jsou nejtěkavější

frakce, kapaliny, které se odpařují nejdříve, jako jsou lehké a středně těžké benzíny. Pak zvednete teplotu a teče petrolej pro lampy, a tak dále postupně, až vám nakonec zůstane bezvadná asfaltová hmota na stavbu silnic. Tak co na to říkáš?”

Edipon se celou dobu přemáhal, aby vypadal nevzrušeně, ale stahy jeho obličejových svalů prozrazovaly vnitřní napětí. „To, co jsi popsal, je pravda, i když v několika drobnostech ses zmýlil. Ale mě nezajímají tvoje teploměry, ani zlepšení naší pohonné vody. S tím, jak to je, vystačila naše rodina po mnoho generací a já s tím taky vystačím.”

„Asi si myslíš, že ta linka je původní.”

„Ale měl bych tu pro tebe něco, co by ti mohlo přinést bohatou odměnu,” pokračoval Edipon. „Když je třeba, dokážeme být štedří. Naše caroj jsi viděla v jednom ses vezl, a taky jsi viděl, jak vstupují do svatyně, kde jsem prosil posvátné síly, aby nám propůjčily schopnost pohybu. Můžeš mi říct, jaká síla umožňuje caroj pohyb?”

„Doufám, Edipone, že tohle je závěrečná zkouška, protože moje extrapolární schopnosti vyčerpáváš do krajnosti. Když si odmyslím pojmy svatyně a posvátné síly, řekl bych, že jdeš do strojovny, aby ses věnoval činnosti, která má s modlením společného jen málo. K pohonu těch vozidel může sloužit víc systémů, ale uvažujme o nejjednodušším. Tohle uvažování je náramně náročné, takže musíš pardonovat, jestli se v některých fajnovech netrefím. Vnitřní spalování nepřichází v úvahu. Pochybují, že byste něco o takového technologicky zvládli, a navíc k tomu přistupuje fakt, že jste měli dost práce okolo nádrže na vodu a že trvalo skoro hodinu, než jsme se mohli vydat na cestu. To vypadá, jako kdybys zvedal tlak páry... pojistný ventil! Na ten jsem docela zapomněl.

Takže je to parní stroj. Ty vejdeš dovnitř, samozřejmě zamkneš za sebou dveře, pak otevřeš pár ventilů, aby do spalovacího prostoru nateklo palivo, a zapálíš ho. Možná že máte tlakoměr, nebo prostě jenom čekáš, až se ozve pojistný ventil, aby ti oznámil, že je tlak dostatečný. Což může být nebezpečné, protože kvůli zaseknutému ventilu by celá strojovna skončila někde na druhé straně kopce. Jakmile je tlak páry dostatečný, otočíš ventil a pustíš páru do válce - a vozidlo se pohne. Pak se už jenom raduješ z jízdy - ovšemže se staráš, aby se voda do kotle doplňovala, aby tlak neklesal, aby oheň dostatečně hřál, aby všechna ložiska byla namazána a aby vše ostatní...”

Jason se zatvářil ohromeně, když Edipon, s róbou vykasanou nad kostnatá kolena, začal kroužit po místnosti drobnými poskoky - a nepřestal vzrušeně poskakovat, ani když zabodl nůž do desky stolu. Pak přiběhl k Jasonovi, uchopil ho za ramena a třásl jím, až řetěz řinčel.

„Víš, co jsi udělal?” zeptal se vzrušeným tónem. „Víš, co jsi řekl?”

„To docela dobře vím. Znamená to, že jsem ve zkoušce obstál a že mi teď dopřeješ sluchu? Měl jsem pravdu?”

„Nevím, jestli jsi měl pravdu, nebo neměl - já jsem nikdy střeva žádného z těch appsalských d'ábelských skříněk neviděl.” Znovu obtančil místnost. „O tom jejich - jak tomu říkáš? - stroji víš víc než já. Já jsem celý život ty stroje jen obsluhoval a proklínal Appsalské, kteří před námi svoje tajemství střeží. Ale ty nám to tajemství odhalíš! Budeme stavět vlastní stroje, a když oni budou chtít pohonnou vodu, draze nám za ni budou muset platit.”

„Nevyjadřoval by ses laskavě trochu jasněji?” řekl Jason. „Za celý svůj život jsem nic tak zmateného neslyšel.”

„Předvedu ti něco, příteli z dalekého světa, a ty pro nás appsalské tajemství odhalíš. Vidím, že pro Putl'ko nastává rozbřesk nového dne.”

Otevřel dveře a zavolal strážce. Zavolal také svého syna Narisiho, který se dostavil, až když Jasona odvažovali - a Jason v něm poznal toho na pohled věčně ospalého d'zertano s pokleslými víčky, který pomáhal Ediponovi řídit jejich těžkopádné vozidlo.

„Chop se toho řetězu, synu, a měj kyj připraven, abys tohoto otroka mohl zabít, kdyby se pokusil o útěk. Jinak mu však neubližuj, protože má pro nás velkou cenu. Pojd’.”

Narisi zatáhl za řetěz, ale Jason se zapřel podpatky a nepohnul se. Oba na něho udiveně pohlédli.

„Jen pár drobností, než půjdeme. Ten, kdo má Putl'ku přinést rozbřesk nového dne, nebude otrokem. To musí být jasné, než v této záležitosti uděláme další kroky. Vymyslíme něco s řetězy, nebo se strážemi, abych nemohl utéct, ale postavení otroka nepřichází v úvahu.”

„Ale... vždy? ty nejsi jedním z nás a musíš tedy otrokem zůstat.”

„Právě jsem do vašeho společenského žebříčku zavedl třetí kategorii: zaměstnanec. Třebaže to ve mně nevyvolává žádné nadšení, jsem zaměstnanec, kvalifikovaný pracovník, a vyžaduji, aby se tak se mnou zacházelo. Jen posuďte sami. Zabijete otroka, a co tím ztrácíte? Skoro nic, jestliže máte v ohradě jiného, který může zastat jeho místo. Ale zabijte mě, a co z toho budete mít? Svůj kyj zašpiněný mozem, který vám v takové formě vůbec k ničemu nebude.”

„Nechce tím říct, že ho nesmím zabít?” zeptal se Narisi otce a k jeho ospalému přibyl zmatený výraz.

„Ne, to tím říct nechce,” odpověděl Edipon. „Sděluje nám, že jestli ho zabijem, není zde nikdo, kdo by mohl zastat to, co má pro nás dělat. Ale mně se to nelíbí. Jsou přece jenom otroci a otrokáři! Něco jiného je proti přírodě. Ale dal nám na výběr mezi satano a pouštní bouří, takže mu musíme jistý stupeň svobody dát. Teď vezmi otroka... chci říct zaměstnance... a uvidíme, jestli dokáže, co slíbil. Jestli nedokáže, sám ho s potěšením zabiju, protože se mi ty jeho revolucionářské nápady nezamlouvají.”

Pochodovali v řadě za sebou k zamknuté, střežené budově s obrovskými vraty, která po otevření nabídla pohled na bytelné tvary sedmi caroj.

„Podívej na ně!” zvolal Edipon a zatahal se za nos. „Takové ušlechtilé a krásné exempláře, které ochromují srdce našich nepřátel strachem, nesou nás jako vítr po poušti a dokážou uvést obrovský náklad - a jen tři z těch zatracených krámů jsou schopné jízdy!”

„Porucha motoru?” zeptal se nedbale Jason.

Za tichého proklínání a vztekání je Edipon zavedl do vnitřní ohrady, kde stály čtyři obrovské černé skříně, pomalované lebkami, zkříženými hnáty, tratolišti krve a kabalistickými symboly - to vše ve zlověstném provedení.

„Ty appsalské svině berou naši pohonnou vodu, a oplátkou nám nedávají nic. Jo, umožňují nám používat jejich stroje, ale po několika měsících ty zatracené krámy přestanou fungovat a už nejedí, takže je musíme vrátit do města a vyměnit za nové - a platit pořád dokola.”

„To je dobrá finta,” uznal Jason, prohlížel si utěsněné kryty na strojích. „Proč se jim prostě nepodíváte do střev a neopravíte je? Nemůže to být nic složitějšího.”

„Číhá tam smrt,” vydechl Edipon, a při myšlence na ni oba d'zertanoj od skříně poodstoupili. „Pokusili jsme se o to ještě za doby mého otce, protože na rozdíl od otroků nejsme pověřiví a víme, že ty věci nevytvořil bůh, ale člověk. Avšak ti proradní hadi z Appsaly chrání své tajemství nadmíru prohnane. Při jakémkoliv pokusu kryt otevřít, pronikne ven hrozná smrt, která vyplní okolní vzduch. Když se lidé toho vzduchu nadechnou, umírají, a dokonce i těm, kterých se jen dotkne, naskáčí velké puchýře a nakonec v bolestech umírají. Když to některé z nás postihlo, Appsalsťi z toho měli velkou legraci a pak šli s cenami ještě výš.”

Jason jednu ze skříní obešel a se zájmem si ji prohlížel, na konci řetězu se za ním vlekl Narisi. Stroj byl vyšší než on a téměř dvojnásobné délky. Otvory v protilehlých stěnách procházela silná hřídel, zřejmě k pohonu kol. Průzorem ve stěně viděl vsazené páky a dva malé barevné kotouče, a nad nimi byly tři otvory nálevkovitého tvaru, namalované jako ústa. Když si stoupl na špičky, přehlédl celou horní stěnu, ale na ní nespátřil nic než očouzený přírubový nástavec, na který se určitě nasazoval komín. Vzadu byl ještě jeden otvor, docela malý, ale na celé té hýřivé pomalované skříně nebylo nic dalšího na ovládání.

„Začínám být v obraze, ale budete mi muset říct, jak se to ovládá.”

„To dřív zemřeš!” vykřikl Narisi. „Jen naše rodina...”

„Bud' zticha, prosím tě!” oplatil Jason zvýšeným hlasem. „Zapomněla? Nemáš mi už odpírat pomoc.

Tady už žádné utajování neplatí. A kromě toho vím o tom stroji možná víc než ty, i když jsem se na něj jenom díval. Do těch tří otvorů se vede olej, voda a palivo, někde zapálíš oheň, pravděpodobně v té očouzené díře pod řídicími pákami, a pro přivádění paliva otvíráš jeden z těch ventilů, další je na zrychlování a zpomalování stroje a ten třetí slouží k přivádění vody. Ty kotouče jsou něco jako indikátory,” Narisi zbledl a poodstoupil. „Tak bud' zticha a já si promluví s tvým otcem.”

„Je to tak, jak říkáš,” uznal Edipon. „Ta ústa musí být vždy naplněna, a běda běda, jestli se vyprázdní, protože síla se přeruší, nebo něco horšího. Tady hoří oheň, jak jsi uhořel, a když ten zelený prst povyleze, může se touto pákou pro pohyb otočit. Ta vedlejší páka je pro rychlý nebo pomalý chod. Ta poslední páka je pod značkou červeného prstu, který oznamuje potřebu - když povyleze, musí se tou pákou

otočit a podržet ji, dokud prst zase nezmizí. Z toho otvoru vzadu vycházejí bílé výdechy. To je všechno, co tam je.”

„Asi takhle jsem si to představoval,” zabručel Jason a prohlížel si stěnu skříně, klepal na ni kotníky ruky, až duněla. „K ovládání toho krámu vám dávají jen to nejnutnější, takže se o základním principu, na jakém to pracuje, nic nedovíte. Bez teoretických znalostí byste nikdy nepochopili, co páky ovládají, nebo že zelený prst vyleze, když se dostanete na provozní tlak, a červený se vysune, když je v kotli málo vody. Velmi elegantní. A to všechno je uzavřeno jako do konzervy a jištěno pro případ, že by vás napadlo, že si něco takového budete stavět sami. Na poklep to vypadá, že kryt má dvojitou stěnu, a soudě podle toho, co říkáš, bych si myslel, že je tam v kapalné formě nějaká ze zpuchýřujících otravných látek, jako je yperit. Kdokoli, kdo se pokusí dostat dovnitř, dostane její dávku a rychle na svou ctižádost zapomene. Musí však existovat způsob, jak se do skříně dostat, aby se mohla na stroji dělat údržba - přece je po několika měsících používání nedávají do šrotu. A když se vezme do úvahy technologická úroveň, jakou tahle strašnost prozrazuje, měl bych na jejich finty přijít a vyhnout se všem dalším vestaveným pastím. Myslím, že tu práci vezmu.”

„Dobrá, tak začni.”

„Moment, šéfe. O najímání pracovní síly se musíš, ještě pár věcí dozvědět. S tím vždycky souvisí jisté pracovní podmínky a dohody - ty všechny za tebe s radostí sepíšu.”

8

„Nechápu, proč musíš mít k ruce druhého otroka,” pronesl naříkavě Narisi. „Mít ženu, to je samozřejmě přirozené, stejně jako mít vlastní pokoj. To otec dovolil. Ale taky řekl, abysme ti já a moji bratři pomáhali a aby se o tajemství strojů nedozvěděl už nikdo další.”

„Tak za ním zaběhni a vyžádej od něho povolení, aby otrok Mikah mohl pracovat se mnou. Můžeš mu vysvětlit, že Mikah pochází ze stejného světa jako já a že vaše tajemství jsou pro něho pouhou hračkou pro děti. A jestli tvůj tatíček bude chtít znát ještě další důvody, řekni mu, že potřebuji zkušeného pomocníka, někoho, kdo umí zacházet s nástroji a na koho je spolehnout, že provede práci přesně tak, jak má. Ty a tvoji bratři máte až moc vlastních představ, jak se má co dělat, a projevujete sklony přenechat detaily bohům, a mlátíte kladivem, když se práce nedaří, jak by měla.”

Narisi se vzdálil, nakvašeně si pro sebe něco bručel, a Jason se sklonil nad olejovou pec a zvažoval, co by měl dělat dál. Zabralo mu většinu dne, než položil dřevěné válečky a vytlačil po nich kompaktní skřín se strojem do písečného údolí – pro pokusy, při nichž omyl mohl znamenat vypuštění oblaku otravného plynu, potřeboval volný prostor. Dokonce Edipon pochopil, že je to rozumné, i když se všemožně klonil k tomu, aby se pokusy prováděly v tajnosti za zavřenými dveřmi. Souhlasil až poté, když z kusů kůží postavili ohradu, kterou bylo možno střežit, a jen náhoda tomu chtěla, že kožené stěny dobře posloužily i jako ochrana proti větru.

Po náročném dohadování zmizely Jasonovi z rukou chřestící řetězy a okovy, které vystřídala lehká želízka na nohou. Chodil s nimi šouravě, ale ruce měl zcela volné, a ve srovnání s řetězy si hodně polepšil, i když ho zpočátku některý z bratrů hlídal s nataženým samostřílem. Ted' se potřeboval dostat k nějakému náradí a dozvědět se něco bližšího o technické úrovni těchto lidí, a to dřív, než se pustí do práce. To znamenalo, že bude muset podstoupit další bitvu o jejich drahocenná tajemství.

„Pojď,” vyzval svého hlídače, „vyhledáme Edipona a zase mu trochu pohneme žlučí.”

Po počátečním nadšení nacházel vůdce d'zertanoj v novém projektu stále méně potěšení.

„Máš svůj pokoj,” zavrčel na Jasona, „a otrokyni, která ti vaří, a právě jsem svolil, aby ti pomáhal další otrok. A ted' zase další požadavky - chceš mě připravit o všechny nervy?”

„Nedělejme z toho takové drama. Prostě potřebuju nějaké náradí, abych mohl pokračovat v práci, a podívat se do vaší mechanické dílny, nebo co to tady pro strojírenskou výrobu máte. Než si tam venku v poušti vezmu tu proradnou bednu do práce, musím mít určitou představu o tom, jak si vaši lidé dovedou poradit s technickými problémy.”

„Tam je vstup zakázán.”

„Dneska se nařízení a zákazy překračují jako lidské výtrusy, takže bychom snad mohli pokračovat a

překročit několik dalších. Zaveď mě tam?”

Strážní u vrat do rafinérie dovolili Jasonovi vstoupit jen s krajní nechtí, tvářili se ustaraně a zbytečně hlasitě chřestili klíči. Z hloubi dílny se vynořilo několik postarších d'zertanů, páchnoucích olejem, kteří se sjednotili v hlasitých projevech nesouhlasu, ale Ediponovy argumenty zvítězily. Jasona znovu spoutali řetězy, a když ho se zjevnou nechtí vedli do přítmi dílny, střezili ho jako zločince.

„Taková primitivnost,” ušklíbl se pohrdavě Jason a kopl do bedny plné ručně, ale humpolácky vykovaných nástrojů. Provedení bylo ubohé a výrobky jako z neolitu strojového věku. Destilační kotel, pracně vyformovaný z měděného plechu ledabyly spojeného nýty, netěsnil a silně tekla - stejně jako spoje na ručně vyformované trubce. Z nástrojů tu většinou měli kovářské kleště a kladiva na vyklepávání a tvarování plechu na kovářské. Jediné, co pozvedlo Jasonovi náladu, byla robustní vrtačka a soustruh, které poháněly řemeny od kola, jímž otáčeli otroci. U soustruhu byla brašna na nářadí a v ní uchycen svorkou nůž z nějakého tvrdého materiálu, který si docela dobře poradil s obráběním železného výkovku z nízkouhlíkaté oceli. Ještě povzbudivější bylo závitorezné ústrojí na soustruhu pro výrobu masivních matek a šroubů, kterými se na caro uchycovala kola k hřídeli.

Mohlo to být horší. Jason vytrídil nejmenší a nejvhodnější nástroje a dal je stranou, aby je měl ráno k dispozici v práci. Mezitím se hodně setmělo - dnes už nic dělat nebude.

Odešli ve formaci ozbrojeného procesí, a dva strážci doprovodili Jasona do jeho soukromého pokoje, místnosti podobné psí boudě. Když za ním zavřeli dveře, zvenčí zaduněla těžká západka, a hustý kouř z petroleje, kterým jen stěží pronikalo světlo lampy s jedním knotem, ho donutilo mrkat.

Nad olejovými kamínky se skláněla Ijale a v hrnčičské nádobě něco kuchtila. Vzhledla a rozpačitě se na Jasona usmála, pak se rychle opět věnovala kamínkům. Jason k ní přistoupil, zavětlil a otrásl se.

„To budou hody! Polévka z krenů, a doufám, že po ní bude následovat čerstvé kreny a salát z krenů. Zítra se postarám, aby byl jídelníček trochu pestřejší.”

„Ch'aka je velký,” zašeptala, aniž vzhledla. „Ch'aka je mocný...”

„Jmenuju se Jason. O Ch'akovo místo jsem přišel, když mi sundali jeho uniformu.”

„Jason je mocný, když zapůsobil na d'zertanů kouzlem a donutil je, aby udělali, co chce. Jeho otrok ti děkuje.”

Nadzvedl jí bradu, a tupá poslušnost v jejích očích ho přiměla k dojetí. „Nemůžeš na tu otrockou notu zapomenout? Jsme v té bryndě spolu a spolu se také z ní dostaneme.”

„Utečeme, vím to. Ty zabiješ všechny d'zertanů a osvobodíš všechny svoje otroky a zaveď nás daleko od tohoto hrozného místa až zpátky domů, kde můžeš chodit a hledat kreny.”

„Některým slečnám stačí k štěstí málo. Něco takového mám sice na mysli, až na to, že až odtud vypadnem, půjdeme opačným směrem než ta parta hledačů krenů a tak daleko, jak jen to bude možné.” Ijale pozorně naslouchala, jednou rukou míchala polévku a druhou se škrabala pod oděvem z pásů kůže. Jason se přistihl, že dělá totéž, a bolavá místa na kůži mu připomenula, že se od doby, kdy ho na této nehostinné planetě vytáhli z oceánu, drbal už bůhvíkolikrát.

„Co je moc, to je příliš!” vybuchl - zamířil ke dveřím a zabušil na ně. „Tohle místo je na hony vzdálené od civilizace, jak ji chápu já, ale to ještě neznamená, že bychom se nemohli zařídit co nejpohodlněji.”

Zvenčí zarachotily řetězy a západky a Narisi vstříhl do dveří svůj obličej zkroucený sklíčeností.

„Proč řveš? Co se stalo?”

„Potřebuju vodu, hodně vody.”

„Vždy? ale vodu máš,” nechápal Narisi a ukázal na kamenný hrnc v rohu místnosti. „Tam je vody dost na několik dní.”

„Podle vašeho metru, můj milý Narisi, ale ne podle mého. Chci jí alespoň desetkrát tolik a chci ji hned. A trochu mýdla, pokud taková vymoženost ve vašem zapadákově existuje.” Stálo to spoustu dohadování, než Jason konečně dosáhl svého díky tomu, že vysvětlil, že tolik vody potřebuje k náboženskému obřadu, který je zárukou, že se mu zítra bude v práci dařit. Vodu dopravili v nejrůznějších nádobách a s ní také mělkou miskou naplněnou účinným mýdlem.

„Jdeme na to,” oznámil Jason přískrceným hlasem. „Svlékni se - mám pro tebe překvapení.”

„Ano, Jasone,” usmála se Ijale š?astně a lehla si na záda. „Ne! Dáš si koupel. Víš ty vůbec, co to koupel je?”

„Ne,” vyjekla a otrásla se. „Ale zní to zlověstně.”

„Běž támhle a sundej si ty svoje hadry,” poručil, a to už hloubil v zemi otvor. „Tohle nám poslouží jako odpad - aspoň tudy voda otekla, když jsem jí sem trochu nalil.”

Vodu ohřál na kamínkách, a Ijale se tiskla ke stěně a chvěla, když ji teplou vodou poléval. A když jí vtíral do vlasů kluzké mýdlo, vykřikla. Nepřestal však, jen jí rukou zakryl ústa, aby nemohla přilákat pozornost strážných. Namydlil si vlasy také a z té očistné operace měl příjemný pocit. Trochou mýdla si vyčistil uši a chvíli neslyšel, takže prvním příštím sluchovým vjemem byl zvuk otvírajících se dveří a Mikahův drsný výkřik.

Mikah stál ve dveřích s napřaženou rukou a třásl se hněvem, Narisi mu nakukoval přes rameno, fascinován tak prazvláštním náboženským obřadem.

„Takové zneuctění!” zahřměl Mikah. „Nutíš to ubohé stvoření, aby se sklonilo před tvou vůlí - ponižuješ ji, strháváš z ní šaty a spočíváš na ní chlípým pohledem, i když nejste svázáni poutem manželským.”

Pozvedl paži a zakryl si oči. „Jsi zloduch, Jasone, démon zla a musí být postaven před soud...”

„Ven!” zaburácel Jason - otočil Mikaha čelem vzad a zatlačil ho ke dveřím kopancem, jaký praktikoval Ch'aka. „Jediné zlo sídlí v tvé hlavě, ty slídilská pápěrko. Dopřávám té holce první hygienickou očistu v jejím životě. Měl bys mi dát metál za civilizování domorodců a neječet jak siréna.”

Vytlačil oba ze dveří a na Narisiho zvolal: „Toho otroka jsem chtěl, ale ne teď! Dej ho někam do rána pod zámek, pak mi ho přiveď.” Zabouchl dveře a řekl si, že nesmí zapomenout si vynutit, aby dali západku i zevnitř.

Ijale se chvěla, a Jason z ní spláchl mýdlovou pěnu teplou vodou a podal jí kus čisté kožešiny, aby se usušila. Její tělo, když pozbylo nános špíny, vypadalo mladě a pevně a se svými pevnými řadry a širokými boky... Pak si vzpomněl na Mikahovo obvinění a s neradostným zabzučením se odvrátil - svlékl se a pořádně vydrhl, ve zbývající vodě nakonec vyčistil svoje svršky. Nezvyklý pocit čistoty mu opět zvedl náladu, a když sfoukl lampu a za tmy se dosušoval, pobrukoval si. Lehl si, zabalil se do kůži na spaní, a právě když rozvažoval, jak se zítra pustí do práce na stroji, přitisklo se k němu teplé Ijalino tělo - okamžitě ho všechny myšlenky na strojařské problémy přešly.

„Tady jsem,” oznámila celkem zbytečně.

„Jo,” dostal ze sebe a odkašlal si, protože mu mluvení dělalo jisté potíže. „Tohle jsem tou koupelí opravdu nemyslel...”

„Nejsi moc starý. Tak o co jde?” Z jejího hlasu znělo ohromení.

„Nechci... víš... zneužívat situaci... musíš pochopit...,” soukal ze sebe dost nesouvisle.

„Co tím chceš říct? Ty seš jeden z těch, co nemají holky rádi!” Rozvzlykala se, cítil, jak se jí tělo chvěje.

„Když jsi v Římě...,” povzdechl si a pohládl ji po zádech.

Na snídani byly další krenoj, ale Jason se nacházel v příliš dobré fyzické pohodě, než aby mu to vadilo. Měl čisté a do růžova vydrhnutou kůži, a svědění i v rašícím plnovousu ustalo. Pyrranská kombinéza z kovové tkaniny uschla téměř ihned po vyprání, takže měl čistý oděv. Ijale se dosud zotavovala z traumatického účinku lázně, ale čistá pokožka a umyté vlasy, dokonce trochu upravené, z ní dělaly nepochybně atraktivní ženu. Bude muset pro ni sehnat nějaké šaty z místních zdrojů - byla by hrozná škoda, kdyby dopustil, aby si opět navlékla špatně vyčiněné kůže, které nosila, a tím dosažený efekt znehodnotil.

S pocitem značného vnitřního uspokojení hlasitě zavolal, aby otevřeli dveře, a rázným krokem se odebral na místo, kde na něj čekala práce. Mikah tam již byl - tvářil se zarputile a zlobně řinčel řetězy. Jason mu věnoval nejpřátelštější z úsměvů, a to jenom přisypalo sůl do rány na Mikahově duši.

„Dejte mu taky jenom želízka na nohy,” požádal. „A rychle! Máme dnes spoustu práce.” Otočil se ke skříňovému krytu se strojem, ruce si mnul v očekávání.

Krycí plášť byl zhotoven z tenkého plechu, který nemohl znamenat nic moc nepochopitelného. Opatrně seškrábl trochu barvy a zjistil, že strany jsou k sobě připevněny zvlněným pájkovým spojem, ale jinak žádné další viditelné známky. Po určité době, kdy poklepával na kryt a tiskl ucho k jeho stěně, dospěl k závěru, že je to tak, jak usoudil, když si kryt prohlížel poprvé: dvojité stěna vyplněná kapalinou. Proraž ji a zemřeš. Ta sloužila výhradně k tomu, aby chránila tajemství stroje, k ničemu jinému. Muselo se však

přes ni nějak dostat, aby se mohl parní stroj udržovat - nebo se neudržoval?

Tvar skříně byl zhruba krychlový, a kryt obepínal pouze pět stran. Co ta šestá, ta základová deska? „Teď ti to, Jasone, zapaluje,” pochlvil se a poklekl, aby si spodní stěnu prohlédl. Po celém obvodu vyčnívala široká příruba, zřejmě z litiny, kterou procházely čtyři otvory pro svorníky. Vypadalo to, že ochranný kryt je k základové desce připevněn měkkou pájkou, ale někde budou muset být pevnější spoje, protože se deska nepohnula, ani když trochu pájky opatrně seškrábl. Odpověď tedy musela být zde.

„Mikahu, pojď sem!” zvolal a Mikah se šouravým krokem vzdálil od tepla kamen jen s velkou nechutí.

„Pojď blíž a dívej se na ten středověký hnací agregát, jako kdybychom mluvili o práci, když se budem spolu bavit. Budeš se mnou spolupracovat?”

„Nechci spolupracovat, Jasone. Obávám se, že se stykem s tebou pošpiním, jak se pošpinili jiní.”

„No, sám nejsi zrovna moc čistý.”

„Nemám na mysli fyzickou stránku.”

„Ale já jo. Určitě by se ti hodila koupel a trocha dobrého šampónu. O stav tvé duše obavy nemám, s ní si to můžeš vyříkat ve svém volném čase. Ale budeš-li se mnou spolupracovat, přijdu na způsob, jak se odtud dostat do města, kde tuhle mašinu vyrobili, protože cesta z této planety vede jediné přes město.”

„To vím, ale přesto váhám.”

„Malá oběť? teď pro velké dobro později. Není snad jediným smyslem tohoto výletu to, abys mě předal spravedlnosti? Toho cíle nedosáhneš, když budeš tady hnit celý zbytek života jako otrok.”

„Jsi ďábelský advokát, když takovým způsobem lámeš moje svědomí - ale to, co říkáš, je pravda.

Pomohu ti tedy jen proto, abychom mohli utéct.”

„Platí. A teď do práce. Jdi za Narisim, a? sežene aspoň tři solidně velké klády, takové, k jakým nás přikovali k partě čerpadlářů ropy. Přines je sem, a přines taky pár lopat.”

Otroci dovezli klády jen ke kožené ohradě, protože jim Edipon vstup dovnitř zakázal, a bylo na Jasonovi a Mikahovi, aby klády namáhavě natahali do ohrady. D'zertanoj, kteří nikdy fyzickou práci nevykonávali, považovali za dobrý vtip, když je Jason požádal, aby mu s kládami pomohli.

Jakmile ležely klády vedle stroje, Jason pod ním vyhloubil kanály a klády do nich zasunul. Po tomto prvním úspěšném kroku se střídal s Mikahem při kopání a vynášení písku, až pod strojem, spočívajícím nyní jen na kládách, vznikla montážní jáma. Jason se do ní spustil a prohlížel si spodní stranu stroje ta byla hladká a nic nenaznačující.

Znovu s největší opatrností seškraboval barvu, až se dostal k okrajům. Zde vystřídala pevný kov měkká pájka, a Jason do spoje rýpl, až zjistil, že k okrajovým hranám a nosné desce je pájkou připevněn plech.

„Ti appsalští chytrolíni,” řekl si pro sebe a pustil se do pájkového spoje kapesním nožem. Na jedné straně spoj zcela odstranil, pak zvolna plech vytahoval a přitom se bedlivě díval, zda k němu není něco připojeno a zda není někde nějaká nástraha. Plech se dal vytáhnout poměrně snadno, zařinčel, když dopadl na dno jámy. Obnažený povrch byl z hladkého, tvrdého kovu.

„Na jeden den to stačí,” usoudil Jason, když vylezl z jámy a oprašoval si ruce. Byla už téměř tma.

„Dokázali jsme toho zatím dost, a než budeme pokračovat, chci si vše trochu promyslet. Dosud při nás stálo štěstí, ale myslím, že to dál zas tak snadno nemusí jít. Doufám, Mikahu, že sis vzal s sebou zavazadla, protože se stěhuješ ke mně.”

„Nikdy! Do doupěte neřestí, nemravnosti...”

Jason se do jeho očí zabořil chladným pohledem a při každém slově, které vyslovil, ho bodl prstem do hrudi, aby zdůraznil smysl toho, co říkal: „Ty se ke mně přistěhuješ, protože je to pro náš plán nezbytné. A jestli přestaneš poukazovat na moje morální slabiny, přestanu se já zmiňovat o tvých. No a teď pojď.” Bydlet s Mikahem Samonem nebyl žádný med, ale se sebezapřením se to dalo vydržet.

Když se Mikah za zástěnou z kůží umýval, museli Jason a Ijale stát u protější stěny se zády otočenými k němu a slíbit, že se nebudou ohlížet. Poslechli, ale Jason si neodpustil malou pomstu - vyprávěl Ijale vtipy a oba se chichotali, aby si Mikah myslel, že se posmívají jemu. Po koupeli zůstala zástěna na svém místě, a než se za ní Mikah uložil ke spánku, přibýly k ní další kůže.

Následujícího rána se Jason pustil do základové desky, a jeho hlídači ho pozorovali vystrašenýma očima. Dlouho do noci o dalším postupu uvažoval, a teď hodlal svou teorii podrobit praktické zkoušce. Musel

pořádně přitlačit, aby vyryl nožem do kovu drážku. Kov nebyl tak měkký jako pájka - byla to nějaká jednoduchá slitina obsahující značný podíl olova. Co asi za kovovou deskou je? Při pečlivém zkoušení špičkou nože nadělal do základové desky pravidelný obrazec. Tloušťka desky byla všude stejná, až na dvě místa, kde zjistil nerovnoměrnost - obě se nacházela na středové přímce pravoúhelníka základny a ve stejné vzdálenosti od stran. Rýpáním a škrábáním odkryl dva tvary, na pohled velmi povědomé a velké jako lidská hlava.

„Mikahu, slez do jámy a podívej se na tohle. Pověz mi, co si myslíš, že to je.”

Mikah se poškrábal ve vousech a ukázal prstem. „Je na tom pořád ještě kov. Nejsem si jist...”

„Neptám se tě, o čem si jseš jist - jen mi řekni, co si myslíš, že by to mohlo být.”

„No - velké matky, samozřejmě. Našroubované na konce šroubů. Ale jsou tak mohutné...”

„Musí být takové, když mají unést celou kovovou skříň. Myslím, že se dostáváme k vyřešení hlavolamu, jak se ke stroji dostat, velice blízko - a teď musíme být hodně opatrní. Pořád se mi nechce věřit, že odhalit jejich tajemství bude tak snadné. Vyřežu teď ze dřeva šablonu, tvar té matky, pak na ni nechám udělat klíč. Zatímco budu pryč, zůstaneš tady a seškrábeš ze šroubu a ze závitů všechny kov. Můžeme si to ještě chvíli promýšlet, ale dříve či později se budu muset pokusit s jednou z těch matek pootočit. A pořád ještě nemůžu tak zcela zapomenout na yperit.”

Vyrobít příslušný klíč bylo pro místní techniku dost náročné, a všichni ti postarší odborníci, kteří se mohli chlubit titulem mistra destilačního provozu, se o tom museli poradit. Jeden z nich ovládal kovářské řemeslo docela slušně a ten po obřadné oběti a sérii modliteb vložil do výhně kus železa, zatímco Jason mačkal měchy, až se železo rozžhavilo do běla. Za spousty bušení kladivem a proklínání se kus železa pracně proměnil na primitivní otevřený klíč s přesazenou hlavou tak, aby se dal nasadit na matku.

Jason se postaral, aby čelist klíče měla o něco menší rozteč, pak nepopuštěný klíč vzal s sebou do jámy a rozteč čelisti upravil tak, aby matce přesně odpovídala. Pak, když klíč znovu nahřál a vychladil v oleji, doufal, že získal nástroj, v jaký vkládal svoje naděje.

Edipon musel sledovat, jak práce probíhají, protože když se Jason s hotovým klíčem vrátil, čekal nedaleko stroje.

„Byl jsem dole v jámě,” začal, „a viděl jsem matky, které ti d'ábelští Appsalanoy pokryli pevným kovem. Koho by tohle mohlo napadnout? Pořád mi vrtá hlavou, jak je možné, aby jeden kov zakryl druhý.”

„To není takový problém. Základová deska smontovaného stroje se vloží do formy a do ní se naleje roztavený krycí kov. Ten musí mít mnohem nižší bod tání než ocel, z níž je stroj, aby nedošlo k nějakému poškození. Ve městě mají prostě o technologii zpracování kovů lepší znalosti a spoléhají na to, jak jste zaostali.”

„Zaostali! Uráží...”

„Beru to zpátky. Chtěl jsem pouze říct, že si myslíš, že se jim podaří vás napálit, a protože se jim to nepodařilo, jsou hloupí oni. Takhle to bereš?”

„Co uděláš dál?”

„Stáhnou matky, a až se mi to podaří, je docela možné, že kryt s jedovatou látkou půjde odšroubovat a celý prostě nadzvednout.”

„To bude pro tebe příliš nebezpečné. Ti d'áblové mohli nachystat další nástrahy, které se spustí, když se matkou otočí. Pošlu sem silného otroka, aby jimi otočil, zatímco my se budeme dívat z povzdálí. Na jeho smrti nebude záležet.”

„Tvoje starost o moje zdraví mě dojíhá, ale nabídku přijmout nemohu, i když bych rád z její výhody těžil. Už jsem v tomto směru uvažoval a dospěl k závěru, by? nerad, že toto je práce, kterou musím udělat sám. Stažení matek se zdá být až příliš jednoduché, a to ve mně budí podezření. Pustím se do toho sám a současně se budu dívat po dalších nástrahách - a tohle můžu jenom já. Teď tě musím požádat, aby ses i s ostatními stáhl do bezpečné vzdálenosti.”

Nenašel se nikdo, kdo by s odchodem váhal - na písku zazněly rychlé kroky, a Jason osaměl. Kožené stěny ohrady ve větru nevýrazně pleskaly, ale jinak bylo úplné ticho.

Jason si plivl do dlaní, potlačil mírné chvění a vklouzl do jámy. Klíč zapadl na matku přesně - Jason uchopil nástavec klíče oběma rukama, nohou se opřel o stěnu jámy a začal táhnout.

A zarazil se. Pod matkou vyčnívaly tři spirály závitů - pečlivý Mikah je beze zbytku od krycího kovu

očistil. Něco mu na nich připadalo velice zvláštní, i když nevěděl co. Ale podezření stačilo.

„Mikahu!” zvolal, ale musel hlasitě zvolat ještě dvakrát, než jeho pomocník nakoukl mezi kůžemi stěny.

„Skoč do jejich rafinérie a dones mi jeden šroub s našroubovanou matkou - na velikostí nezáleží.”

Ohříval si ruce nad kamínky, než se Mikah vrátil s jedním naolejovaným šroubem, a pak mu rukou naznačil, aby se opět přidal k ostatním. Znovu vklouzl do jámy a pozvedl přinesený šroub, aby ho porovnal s vyčnívajícím koncem appsalského šroubu - a téměř vykřikl radostí. Závity na šroubu od stroje byly vyřezány v poněkud jiném úhlu - na jednom šroubu se vinuly nahoru, na druhém dolů. Appsalsští vytáčeli závity obráceně, se stoupáním doleva.

V galaxii existovalo v technice a v kultuře tolik rozdílů, kolik existovalo planet, ale jedno z mála, co měly všechny společné, zděděné od pozemských předků, byla jednotnost ve vyřezávání závitů. Jason o tom nikdy dřív neuvažoval, ale když si teď vzpomněl na svoje zážitky z různých planet, uvědomil si, že závity měly vždy stejné stoupání. Vrutý se šroubovaly do dřeva, svorníky do otvorů se závitem - a všechny matky se našroubovávaly, když jimi člověk otáčel ve směru hodinových ručiček. Otáčením proti směru hodinových ručiček se vyšroubovávaly. V ruce držel primitivní šroub a matku, které vyrobili d'zertanoj, a když je zkoušel, fungovaly stejným způsobem. Šroub ze stroje však nikoli - u něho se matkou muselo otáčet obráceným směrem, aby povolil.

Upustil přinesený šroub s matkou, nasadil klíč na masivní matku stroje a zvolna vyvíjel na klíč sílu ve směru, který mu připadal vyloženě chybný - zdálo se mu, že matku přitahuje místo toho, aby ji povoloval. Matka postupně povolovala - nejdříve se otočila o čtvrtinu, pak o polovinu otáčky. Kousek po kousku vyčnívající závity mizely, až se konec šroubu dostal na úroveň s povrchem matky. Ted' se matka otáčela snadno a během minuty upadla na dno jámy. Jason za ní odhodil klíč a rychle se vyškrábal z jámy. Postavil se na její okraj a obezřetně nasával vzduch, připraven k útěku, kdyby ucítil něco podezřelého. Neucítil nic.

Druhou matku vyšrouboval stejně snadno jako první a rovněž bez neblahých důsledků. Pak v místě, kde již dříve odstranil pájkový kov, zasunul mezi horní kryt a základovou desku ostré páčidlo, a když se o ně opřel, kryt se o kousek nadzvedl - spočíval teď na rámu jen svou vahou.

Od vchodu do pracovní ohrady zavolal na skupinu, tísnící se v uctivé vzdálenosti. „Vra?te se zpátky - s prací jsem už téměř skončil.”

Jeden po druhém vklouzli do jámy, aby si prohlédli vyčnívající šrouby, a uznale zabručeli, když se Jason opřel o páčidlo a předvedl, že kryt je povolen.

„Zbývá ještě maličkost, jak kryt oddělat,” řekl jim, „a jsem si jist, že nadzvedáváním to není ono. To mě sice napadlo ze všeho nejdřív, ale ti, co to monstrem dávali dohromady, narařičili nějakou trapnost pro toho, kdo by matky dotahoval, místo aby je povoloval. Dokud nezjistím jakou, budeme postupovat jen velmi zvolna. Edipone, nejsou tady někde poblíž větší kusy ledu? Je přece zima, že?”

„Led? Zima?” polykal Edipon, zaskočen náhlou změnou předmětu hovoru. Promnul si zarudlou špičku svého nepřehlédnutelného nosu. „Samozřejmě že máme zimu. Led - ten musí být na jezerech tam výše v horách, která jsou v tomto ročním období vždy zamrzlá. Ale na co potřebuješ led?”

„Sežeň ho a já ti to předvedu. Led nech nařezat na ploché, rovné kusy, které by se daly klást na sebe. Nechci kryt nadzvednout - spustím stroj do jámy!”

V čase, kdy ze vzdálených horských jezer nosili otroci led, Jason narychlo zhotovil na dně jámy silný dřevěný rám, který rozměrem odpovídal obvodu stroje, a pod kryt zasunul špičaté kovové klíny, které pak uchytil k dřevěnému rámu. Kdyby se nyní stroj spustil dolů, kryt, opřený o klíny, by zůstal na svém místě. A o spuštění stroje se postará led.

Jason postavil pod strojem z ledu nosnou základnu, pak vytáhl opěrné klády. Jak led bude tát, stroj zvolna klesne do jámy. Počasi však bylo natolik chladné, že led netál, dokud Jason nerozestavěl po obvodu jámy olejová kamna. Když se jáma začala plnit vodou, Mikah se pustil do jejího vybírání - štěrbina mezi základovou deskou a krytem se rozšiřovala.

Tání ledu pokračovalo po celý zbytek dne a téměř celou noc. Jason a Mikah měli zarudlé oči a byli velice unaveni, protože průběh klesání stroje po celou dobu sledovali, a když se s rozbřeskem dostavili d'zertanoj, stroj spočíval v louži bláta na dně jámy - kryt byl z něho odstraněn.

„Ti appsalsští démoni jsou pěkně vykutálení, ale Jason dinAlt není včerejší,” dal Jason průchod jásavé

radosti. „Vidíte tu nádobu umístěnou v horní části stroje?” Ukázal na zatavenou baňku ze silného skla, velkou téměř jako soudek, která obsahovala nazelenalou olejovitou kapalinu a byla pružně, ale pevně uchycena. „To je nástraha. Matky, které jsem sundal, byly našroubovány na závitových koncích tyčí, které nesly kryt, ale místo toho, aby k němu byly uchyceny přímo, byly spojeny s příčnickem opírajícím se shora o ten skleněný soudek. Kdyby někdo kteroukoli z těch matek dotahoval místo toho, aby ji povoloval, příčník by se prohnul a rozbil sklo. Nabídnú vám jen jeden dohad, pokud jde o to, co by se stalo pak.”

„Otravná kapalina!”

„Nic jiného. A ta je taky ve dvojité stěně krytu. Navrhuji, aby se někde v poušti vykopala hluboká díra a do ní kryt i skleněná nádoba zahrabaly - a aby se na ně zapomnělo. Řekl bych, že stroj už žádné další překvapení v zásobě nemá, ale dám pozor, až na něm budu pracovat.”

„Dokážeš ho opravit? Už víš, co s ním je?” Edipon se chvěl radostí.

„Ještě ne, Sotva jsem si ho prohlédl. Vlastně se stačí jenom podívat, aby se člověk přesvědčil, že to bude tak snadné, jako ukrást slepci krenoj. Ta mašina je tak nevykonná a tak primitivně konstruovaná jako vaše rafinérka ropy. Kdybyste věnovali výzkumu a zlepšování svých výrobků jen desetinu úsilí, jaké vynakládáte na to, abyste vše utajili před konkurencí, brzy byste všichni létali v tryskových letadlech.”

„Urážku ti promíjím, protože jsi nám prokázal velkou službu. Teď opravíš tento a další stroje. Vychází nám nový den!”

Jason zívá. „Pro mě právě vychází nová noc. Musím se vyspat. Zkus přemluvit svoje syny, aby vytřeli ze stroje vodu, než železo zreziví, a až se sem vrátím, podívám se, co půjde udělat, aby stroj opět fungoval.”

9

Ediponovi dobrá nálada vydržela, a Jason jí využil k tomu, aby si vynutil co nejvíce výhod. Jen naznačil, že ve stroji mohou být ještě další nástrahy, a získal svolení provádět veškeré další práce na původním místě - a to znamenalo, že nemusí do uzavřených a střežených budov. Zastřešení ohrady jim poskytlo ochranu před povětrnostmi, a postavili zkušební stanici, kde se měly shromáždit vadné stroje a kde na nich měl Jason pracovat. Stanice byla ve svém provedení unikátní, postavili ji podle přesného Jasonova návodu, a jelikož nikdo, včetně Mikaha, nikdy žádnou zkušební stanici neviděl ani o něčem takovém neslyšel, Jason svou koncepci prosadil.

U prvního stroje se ukázalo, že má zadřené ložisko, a Jason si s tím poradil tak, že původní pouzdro roztavil a na místě je odlil. Když po odšroubování sundal hlavu válce, pohled na vůli kolem pístu jím otřásl - do mezery mezi pístem a stěnou válce mohl strčit prsty. Tím, že vybavil píst těsníci kroužky, zdvojnásobil kompresi a výkon.

Když se Edipon přesvědčil, jakou rychlost dává jeho caro opravený motor, přitiskl Jasona k hrudi a slíbil mu nejvyšší odměnu. Tou byl, jak se ukázalo, každodenní přiděl menší porce masa, které znamenalo zpestření jednotvárného jídelníčku z krenoj, a zdvojnásobená hlídka, aby Ediponovi jeho cenný majetek neutekl. Do té doby sestávala jejich potrava výlučně z krenoj, a Jason se zachvěl, když si uvědomil, že si na ně stále více zvyká.

Jason měl své vlastní plány a pilně zhotovoval řadu věcí, které s opravováním parních strojů neměly nic společného. Zatímco montáž a výroba těchto věcí úspěšně pokračovala, Jason se rozhlížel, kde by sehnal výpomoc.

„Co bys udělal, kdybych ti dal kyj?” zeptal se statného otroka, který mu pomáhal táhnout dřevěnou kládu k jeho dílně. Narisi a jeden z jeho bratrů se potloukali mimo doslech, znudění rutinní strážní službou.

„Co udělám s kyjem?” zabručel otrok, čelo měl nakrčené a ústy mohutně nasával vzduch - důkaz, že usilovně přemýšlí.

„Právě na to jsem se tě ptal. A nepřestávej táhnout, když spolu mluvíme. Nechci, aby si strážce něčeho všimly.”

„Jestli mám kyj, zabiju!” prohlásil vzrušeně otrok, prsty naznačil sevření slibované zbraně.

„Zabil bys mě?”

„Mám kyj, zabiju tě. Nejsi tak velký.”

„Ale kdybych ti ten kyj dal já, nebyl bych tvým přítelem? Nechtěl bys pak zabít někoho jiného?”

Ta myšlenka byla tak neobvyklá a neslýchaná, že otrok zcela znehybněl, jen se užasle škrábal na hlavě, dokud ho Narisi bičem nepobídl, aby pokračoval v práci. Jason si povzdechl a pokusil se později se svou myšlenkou uspět u jiného otroka.

Určitou dobu to trvalo, ale Jasonova myšlenka nakonec mezi otroky pronikla. Vše, čeho se mohli od d'zertanů nadít, byla vražedná práce a brzká smrt. Jason jim nabízel něco jiného: zbraně, možnost zabít jejich pány, a později možná i další zabíjení, až budou pochodovat na Appsalu. Jen stěží dokázali pochopit, že aby toho dosáhli, musí vzájemně spolupracovat a nesmí zabíjet Jasona, ani sebe navzájem, jakmile dostanou zbraně. Ten plán byl v nejlepším případě vrcholně riskantní a pravděpodobně selže mnohem dříve, než přijde na řadu návštěva města. Vzpoura by však měla stačit k tomu, aby je zbavila okovů, i kdyby se potom rozprchli.

Na této těžební stanici nebylo více než padesát d'zertanů, jen mužů - svoje ženy a děti měli v nějaké jiné osadě výše v kopcích. Nebude nijak obtížné je pozabít, nebo vyhnat, a než budou schopni přivést posily, Jason a jeho uprchlí otroci budou už dávno pryč. V jeho plánech bylo jediné bílé místo, ale přísun nových otroků tento problém vyřeší.

„Hodně štěstí do dalších dnů,” zasmál se, když otevřel dveře ke svému pokoji a radostně si mnul ruce. Strážný vstřel Mikaha do místnosti za ním a zamkl dveře. Jason zajistil dveře vnitřní západkou, pak pokynul rukou, aby se všichni stáhli do kouta, který byl od dveří a malého okénka nejdále.

„Dnes přišli noví otroci,” sdělil jim, „a jeden z nich je z Appsalu. Je to žoldák nebo voják, kterého zajali při nějaké potyčce. Tomu je jasné, že by se tady nedožil dne, kdy by ho pustili, a proto všechny moje návrhy vděčně přijal.”

„To jsou mužské řeči, kterým nerozumím,” prohlásila Ijale, otočila se a zamířila k plotně na vaření.

„Těmto rozumět budeš,” usoudil Jason a uchopil ji za ramena. „Ten voják ví, kde leží Appsala, a může nás tam dovést. Nadešel čas, abychom pomýšleli na to, že odtud vypadnem.”

Nyní mu Ijale přímo visela na rtech, a Mikah rovněž. „A jak?” vydechla.

„Prováděl jsem, co jsem si umanol. Teď už mám dost pilníků a paklíců, abych se tady dostal do každé místnosti, několik zbraní, klíč ke zbrojnici a každého tělesně schopného otroka na své straně.”

„Co zamýšlíš učinit?” zeptal se Mikah.

„Uvést na scénu vzpouru otroků v nejlepším provedení. Otroci bojují s d'zertanů a my prcháme, možná za pomoci armády, ale aspoň prcháme.”

„Ty hovoříš o revoluci!” zahřměl Mikah, a Jason po něm skočil a srazil ho k zemi. Ijale mu přidržovala nohy, když mu Jason klekal na hrud', aby mu zakryl ústa.

„Co se ti stalo? Chceš snad strávit zbytek života opravováním parních strojů? Hlídej nás až příliš pečlivě, než abychom měli aspoň trochu šance, že utečeme sami, a proto potřebujeme spojení. Teď už je máme zpracované - všechny otroky.”

„Hehohuse,” ozvalo se přidušeně mezi svírajícími Jasonovými prsty.

„Samozřejmě že je to revoluce. A taky jediná šance, kterou ti ubožáci mají a budou kdy mít, aby přežili. Teď je z nich lidský dobytek, mlátí je a zabíjejí, jak se jim zachce. S d'zertanů nemůžeš mít soucit - každý z nich je nejméně desetinásobným vrahem. Viděls, jak dokážou umlátit člověka k smrti. Máš pocit, že jsou tak citliví, že by jim revoluce způsobila duševní utrpení?”

Mikah se uklidnil a Jason poodtáhl ruku od jeho úst, připraven je okamžitě sevřít, kdyby z nich vyšlo něco hlasitějšího než šepot.

„Ovšemže nejsou citliví,” ozval se Mikah polohlasem. „Jsou to bestie v rouše člověčím. Nechovám k nim soucit - měli by být vyhlazeni a vymazáni z povrchu zemského, jako byla Sodoma a Gomora. Toho však nelze dosáhnout revolucí - revoluce je zlo, zlo ve své samotné podstatě.”

Jason potlačil zasténání. „To zkus vyprávět dvěma třetinám vlád, které v současné době existují, protože právě tolik se dostalo k moci - revolucí. Tolerantní, liberální, demokratické vlády ty vynesly hordy mladíků s puškami a neuhasitelná touha spravovat záležitosti ke svému lepšímu prospěchu. Jak jinak se zbavíš toho, kdo ti sedí za krkem, když ho odtud nemůžeš sundat hlasováním? Když to tedy nejde hlasováním, zastřelíš ho.”

„Krvavá revoluce - to nikdy!”

„Dobrá, tak žádná revoluce,” vzdal se Jason a povstal. Mnul si otráveně ruce. „Budeme tomu říkat jinak. Co takhle útěk z vězení? Ne, to by se ti taky nelíbilo. Už to mám - osvobození! Rozbijeme řetězy těch ubožáků, abychom je znovu použili v zemi, odkud byli odvezeni. A nemusí tě trápit ta maličkost, že otroci je považují za svůj majetek a nebudou si o tom nápadu nic moc myslet - a tudíž přitom můžeš dokonce přijít k úrazu. Tak co - přidáš se v osvobozeneckém hnutí na mou stranu?”

„Nícméně je to revoluce.”

„Bude se tomu říkat, jak se tomu rozhodnu říkat já!” vzplanul Jason. „Bud’ potáhneš se mnou ve stylu, jak jsem to vymyslel, nebo tady zůstaneš, když odtud budem padat. Na to ti dávám svoje slovo.”

Poodstoupil, aby si vzal trochu polévky a počkal, až se trochu uklidní.

„To nemohu udělat... opravdu nemohu,” meditoval Mikah a civěl na chladnoucí polévku jako do věštecké křišťálové koule, aby v ní našel návod, co má udělat. Jason se k němu otočil zády.

„A? nedopadneš jako on,” pronesl k Ijale varovně a ukázal lžící přes rameno. „Ne že by bylo nebezpečí, že se to někdy stane, protože pochází ze společnosti, která stojí pevnými nohama na zemi, vlastně na hrobě, abych byl přesný. Tví lidé chápou jen konkrétní věci, a to ještě jen ty zjevné, a dokonce taková jednoduchá abstrakce, jako je víra, jde zřejmě mimo ně. Zatímco tento šašek s protáhlou lebkou dokáže myslet pouze v abstrakcích abstrakcí, a čím jsou neskutečnější, tím líp. Vsadím se, že dokonce mudruje o tom, kolik andělů může tančit na špičce jehly.”

„O tom nemudruji,” ozval se Mikah na důkaz, že naslouchá. „Ale občas o tom skutečně přemýšlím. Je to problém, který nelze jen tak mávnutím ruky přejít.”

„Slyšíš?”

Ijale přikývla. „Když nemá pravdu on a nemám pravdu já, pak ty jsi jediný, kdo má pravdu.”

Vyslovenou myšlenku doprovodila spokojeným přikývnutím.

„To je od tebe velice hezké, že to říkáš,” usmál se Jason. „A taky pravdivé. Nečiním si nároky na neomylnost, ale s naprostou jistotou vím, že rozdíl mezi abstrakcemi a skutečnostmi dokážu rozpoznat mnohem líp než kdokoli z vás dvou, a určitě se dokážu s realitou obratněji vypořádat.” Natáhl si ruku přes rameno a pohladil se po zádech. „Schůzka klubu ctitelů Jasona dinAlta se nyní odkládá.”

„Jsi zrůdný nadutec!” vykřikl Mikah.

„Ty bud’ zticha.”

„Pýcha předchází pád! Jsi proklatec a modlářský bezbožník...”

„No dobrá.”

„... a mě rmoutí, že jsem kdy, by? jen na prchavý okamžik, uvažoval o tom, že ti pomohu, nebo že budu stát po tvém boku, když budeš hřešit, a jímá mě strach, že to byla slabost mé duše, pro kterou jsem nebyl schopen odolat pokušení, jak jsem měl. Rmoutí mě to, ale musím učinit, co velí povinnost.” Zabušil vši silou na dveře a zvolal: „Stráže! Stráže!”

Jason upustil misku a začal se potácivě zvedat, ale uklouzl po rozlité polévce a upadl. Když se opět postavil na nohy, zarachotil zámek a dveře se otevřely. Kdyby dostihl Mikaha, než ten idiot otevřel ústa, umlčel by ho navždy, nebo alespoň uspal pěští, než by bylo pozdě.

Jenže teď už pozdě bylo. Do místnosti nakoukl Narisi - Mikah zaujal navýsost dramatický postoj a ukázal na Jasona. „Chopte se toho muže a uvězněte ho! Udávám ho z pokusu o revoluci, z plánování marxistického povstání!”

Jason se skluzem zastavil, rychle couvl a ponořil ruku do brašny s jeho osobními věcmi, která ležela u stěny. Šmátral v ní, pak rozkopl její obsah a nakonec vylovil robustní vyklepávací kladívko z těžkého olova.

„Ty zrádcovská kryso!” zařval na Mikaha a ten se uchýlil k Narisimu, který pozoroval výjev s otupělým výrazem a přemítal o Mikahových slovech. I když při myšlenkových pochodech nevynikal rychlostí, reflexy měl v pořádku. Napřáhl štít, na který zachytil Jasonův úder, současně však obratně švihl kyjem a zasáhl Jasona na hřbetu ruky - znecitlivělé prsty se rozevřely a kladívo dopadlo na zem.

„Uděláme asi líp, když vy dva půjdete se mnou - otec si už poradí,” rozhodl Narisi, když vystřkoval Jasona a Mikaha před sebou ze dveří. Dveře zamkl a zavolal na jednoho ze svých bratrů, aby se postavil na stráž, a když se brali chodbou, své zajatce pobízel šoucháním. Ti se šourali ve svých želízkách na

nohou: Mikah vznešeně jako mučedník a Jason nakvašeně a se skřípajícími zuby.

Edipon se dovětlil ihned, když přišla řeč na revoluci otroků, a pochopil situaci dřív, než Narisi dovyprávěl.

„Něco takového jsem očekával, takže to není žádné překvapení.“ V očích se mu objevil zlověstný záblesk, když je zabodl do Jasonových. „Věděl jsem, že přijde den, kdy se mě pokusíš svrhnout, což byl důvod, proč jsem tomu druhému dovolil, aby ti pomáhal a naučil se tvoje dovednosti. Jak jsem předpokládal, zradil tě, aby získal tvoje postavení, které mu teď za odměnu dávám.“

„Zradil? Nedělal jsem to z žádné zřetelnosti,“ namítl Mikah.

„Měls jen ty nejčistší úmysly,“ zasmál se Jason chladně. „Nevěř, Edipone, jedinému slovu, co ten svatoušský podvodník říká. Žádnou revoluci nechystám - to on tvrdí jen proto, aby získal moje místo.“

„Ty špiníš, mou čest, Jasone! Já nikdy nelžu - revoluci jsi připravoval. Řekls mi...“

„Buďte oba dva zticha! Nebo vás nechám zmlátit k smrti. Tak zní můj rozsudek. Otrok Mikah zradil otroka Jasona, a jestli otrok Jason připravuje vzpouru, nebo ne, není vůbec důležité.“

Jeho pomocník by ho neudal, kdyby nebyl přesvědčen, že dovede jeho práci zastat, což je jediná skutečnost, která má pro mě význam. Tvoje myšlenky, Jasone, o dělnické třídě mi dělaly starosti a rád se jich navždy zbavím - současně s tebou. Přikovejte ho řetězy k otrokům. Mikahu, dávám ti za odměnu Jasonův pokoj a jeho ženu, a pokud budeš svou práci vykonávat dobře, nezabiju tě. Vykonávej ji dobře dlouho a dlouho budeš žít.“

„Jen ty nejčistší úmysly - to jsi měl, Mikahu?“ vykřikl Jason, když ho za doprovodu kopanců vyváděli ven z místnosti.

Pád z vrcholku moci byl rychlý. Během následující půlhodiny měl Jason na zápěstích okovy a byl přikován ke stěně tmavé místnosti, plné dalších otroků. Želízka na nohou mu nechali jako dodatečnou připomínku jeho nového postavení. Jakmile se dveře zavřely, zarachotil řetězy a zkoumal je v matném světle vzdálené lampy.

„Jak je to s revolucí?“ zašeptal chraptivě otrok přikovaný vedle něho, který se k němu naklonil.

„To je bezvadný fór,“ odpověděl Jason a přitáhl se k otrokovi blíž, aby si ho lépe prohlédl - ten člověk byl typickou ukázkou strabismu: jedním okem se díval jinam než druhým. „Zdáš se mi povědomý - nejsi ten nový otrok, se kterým jsem dnes mluvil?“

„Jsem to já, Snarbi. Výborný voják, kopiník, složil jsem zkoušky z kyje a dýky, dosáhl jsem sedmi prokázaných a dvou pravděpodobných zabití. To si můžeš u vojenské gildy ověřit.“

„Na to všechno si, Snarbi, vzpomínám, a taky na to, že víš, jak se dostat do Appsalý.“

„Znám to tam kolem.“

„V tom případě revoluce stále pokračuje - vlastně právě začíná, ale chci ji udržet v omezeném rozsahu. Co říkáš tomu, kdybychom místo osvobození všech otroků uprchli jen my dva?“

„To je nejlepší nápad od doby, kdy se vymyslelo mučení. Nepotřebujem všechny ty pitomé ksichty, jen by nám zavazely. Operuj v malém rozsahu, ale rychle - to je moje řeč.“

„Moje taky,“ souhlasil Jason, zatímco dloubal prstem ve své vysoké botě. Podařilo se mu do ní zasunout ten nejlepší pilník, jaký měl, a paklíč, když ho Mikah v jeho pokoji udával - útok kladivem na Narisiho byl jen zastírací manévr.

Ten pilník byl výsledkem mnoha pokusů při výrobě a kalení oceli, a to výsledkem velmi úspěšným.

Odstranil hlinu maskující napilovaný zářez v želízkách na nohou a energicky se do zbytku měkkého železa pustil - během tří minut ležela želízka na zemi. „Jsi snad kouzelník?“ zeptal se Snarbi.

„Mechanik. Na této planetě je to totéž.“ Rozhlédl se, ale nikde žádný zvuk - všichni otroci, do krajnosti unavení, spali. Obalil pilník kusem kůže, aby ztlumil zvuk, a začal pilovat článek řetězu, který procházel pouty na jeho zápěstích. „Snarbi,“ zeptal se tiše, „jsme na stejném řetězu?“

„Jo, řetěz prochází našimi železnými náramky a spojuje celou řadu otroků. Druhý konec prochází otvorem ve stěně.“

„Víc ani nemůžu chtít. Upiluju jeden z těchto článků a až povolí, budeme oba volní. Zkus, jestli můžeš řetěz ve svých okovech posunout a položit na zem, aniž by sousední otrok věděl, co se děje. Prozatím si ty náramky ponecháme. Není čas si s nimi hrát a neměly by nám zas tak moc vadit. Chodí sem někdy v noci strážníci, aby kontrolovali otroky?“

„Co jsem tady, tak ne. Až ráno zatahají za řetěz, aby nás probudili.”

„Doufejme tedy, že nepřijdou ani dnes v noci, protože budu potřebovat spoustu času. A je to!” Článek byl přepilován. „Zkus, jestli dokážeš dost pevně uchopit druhý konec článku, zatímco já podržím tento konec, a pokusíme se ho ohnout, aby se trochu pootvěřel.”

Tiše s článkem zápolil, dokud se rozříznuté místo dostatečně nerozevřelo a článek jím neprošel. Vysunuli řetěz a opatrně ho položil na zem, pak se ve vši tichosti odebrali ke dveřím.

„Stojí venku stráž?”

„Pokud vím, ne. Řekl bych, že jich tady není tolik, aby mohli hlídat všechny otroky.”

Dveře se ani nepohnuly, když se do nich opřeli. Ve sporém, ale dostatečném světle našli velkou klíčovou díрку masivního zapuštěného zámku. Jason opatrně zkusil paklíč, pak pohrdavě ohnul rty.

„Ti idioti nechali klíč v zámku.” Stáhl ze sebe jeden kožený pruh, nejtužší, jaký nahnátl, a když ho vyrovnal, prostrčil ho šterbinou pod netěsně doléhající spodní hranou dveří a na své straně ponechal vyčnívat jen malý kousek na uchopení. Pak zlehka šouchl do klíčové dírky a z druhé strany se ozvalo tlumené bouchnutí o zem. Když pak přitáhl kus kůže k sobě, klíč ležel v jeho středu. Dveře se daly odemknout nehlučně, a o chvíli později byli na jejich druhé straně a upírali oči do tmy.

„Pojďme! Utíkejme, rychle pryč odtud!” vyhrkl Snarbi, ale Jason ho uchopil za hrdlo a stáhl zpátky.

„Copak na této planetě není ani špetka schopnosti rozumně uvažovat? Jak se chceš dostat do Appsaly bez potravin a vody a kdybys nějaké měl, jak je v dostatečném množství povlečeš s sebou? Jestli chceš zůstat naživu, dělej, co ti řeknu. Nejdřív zamknem tyto dveře, aby někdo na náš útěk náhodou nepřišel. Pak seženem nějaký dopravní prostředek a odjedem odtud, jak se patří. Souhlasíš?”

V odpověď zaznělo jen přidušené chrčení, a teprve potom Jason povolil prsty, aby Snarbi mohl nasát trochu vzduchu do plic. S námahou vydané zasténání muselo znamenat souhlas, protože když se Jason opatrně ubíral uličkami mezi budovami, Snarbi šel nejistým krokem za ním.

Dostat se z prostoru rafinérie obehnané zdmi nebyl žádný problém, protože těch pár hlídek, co d'zertanoj postavili, se soustřeďovalo pouze na nepříjemnosti zvenčí. Stejně snadné bylo dostat se zezadu k ohradě z kůží, v níž donedávna Jason pracoval, a vklouznout do ní v místě, kde Jason již dříve kůži rozřízl a zase sešit.

„Sedni si sem a ničeho se nedotýkej, nebo budeš doživotně proklet,” přikázal chvějícímu se Snarbimu.

Pak se přikradl k přednímu vchodu, v ruce svíral železné kladívko. Potěšilo ho, když zjistil, že službu má jeden z Ediponových dalších synů - ten se opíral o sloup a chrápal. Volnou rukou mu sňal koženou přilbu a jednou uhodil kladivem - nyní spal strážce ještě zdravěji.

„Ted' se můžem pustit do práce,” oznámil, když se vrátil do ohrady. Cvakl zapalovačem a zapálil knot lampy.

„Co to děláš?!” vyjekl ustrašeně Snarbi. „Uvidí nás, zabijou nás, uprchlé otroky...”

„Drž se mě, Snarbi, a dožiješ se vysokého věku. Světlo odtud nemohou hlídky vidět - o tom jsem se přesvědčil, když jsem toto místo vybíral. A než odjedem, čeká nás kus práce - musíme postavit nové caro.”

Nemuseli ho stavět úplně od začátku, ale jinak na tom konstatování bylo hodně pravdy. Stroj, který Jason rekonstruoval naposledy a který měl největší výkon, byl dosud připevněn ke zkušební stoličce - a tato skutečnost za celonoční riziko stála.

Kola od caro se povalovala mezi ostatními odmontovanými součástkami a dvě z nich bylo třeba připevnit, dokud stroj spočíval na stoličce. Konce hnací nápravy přečnívaly za okraje stoličky - Jason našrouboval zajišťovací šrouby a přiměl Snarbiho, aby je dotáhl.

Na druhém konci stoličky se nacházel robustní otočný stůl, sloužící jako nosná plošina pro Jasonovy zkušební přístroje, a pro tento účel se zdála být příliš rozměrná. A taky byla. Když z ní Jason odstranil přístroje, zbyla tam jediná tyč, vedoucí dozadu jako kormidlová páka. A když třetí kolo přichytil čepem nápravy a usadil do vidlicového spodního konce stolu, zkušební stolička až příliš nápadně připomínala tříkolovou, říditelnou plošinu, poháněnou parním strojem, plošinu, která je upevněna na vzpěrách. A přesně tím také byla, tím, co Jason tak konstruoval od počátku. Vzpěry se daly odstranit stejně snadno, jako se daly připojit ostatní součásti. Myšlenka na útěk vždy stála v Jasonových plánech na prvním místě. Snarbi nosil kameninové nádoby s olejem, vodou a palivem, zatímco Jason plnil nádrže. Pak Jason zapálil

pod kotlem oheň a uložil na plošně nástroje a menší zásobu krenoj, kterou se mu podařilo našetřit z jejich přidělu. To všechno zabralo dost času - zanedlouho bude svítat, a než nastane ráno, budou muset vyrazit. Ted' už nebylo o čem uvažovat.

Nemohl však zde nechat Ijale, a když už půjde pro ni, nedovolí si nevzít také Mikaha. Ten člověk mu zachránil život, i když se mu potom podařilo natropit spoustu vražedných pitomostí. Jason věřil, že člověku, který se vám postaral o další existenci, něco dlužíte, ale současně si říkal, kolik asi ještě Mikahovi dluží. V tomto případě se mu zbytek dluhu zdál velice malý, pokud už není víc než splacen. Ale snad ještě jednou...

„Pohlídej stroj - já se vrátím co nejdřív,” rozhodl se. Seskočil na zem a natáhl na sebe svou výbavu.

„Ty chceš po mně co? Abych tady s tím strojem d'ábla zůstal? To nemůžu! Rozpálí se a pozře mě!”

„Chovej se přiměřeně svému věku, Snarbi, svému fyzickému věku, když už ne duševnímu. Tento pohybuující se šrot vytvořil člověk a já jsem ho opravil a vylepšil - žádní d'áblové ani nepomáhali. Stroj spaluje naftu, aby vzniklo teplo, kterým se vyrábí pára a ta jde do této trubky, aby tlačila na tuto tyč, která nutí kola, aby se otáčela a my se mohli pohybovat - a to je z teorie parního stroje tak asi všechno, co se ode mne můžeš dozvědět. Ale možná že líp pochopíš tohle: já, jenom já tě můžu odtud v bezpečí dostat. Zůstaneš tedy tady a uděláš to, co ti říkám, nebo ti rozmačkám mozek! Jasně?”

Snarbi tupě přikývl.

„Tak platí. Ty tady budeš jenom sedět a dívat se na tento zelený kotouček - vidíš ho? Jestli povyleze, než se vrátím, otočíš touhle pákou tímto směrem. Je to jasné? To proto, aby nezačal hvízdát bezpečnostní ventil a neprobudil celé okolí - a abychom měli dostatečný tlak.”

Jason prošel kolem hlídkujícího, dosud mlčky spícího, a zamířil k budově rafinérie. Jako zbraň si nevzal kyj, ani dýku, ale meč se širokou čepelí z dobře kalené oceli, který se mu podařilo vyrobit přímo před očima strážných. Ti sice pečlivě prohlíželi všechno, co s sebou nosil z místa, kde pracoval - dělal totiž také po večerech ve svém pokoji - ale to, co vyrobil a co se vymykalo jejich chápání, prostě nebrali na vědomí. Takový primitivní duševní postoj byl neobyčejně cenný, protože Jason kromě meče pronesl i pytel molotajlů, jednoduchých útočných zbraní, jejichž původ se ztrácel v dávné historii. Vyráběl je tak, že kameninové nádoby plnil nejzápalnější frakcí z destilace a balil do kusu hadru nasáknutého stejnou kapalinou. Z pronikavého zápachu se mu točila hlava, ale již tehdy doufal, že se mu molotajly za to utrpení odvděčí, až přijde čas. Mohl jenom doufat, protože je neodzkoušel. Prý se používají tak, že se zapálí obal a pak se hodí - při nárazu se láhev rozbije a její obsah vznítí. Teoreticky.

Ukázalo se, že dostat se zpátky do stanice rafinérie je stejně snadné, jako bylo snadné se z ní dostat, a Jason pocítil záchvěv lítosti. Podvědomě doufal, že zde bude pozdvižení a že se bude muset vrátit, aby se zachránil sám - jeho podvědomí mělo zřejmě pramalý zájem na tom, aby dívka a jeho nemesis byli zachráněni, zejména když přitom šlo o jeho vlastní život.

Ted' však už byl opět v budově, kde se nacházel jeho bývalý pokoj, a pokoušel se nakouknout za roh, aby se přesvědčil, zda u dveří nestojí strážný. Stál, a zdálo se, že z předchozího spánku ho něco vyrušilo. Nic nezaslechl, ale nasával pátravě vzduch a krčil přitom nos - probudil ho intenzivní zápach pohonné vody z Jasonových molotajlů. A Jasona zahlédl dřív, než se Jason stačil stáhnout za roh.

„Kdo je tam?” zvolal a vyrazil vpřed těžkopádným krokem. Vzniklá situace se nedala zvládnout v tichosti, a Jason vyskočil s výkřikem, znásobeným ozvěnou, a učinil prudký výpad. Čepel zasáhla strážného těsně pod jeho chráničem - a ten člověk se s mečem dosud jistě nesetkal - a špička mu rozřízla hrdlo. Vydechl naposledy s klotavým zaječením, které probudilo k životu hlasy hlouběji uvnitř budovy. Jason přeskočil mrtvolu a začal strhávat několikere západky a zámky, které zajišťovaly dveře. Z dálky zaznívaly zvuky běžících nohou, když konečně prudce dveře otevřel a vběhl do místnosti.

„Pojďte, a rychle, vypadnem odtud!” vykřikl na ně a strkal omámenou Ijale ke dveřím. Obzvláště velké potěšení mu způsobilo, když uštědřil Mikahovi parádní kopanec, který ho doslova nadzvedl a pronesl dveřmi - tam se Mikah srazil s Ediponem, který právě přiběhl s napřaženým kyjem.

Jason přeskočil obě převalující se těla, udeřil Edipona jílce meče za ucho a tahem postavil Mikaha na nohy.

„Plavte do opravny strojů!” poručil svému dosud nechápajícímu společníkovi. „Mám tam caro, v kterém můžu odjet.” Konečně se oba odhodlali k nemotornému pohybu.

Za ním se ozvaly výkřiky a v dohledu se objevila skupina ozbrojených d'zertanoj. Stáhl dolů chodbovou svítílnu - o její horký spodek si přitom popálil ruku - a otevřený plamen přiložil k jednomu ze svých molotajlů. Knot okamžitě vzplanul, a Jason hodil molotajl na přibližující se vojáky dřív, než si mohl vážněji spálit ruku. Molotajl letěl směrem k vojákům, narazil na stěnu a rozbil se - hořlavá kapalina se rozstříkla všemi směry, ale plamen zhasl.

Jason zaklel a rychle vytáhl další molotajl - kdyby ty lahve nefungovaly, čekala by ho smrt. D'zertanoj chvíli váhali, zda se pustit přes kaluže rozlité pohonné vody, a v tom okamžiku hodil Jason druhou plamennou bombu. Ta se rovněž elegantně roztříštila a zachovala se podle očekávání svého tvůrce, když navíc zapálila první molotajl - a chodbu přehradila ohnivá stěna. Ruku obtočil kolem plamínku lampy, aby nezhasl, a rozběhl se za Ijale a Mikahem.

Dosud se poplach mimo budovu nerozšířil. Jason zajistil vchodové dveře vnější západkou - než dveře vyrazí a zmatek dostane určitý řád, budou již od budov daleko. Teď už lampu nepotřeboval, jen by ho prozradila, a proto ji sfoukl.

Z pouště se ozval nepřerušovaný, pronikavě ječivý zvuk.

„Podařilo se mu to,” zasténal Jason. „To je pojistný ventil na parním stroji!”

Postrčil Ijale a Mikaha, kteří se ve tmě nemohli zorientovat, pak z čisté nenávisti k celému lidstvu nakopl znovu Mikaha a rozběhl se v jejich čele k opravně strojů jako o život.

Útek se jim zdařil bez újmy na zdraví zejména proto, že všude kolem panoval zmatek. D'zertanoj zřejmě dosud nikdy noční útok nezažili - měli nepochybně za to, že toto noční útok je - a věnovali neuvěřitelně mnoho úsilí pobíhání kolem a povykování. Hořící budova a Edipon, kterého v bezvědomí vynášeli ze šlehajících plamenů, rozruch a zmatek jen znásobily. Ječení pojistného ventilu, který dosud vypouštěl nenahraditelnou páru do nočního vzduchu, probudilo již všechny d'zertanoj.

Ve zmatku si prchajících otroků nikdo nevšiml, a Jason vedl Ijale a Mikaha kolem strážního stanoviště na valu a rovnou k opravně strojů. Zhlédli je, až když křižovali otevřený terén, a po určitém váhání je stráž začala pronásledovat. Jason vedl nepřítel přímo ke svému vzácnému parnímu vozu, ale jinou možnost neměl. Tak jako tak ten převít prozrazoval, kde se nachází, a pokud se k němu Jason nedostane co nejdříve, tlak páry poklesne pod potřebnou úroveň - a oni zůstanou vězet v pasti.

Přeskočil bezvládně ležícího strážného u vchodu a hnal se ke stroji. Snarbi se krčil strachy za jedním kolem, ale Jason neměl čas se mu věnovat. Když vyskočil na plošinu, pojistný ventil se zavřel - a nastalé pochmurné ticho nahánělo strach.

Zběsile otočil ventily a krátce pohlédl na indikátor: nezůstalo ani tolik páry, aby ujeli deset metrů. Voda klokotala a kotel syčel a vydával klepavé zvuky, na druhé straně zazněly nenávistné výkřiky, když d'zertanoj pronikli do ohrazeného pracovního místa a spatřili tajně postavené caro. Jason vstrčil molotajl jedním koncem do ohniště, a když jeho obal vzplanul, hodil molotajl na d'zertanoj. Výkřiky nenávisti se změnilly na vriskání ze strachu, když ohnivé jazyky pronásledovatele olízly a donutily k překotnému ústupu. Jason se za nimi rozběhl a jejich ústup urychlil dalším molotajlem. Zdálo se, že utekli až ke zdem rafinérie, ale Jason nemohl ani tušit, jestli se některý z nich neplíží ve tmě někde poblíž.

Kvapně se vrátil ke caro, poklepal na nehybný indikátor tlaku a otevřel přívod paliva dokořán. Pak zajistil pojistný ventil drátem, když si dodatečně uvědomil, že kotel snese větší tlak, než na jaký byl pojistný ventil původně nastaven, protože kotel vyztužil. Jakmile s tím skončil, nemohl než čekat, nedalo se totiž nic dělat, dokud opět nestoupne tlak. D'zertanoj se určitě vzpamatují, někdo převezme velení a pak na opravnu strojů zaútočí. Pokud tlak páry stoupne na dostatečnou úroveň, než se něco takového stane, uprchnou. Pokud ne...

„Mikahu - a ty taky, Snarbi, ty zbabělý lumpe - vlezte za ten krám a zatlačte,” řekl Jason.

„Co se přihodilo?” zeptal se Mikah. „Zahájil jsi revoluci? Pokud ano, neposkytnu ti žádnou pomoc...”

„Jsme na útěku, pokud ti to nevadí. Jenom já, Ijale a průvodce, který nám ukáže cestu. Nemusíš se přidávat.”

„Přidám se k tobě. Na útěku od takových barbarů nic zločinného není.”

„To je od tebe velice hezké, že to říkáš. A teď tlač. Potřebuji ten parastroj dostat do středu, dál od stěn, a tak, aby mířil do pouště. Dolů údolím, řekl bych - je to tak, Snarbi?”

„Dolů údolím, jistě, to je ta cesta.” Jason si s potěšením povšiml, že se u něho předchozí škrcení dosud

projevuje chrčivým tónem hlasu.

„Teď zastavte, a všichni vylezte nahoru. Chytněte se těch tyčí, které jsem přišrouboval po bocích, aby vás to nestrášlo - tedy jestli se vůbec rozjedem.”

Jason přeletěl dílnu rychlým pohledem, aby se ujistil, že všechno, co by mohli potřebovat, naložili, pak váhavě vyšplhal na plošinu a sfoukl lampu. Seděli ve tmě a napětí narůstalo, tváře jim zespodu osvětloval blikotavý žár z ohniště. Neměli nic, čím by měřili čas - každá sekunda se protahovala na nekonečno. Stěny pracoviště bránily výhledu do okolí, netrvalo dlouho a obrazotvornost zalidnila noc neslyšně se plížícími hordami, které uzavírají kolem tenké kožené přepážky kruh, připraveny vrhnout se na ně ableskově je rozdrtit.

„Utečme,” zachřčel Snarbi a pokusil se z plošiny seskočit. „Tady jsme jako v pasti, nikdy se odtud nedostanem.”

Jason ho zachytil a srazil pěstí, pak mu několikrát udeřil hlavou o podlahu plošiny z dřevěných prken, než se uklidnil.

„Já s tím ubožákem sympatizuji,” prohlásil Mikah přísně.

„Chováš se, Jasone, jako zvíře, když ho trestáš za to, co přirozeně cítí. Ustaň ve svém sadistickém konání a připoj se v modlitbě ke mně.”

„Kdyby ten ubožák, s kterým tak cítíš, dělal, co dělat měl, a dával pozor na kotel, teď bychom byli už v bezpečné vzdálenosti odtud. A jestli máš dost dechu na to, aby ses modlil, bude lepší, když ho použiješ na foukání do ohniště. Nebudou to přání, modlitby, ani božské zásahy, co nás odtud dostane, ale tlak páry...”

Ticho prožal kvílivý bojový pokřik z mnoha hrdel a vchodem pronikl oddíl d'zertanoj. Ve stejném okamžiku byla na protější straně stržena kožená stěna a přes ni se dovnitř vevalili další ozbrojenci. Nepojízdné caro se ocitlo v pasti mezi dvěma skupinami útočníků, kteří radostně povykovali, jak postupovali.

Jason klel, když zapaloval čtyři molotajly současně - pak je hodil, do každé z protilehlých stran po dvou. Ještě než molotajly dopadly, přiskočil k parnímu ventilu a spěšně jej otevřel - se syčícím klepáním se caro zachvělo a rozjelo. Útočníci, které na chvíli zadržovaly plamenné stěny, pronikavě vřeštěli, když se stroj vzdaloval v pravém úhlu na směr jejich útoku. Vzduchem zasvištěly šípky ze samostřílů, většinou však špatně zaměřené, a jen několik z nich zavadilo o zavazadla.

Každým otočením kol se jejich rychlost zvyšovala, a když narazili do stěny, kůže se rázem se syknutím roztrhly. Udeřily je pásy kůže, a pak se už ocitli venku. Křik a palba za nimi zesláblý, jak se za sykotu a nadsakování na hrbolech řítily sebevražednou rychlostí údolím. Jason, který svíral řídicí páku, volal na Mikaha, aby ho přišel vystřídat. Kdyby totiž páku pustil, otočili by se a okamžitě havarovali, a když ji bude držet, nebude moci otočit parním ventilem. Něco z jeho volání konečně proniklo až k Mikahovi, který se začal plazit vpřed, chápaje se přitom zoufale všeho, čeho se mohl chytit, až stanul vedle Jasona. „Uchop tuto páku a drž ji rovně, vyhýbej se jen tomu, co je na pohled dost velké.”

Jakmile Mikah převzal řízení, Jason se prodral zpátky ke stroji a zavřel páru - zpomalili na řinčivou jízdu, pak se zcela zastavili.

Ijale sténala a Jason měl pocit, jako kdyby mu každý centimetr těla zpracovali vyklepávacími kladívky. Pronásledovatelé v dohledu nebyli - než ve svých caroj dosáhnou potřebného tlaku páry, uplyne nejméně hodina, a pěšky s nimi nikdo nemohl držet krok. Lampa, kterou používal dříve, během jejich divoké jízdy zmizela a Jason teď vytáhl jinou, vlastní konstrukce.

„Vztyk, Snarbi,” poručil. „Všechny jsem vás vysekal z otroctví, a teď je řada na tobě, abys předvedl něco ze svého průvodcovského umění, o kterém jsi mi vyprávěl. Neměl jsem možnost vybavit tento dopravní prostředek světlomety, takže budeš muset jít s tímto světlem vpředu a vybírat ve správném směru hezkou, rovnou cestu.”

Snarbi slezl nejistě dolů a šel před vozidlo. Jason pootevřel ventil, a rachotivě vyrazili vpřed. Mikah otáčel řídicí pákou, aby se držel ve Snarbiho stopách. Ijale se připlížila k Jasonovi, chvěla se chladem a strachem, když se usadila po jeho boku. Pohládl jí rameno.

„Uklidni se,” řekl. „Od této chvíle to bude pouze radostná projížďka.”

Na cestě z Putl'ka byli šestý den a zásoby téměř vyčerpali. Hory již zmizely z dohledu a krajina se stala úrodnější, vlnila se pampasovou trávou, nabízela dost potůčků a divoké zvěře na to, aby věděli, že žijí a hladem nezahynou. Avšak problémem bylo palivo, a toho odpoledne otevřel Jason poslední nádobu. Zastavili, když do soumraku zbývalo ještě několik hodin, protože jim došlo čerstvé maso, a Snarbi vzal samostříl - vypravil se, aby ulovil něco na zub. Pověřili ho roli lovce i přes jeho výraznou oční vadu, protože byl jediný, kdo dokázal s tou primitivní zbraní vůbec nějak zacházet a kdo znal místní poměry. Na caro si již zvykl a neměl z něho takový strach jako zpočátku, a to, že ho uznali za schopného lovce, mu značně pozvedlo sebevědomí. Teď krácel po kolena vysokou trávou, jako by mu patřil svět, samostříl přehozený přes rameno, a pískal si na zuby něco falešného. Jason se za ním pátravě a s rostoucím neklidem díval.

„Já tomu šilhavému zabijákovi nevěřím, nevěřím mu ani na sekundu,” zabručel.

„Něco jsi mi povídal?” zeptal se Mikah.

„Ne, ale teď bych snad mohl. Nepovíš mi sis na krajině, kterou projíždíme, nějaké zajímavosti, něčeho zvláštního?”

„Ne, ničeho. Je to pustina, nepoznamenaná rukou člověka.”

„Tak musíš, být slepý, protože za poslední dva dny jsem viděl věci, a to toho o životě ve volné přírodě vím stejně málo jako ty. Ijale,” zvolal a dívka vzhledla od kotle, na němž ohřívala tenké plátky z jejich posledních krenoj. „Nech toho - chutná to stejně strašně, a? se s tím dělá cokoli, a jestli bude mít Snarbi trochu štěstí, dáme si opečené maso. Pověz mi, neviděla jsi na krajině, kterou jsme dnes projížděli, něco zvláštního, jiného?”

„Nic zvláštního, jen stopy po lidech. Dvakrát jsme projeli místy, kde byla tráva slehnutá a větve polámané, jako kdyby tudy před dvěma nebo více dny projelo caro. A jednou to bylo místo, kde někdo rozdělal ohniště, ale to muselo být už dávno.”

„Nic na vidění, Mikahu?” poznamenal ironicky Jason se zdviženým obočím. „Vidiš, jak celoživotní shánění krenoj pozorovací schopnosti prospívá.”

„Nejsem žádný divoch. Ode mne nemůžeš očekávat, že si takových věcí budu všimát.”

„Taky neočekávám. Poučil jsem se, že od tebe kromě problémů můžu očekávat jen málo. Jenže teď budu tvou pomoc potřebovat. Toto je pro Snarbiho poslední noc na svobodě, a? už si je toho vědom, nebo ne, a nechci, aby měl v noci hlídku. Takže se o ni podělíme my dva.”

Mikah se zatvářil ohromeně. „Nechápu. Co tím míníš, když říkáš, že je to pro něho poslední noc na svobodě?”

„To by mělo být jasné i tobě poté, co ses přesvědčil, jak na této planetě vypadá společenská etika. Co sis myslel, že uděláme, až dorazíme do Appsalu? Že půjdem za Snarbim jako dobytek na porážku? Nemám ani tušení, co Snarbi chystá, jen jsem přesvědčen, že něco chystá. Když se ho ptám na město, vykládá jen o obecných věcech. Samozřejmě, že je to námezdní žoldák, který o detailech vědět nemusí, ale musí vědět mnohem víc, než nám říká. Tvrdí, že nám do města zbývají ještě čtyři dny, ale podle mého to bude tak jeden, nejvýš dva dny. Ráno ho hodlám chytit a svázat, pak se přehoupnem přes ty kopečky a najdem nějaký úkryt. Seženu pro Snarbiho nějaké řetězy, aby nemohl utéct, a pak se vydám hledat město.”

„Ty hodláš toho ubožáka spoutat řetězy, bezdůvodně z něho učinit otroka?!”

„Nehodlám z něho učinit otroka, jen ho svážu řetězy, abych byl klidný, že nás nezavede do nějaké pasti, z které by měl spásech. Tohle vyladěné caro je dost cenné na to, aby uvedlo do pokušení kohokoli z místních, a jestli mě Snarbi prodá jako otroka s kvalifikací strojního inženýra, bohatě na tom vydělá.”

„To odmítám poslouchat!” zahřměl Mikah. „Ty odsuzuješ člověka bez jakéhokoli důkazu, jen na základě svého hanebného podezření. Nesud', abys nebyl souzen sám! A nejsi než pokrytec, protože si dobře pamatují, jak jsi mi říkal, že se člověk považuje za nevinného, dokud se jeho vina neprokáže.”

„No, ten chlap vinen je, když to chceš slyšet v této souvislosti, je vinen tím, že patří k této prohnilé společnosti, což znamená, že za určitých okolností bude jednat vždy určitým způsobem. Ty sis ještě z jednání těch lidí nevzal žádné poučení? ...Ijale!” Dívka vzhledla - do té chvíle spokojeně žvýkala

krenoj a jejich dohadování nenaslouchala. „Pověz mi, co si myslíš ty? Brzy dorazíme do místa, kde má Snarbi přátele, nebo lidi, kteří mu pomohou. Co si myslíš, že udělá?”

„Pozdraví lidi, které zná? Možná že mu dají krenoj.” Usmála se, spokojena se svou odpovědí, a ukousla další kousek.

„Tak jsem to zrovna nemyslel,” řekl Jason trpělivě. „Co když s ním budem my tři, až se k těm lidem dostanem, a ti lidé uvidí nás a caro...”

Vylekaně se posadila. „S ním jít nemůžu! Jestli tam má svoje lidi, ti se na nás vrhnou, udělají z nás otroky, seberou nám caro. Musíš okamžitě Snarbiho zabít.”

„Ta krvežíznivá pohanka...” začal Mikah nejopovrhlivějším tónem, ale zarazil se, když viděl, že Jason zvedá těžké kladivo.

„Dosud nechápeš?” zeptal se Jason. „Tím, že spoutám Snarbiho, jen se přizpůsobím místnímu etickému kódu, jako je salutovat v armádě, nebo si neokusovat nehty ve slušné společnosti. Ve skutečnosti jsem trochu nedůsledný, protože podle místních zvyklostí bych ho skutečně měl zabít, dřív než nás dostane do nějakého průšvihů.”

„To není možné, tomu nemohu uvěřit. Na základě tak chatrného důkazu nemůžeš přece člověka soudit a odsoudit.”

„Neodsuzuju ho,” namítl Jason s rostoucí podrážděností. „Jen se pojišťuju, aby nás nemohl dostat do nějakého maléru. Nemusíš se mnou souhlasit a pomáhat mi, jen se mi nepleť do cesty. A rozděl si se mnou dnes v noci hlídku. A? už udělám cokoli, bude to jen a jen moje záležitost a žádná tvoje starost.”

„Vrací se,” zašeptala Ijale, a o chvíli později se Snarbi vynořil z vysoké trávy.

„Dostal jsem cervo,” oznámil hrdě a hodil jim zvíře k nohám. „Rozřežte ho, nadělejte porce a usmažte. Večer budem jíst.” Vypadal jako nevinnost sama a zcela bezelstně - jediné, co na něm připomínalo provinilost, byl jeho pohled, což se dalo přisoudit jeho šilhavým očím.

Samotný Jason na chvíli zapochyboval, zda bezprostřední nebezpečí odhadl správně, pak si však uvědomil, kde se nachází, a jeho pochybnosti se rozplynuly. Snarbi by se nedopustil žádného zločinu, kdyby se je pokusil zabít nebo zavléct do otroctví udělal by jen to, co by na jeho místě udělal kterýkoli normální divošský otrokář. Jason zalovil v brašně na náradí, aby našel nějaké nůty, které by mohl použít na upevnění pout na nohy pro Snarbiho.

Večeři měli vydatnou. Za soumraku se ostatní odebrali na kutě a rychle usnuli. Jason, unaven po namáhavé cestě a ztěžklý jídlem, se musel přemáhat, aby zůstal vzhůru a ve střehu vůči nepříjemnostem zvenčí i zevnitř tábora. Když na něho ospalost až příliš dolehla, procházel se kolem tábora, dokud ho chlad nezahnal zpátky do ochranné náruče dosud teplého kotle. Po nebi zvolna pluly hvězdy, a když jedna jasná dosáhla zenitu, usoudil, že je půlnoc, nebo krátce po půlnoci. Zatřásl Mikahem a probudil ho. „Teď je řada na tobě. Měj oči a uši ve střehu na všechno, co se pohne, a nezapomeň na pečlivý dohled tamhle.” Trhavým pohybem ukázal palcem na nehybně ležící postavu Snarbiho. „Kdyby se stalo něco podezřelého, okamžitě mě vzbud’.”

Spánek se dostavit okamžitě, a Jason se téměř ani nepohnul, dokud se první světlo rozbřesku nedotklo oblohy. Na obloze svítily jen nejjasnější hvězdy, a když Jason otevřel oči, viděl, jak z okolních trav stoupá přízemní mlha. Nedaleko něho ležela dvě schoulená těla spáčů - ten vzdálenější se ve spánku pohnul, a Jason si uvědomil, že je to Mikah.

Rychle se vysoukal z kožených přikrývek, vyskočil a uchopil Mikaha za rameno. „Jak to, že spíš?” zuřil. „Máš mít hlídku!”

Mikah otevřel oči a s povznášející jistotou zamrkal. „Hlídku jsem držel, ale k ránu se probudil Snarbi a nabídl se, že mě vystřídá. Nemohl jsem ho odmítnout.”

„Tys nemohl co? Po tom, co jsem ti říkal...”

„Právě proto. Nemohu odsoudit nevinného člověka a podílet se na tvém nespravedlivém konání. Tudíž jsem mu hlídku přepustil.”

„Tys mu hlídku přepustil!” Jason se téměř zajíkal. „Kde teda je? Ty někoho na hlídce vidíš?”

Mikah se pečlivě rozhlédl kolem dokola a zjistil, že jsou zde jen oni dva a probouzející se Ijale. „Zřejmě se vzdálil. Tím dokázal, že není hoden důvěry, a v budoucnu mu nedovolím, aby hlídku držel.”

Jason napřáhl nohu ke kopanci, ale pak si uvědomil, že na takové kratochvíle není čas, a vrhl se k

parochodu. Ohniště se mu pro změnu podařilo zapálit na první pokus. Kotel vesele zaburácel, ale když poklepal na indikátor, zjistil, že palivo je téměř spotřebováno. V poslední nádobě by ho však mělo být ještě dost na to, aby je dopravilo do bezpečí, dřív než se na ně snese pohroma, a? už má jakoukoli podobu, kterou jim Snarbi chystá - ale nádoba zmizela.

„A je to v pytli,” povzdechl si Jason trpce, když prohledal každé místo na caro a v nejbližším okolí. Pohonná voda zmizela se Snarbim. Ten - ač měl z parního stroje strach - díky tomu, že pozoroval Jazona, jak doplňuje palivo, zřejmě pochopil dost na to, aby si uvědomil, že se stroj bez této důležité kapaliny nerozjede.

První záchvat vzteku pominul, a nyní Jason pochoval jen prázdnotu odevzdanosti - měl mít rozum a Mikahovi nic nesvěřovat, zejména když v tom hrála úlohu etická stránka věci. Upřel na něho pohled - Mikah právě důstojně pojídal kousek studené pečeně - a žasl nad jeho neochvějným klidem.

„Tebe to nevzrušuje,” pronesl, „to, že jsi nás všechny znovu odsoudil k otroctví?”

„Učinil jsem, co bylo správné. Neměl jsem na výběr. Musíme žít v mravní čistotě, nebo klesnout na úroveň zvířete.”

„Ale když žiješ mezi lidmi, kteří se jako zvíře chovají- jak chceš přežít?”

„Člověk žije jako oni - jako žiješ ty, Jasone,” řekl v opovrhlivém odsouzení, „uhýbá a svíjí se strachem, ale není schopen svému osudu uniknout, nech? se vykrucuje, jak chce. Nebo žije, jako žiji já, jako člověk z přesvědčení, který ví, co je správné, a nenechá sebou otáčet podle malicherných potřeb, jaké život přináší. A když takto člověk žije, umírá š?asten.”

„Tak si š?asten umři!” utrl se Jason a sáhl po meči, ale pak se opět rozmrzele posadil, aniž meč vytáhl.

„Jak mě jenom mohlo napadnout, že tě z reality zdejší existence něčemu naučím, když jsi nikdy dřív realitu nezažil a ani do svého posledního dne nezažiješ. Žiješ podle svých představ, které jsou tvojí realitou, které tě neustále obklopují a které pro tebe znamenají větší jistotu než země, na které sedíme.”

„Výjimečně jsme zajedno, Jasone. Snažil jsem se ti otevřít oči, abys spatřil skutečné světlo, ale ty se odvracíš a nechceš prohlédnout. Odvrhuješ Věčný zákon a jsi tudíž zatracen.”

Indikátor tlaku na parním kotli zasyčela vysunul se, ale paliva bylo tak sotva u dna.

„Ijale, seber trochu jídla na snídani,” zvolal, „a uteč od stroje. Palivo zmizelo a stroj není k ničemu.”

„Udělám uzel, aby se dalo nést, a utečem po svých.”

„Ne, to nepřichází v úvahu. Snarbi je tady doma a ví, že ráno jeho zmizení zjistíme. A? už na nás chystá cokoli, už je to v pohybu, a po vlastních nohou nejsme schopni uniknout. Takže si snad klidně můžeme ušetřit mrhání silami. Ale můj ručně vyrobený superparostroj nedostanou!” dodal důrazně a uchopil samostříl. „Zpátky, vy oba, zpátky! Kvůli mým schopnostem ze mě udělají otroka, ale žádné bezplatné vzorky přílohou nedostanou. Jestli budou nějaké takové parní žihadlo chtít, budou za ně muset pěkně solit!”

Zalehl ve vzdálenosti maximálního dostřelu samostřílů a třetím šípem zasáhl kotel. Ten se roztrhl za nejvyšší uspokojivé detonace a kol dokola se snesla sprška z malých kousků kovu a dřeva. V dálce se ozvaly výkřiky a štěkání psů.

Když se vztyčil, spatřil, jak sem vysokou trávou z dálky míří řada postav - a když se přiblížila, bylo možné také rozeznat velké psy napínající vodítka. Přesto, že museli během několika hodin urazit velkou vzdálenost, rychle se neúnavným poklusem přibližovali - zkušení běžci v tenkých kožených oblecích, z nichž každý nesl krátký laminovaný luk a plný toulec šípů. Seběhli se do půlkruhu, chystali se pustit psy, jimž odkapávaly z huby sliny, a zarazili se, když se v dostřelu samostřílů objevili tři cizinci. Zasunuli šípy do výřezů a v bezpečné vzdálenosti od kouřících trosek caro ostražitě vyčkávali, dokud se konečně nedoklopýtal Snarbi, zpola nesen dalšími dvěma běžci.

„Teď patříte... Hertugu Perssonovi... jste jeho otroky...,” vyřázel ze sebe. Zdálo se, že je tak vyčerpaný, že okolí pořádně nevnímá. „Co se stalo s caro?” Poslední slova téměř zaječel, protože si povšiml doutnající trosky, a určitě by se zhroutil, kdyby ho nepodpírali. Ztrátou stroje cena za otroky zřejmě klesla.

Doklopýtal se k troskám a bez jakékoli pomoci od vojáků posbíral z Jasonových nástrojů a pomocných zařízení, co jen našel. Když se pěší kavalisté přesvědčili, že nic z toho mu neublížilo, s váháním souhlasili, že je ponesou. Jeden z vojáků byl zřejmě velitelem, i když byl oblečen stejně jako ostatní, a na

jeho pokyn vojáci zajatce obstoupili a s namířenými šípy je postrkováním přiměli zvednout se. „Už jdu, už jdu,” zabručel Jason, ale kost okusovat nepřestal, „nejdřív však musím zkonsumovat snídani. Předemnou se otevírá nekonečná vyhlídka na krenoj a toto poslední skutečné jídlo chci vychutnat, než vstoupím do poddanského stavu.”

Nejbližší vojáci se zatvářili zmateně a otočili se s tázavými pohledy na důstojníka. „Kdo to je?” zeptal se velitel Snarbiho a ukázal na dosud sedícího Jasona. „Je nějaký důvod, proč bych ho neměl zabít?”

„To nemůžeš!” zachroptěl Snarbi a zbledl na špinavý odstín běli. „To je ten, co vyrobil d'ábelský vůz a zná všechna jeho tajemství. Hertug Persson ho mučením donutí, aby udělal jiný.”

Jason si otřel prsty o travu a zvedl se. „Dobrá, pánové, můžeme jít. A cestou mi třeba někdo sdělí, kdo to vlastně Hertug Persson je a co se stane v příštích okamžicích.”

„Já ti to řeknu,” nabídl se chvástavě Snarbi, když se vydali na cestu. „Je to Hertug z Perssonoj. Bojoval jsem za Perssonoj a oni mě znají - a viděl jsem samotného Hertuga a ten mi věří. Perssonoj jsou v Appsale velmi mocní a mají mnoho mocných tajemství, ale nejsou tak mocní jako Trozelligoj, kteří mají tajemství caroj a jetilo. Věděl jsem, že můžu chtít od Perssonoj jakoukoli cenu, když jim přinesu tajemství caroj. A přinesu.” Divoce se zašklebil, když přistrčil svou hlavu k Jasonově. „Ty jim to tajemství řekneš. Já jim budu pomáhat, až tě budou mučit, dokud to neřekneš.”

Jason mu nastavil špičku nohy, a když Snarbi klopýtl a upadl, přešel po něm jako po lávce. Nikdo z vojáků té příhodě nevěnoval žádnou pozornost, a když přešli, Snarbi se potácivě postavil na nohy a za hlasitého klení je vrávoravě následoval. Jason jeho nadávky ani nevnímal, tak jako tak měl dost svých starostí.

11

Při pohledu z okolních kopců vypadala Appsale jako hořící město, které omývá moře. Až když se dostali blíž, bylo zřejmé, že kouř vychází z komínů, velkých i malých, kterými byly budovy posety, a že město začíná u pobřeží a rozkládá se na řadě ostrovů v mělkém zálivu. Na straně města přivrácené k moři kotvily velké lodě, schopné plout po moři, a blíže k pevnině, podél kanálů, byly přivázány ke kúlům čluny. Jason se úzkostlivě rozhlížel po kosmodromu, nebo nějaké jiné známce mezihvězdné kultury, ale nic takového neobjevil. Pak výhled zastínily kopce, když se cesta odklonila a vedla k moři v určité vzdálenosti od města.

Na konci kamenné přístavní hráze kotvilo docela rozměrné plavidlo, zřejmě na ně čekalo - vojáci zajatce spoutali na rukou i nohou a hodili je do vězeňské kajuty. Jasonovi se kroutivými a trhavými pohyby podařilo dostat na místo, kde mezi nedoléhajícími prkny zela škvíra, a jejich krátkou plavbu průvodcovsky komentoval, zdánlivě proto, aby svoje spolence informoval, ve skutečnosti však kvůli sobě, protože zvuk jeho vlastního hlasu ho vždy povzbuzoval a dodával mu odvalu.

„Naše cesta se chýlí ke konci a před námi se rozevírá romantické, starobylé město Appsale, známé svými odpornými zvyky, domorodci s vražednými choutkami a archaickým kanalizačním systémem, jehož hlavní konečnou stanicí, jak se zdá, je vodní kanál, do něhož naše loď právě vplouvá. Po obou stranách se nacházejí ostrovy, malé, poseté barabiznami tak zchátralými, že pozemní brlohy nejponiženějších ze zvířat jsou ve srovnání s nimi paláci, zatímco ty větší připomínají pevnosti obehnané vysokými zdmi a předsunutými hlídkovými posty.

V městě této velikosti nemůže být tolik pevnůstek, což mě vede k přesvědčení, že každá z nich je střeženou tvrzí jednoho z místních kmenů, rodů nebo klanů, o kterých nám náš Jidáš vyprávěl.

Pohlédněte na tyto monumentální zvláštnosti a uvědomte si, že jsou produktem systému, který začíná u otrokářů, jaké ztělesňoval bývalý Ch'aka se svým kmenem louskáčků krenoj, aby zrodil rodinné hierarchie, jako jsou d'zertanoj, a dosáhl svého vrcholu prohnílostí za těmi mohutnými zdmi. Existuje zde jen absolutní moc, která neomezeně vládne, kdy každý dělá vše pro to, aby dosáhl všeho, čeho může, kdy jediná cesta nahoru vede přes mrtvolu druhých a kde se také se všemi technickými objevy a vynálezy zachází jako se soukromým a osobním tajemstvím, které se využívá výlučně pro osobní prospěch. Dosud nikdy jsem neviděl lidskou sobeckost dotaženou do takových krajností a osobně obdivuji schopnost druhu homo sapiens provádět do důsledků nějakou ideu bez ohledu na to, jaká

utrpení přináší.”

Lod' náhle zpomalila, když se skasaly plachty, a Jason se ze svého labilního bidýlka skulil do páchnoucích útrob lodě. „Pád člověka,” zabručel, když se kousek po kousku usiloval dostat zpátky.

Po obou stranách zaskřípaly kůly a za nadměrného povykování a klení se lod' zastavila. Padací dveře nad nimi se otevřely a všichni tři zajatci byli vyvečeni na palubu. Lod' kotvila v doku, ve vodním bazénu obklopeném budovami a vysokými zdmi. Za nimi se právě kvapně zavírala vodní vrata, kterými sem lod' vplula z kanálu.

Víc neviděli, protože je postrčili ke dveřím a dále je postrkávali chodbami a podél stráží, až dorazili do velké ústřední místnosti, v níž nebylo nic než velký zrezivělý železný trůn na vyvýšeném místě na jejím vzdáleném konci. Na trůně seděl muž, nepochybně samotný Hertug Persson, který měl okázalý bílý plnovous a vlasy sahající po ramena, bambulatý a červený nos a vodnaté modré oči. Ukusoval kreno nabodnuté vybraně na železnou vidličku se dvěma špicemi.

„Povězte mi,” zvolal náhle, „proč bych vás neměl na místě zabít?”

„Jsme tví otroci, Hertugu, jsme tví otroci,” odpověděli sborově všichni přítomní, mávající současně rukama. Jason první refrén nezachytil, ale při druhém se přidal k ostatním. Pouze Mikah se k popěvku a mávání nepřipojil, a až hromadný slib poslušnosti odezněl, bylo slyšet jeho osamělý hlas:

„Nejsem nikoho otrokem!”

Velitel vojáků švihl masivním lukem po krátké obloukovité dráze, která končila na Mikahově hlavě - Mikah klesl v bezvědomí k zemi.

„Přibyl ti nový otrok, ó Hertugu,” oznámil velitel.

„Ten, co zná tajemství caroj?” zeptal se Hertug, a Snarbi ukázal na Jasona.

„To je on, ó Mocný. Umí dělat caroj a umí dělat netvora, který hoří a pohybuje jimi. To vím, protože jsem se díval, jak ho dělá, Taky umí dělat ohnivé koule, které spálily d'zertanoj, a moc jiných věcí.

Přivedl jsem ho, aby byl tvým otrokem a dělal caroj pro Perssonoj. Zde jsou kusy z caro, v kterém jsme cestovali a které zůstaly, když caro pozřel jeho vlastní oheň.” Snarbi vytřásl z vaku nástroje a ohořelé zbytky, ale Hertug nad nimi ohmul rty.

„Co je to za důkaz?” zeptal se. Obrátil se na Jasona. „Jak mi, otroku, můžeš dokázat, že dokážeš udělat všechno to, co on říká?”

Jason si na chvíli pohrával s hřejivou myšlenkou, že popře, že by něco z toho dokázal, aby se Snarbimu elegantně pomstil - Snarbiho by zcela určitě čekal neradostný konec za všechen ten rozruch kvůli ničemu - ale zapudil ji tak rychle, jak ho napadla. Zčásti z humánních důvodů, protože za to, jaký je, Snarbi nemohl, ale většinou proto, že nepociťoval nijakou touhu, aby ho mučili. O místních metodách mučení nic nevěděl a přál si, aby se ani dovědět nemusel.

„Důkaz je snadný, Hertugu z Perssonoj, protože vím všechno o všem. Dokážu postavit stroje, které krácejí, mluví, běhají, létají, plavou, štěkají jako psi a válejí se po zádech.”

„Uděláš pro mě caro?”

„To lze zařídít, jestli máš správný druh nástrojů, které bych mohl použít. Ale nejdřív se musím dozvědět, jakým směrem se specializuje tvůj klan, jestli rozumíš, co mám na mysli. Například Trozelligoj dělají motory a d'zertanoj čerpají ropu - co dělají tví lidé?”

„Nemůžeš vědět tolik, jak říkáš, když neznáš, v čem jsou Perssonoj proslulí!”

„Přicházím z daleké země, a jak víš, zprávy o těchto končinách se šíří pomalu.”

„Ne o Perssonoj,” zarputil se Hertug a vypnul prsa. „Umíme mluvit přes celou zemi a vždycky víme, kde se naši nepřátelé nacházejí. Umíme vyslat kouzlo, které zažehne světlo ve skleněných baňkách, nebo kouzlo, které vyškubne nepříteli meč z rukou a užene hrůzu do jeho srdce.”

„To vypadá, jako kdyby vaše parta měla monopol na elektřinu, což je moc fajn vědět. Jestli máte nějaké těžké kovárenské zařízení...”

„Zadrž!” přerušil ho Hertug. „Vypadněte! Ven - všichni kromě sciuloj! Ten nový otrok ne, ten tady zůstane,” dodal, když se vojáci chopili Jasona.

Když se vyzvaní vzdálili, zůstala jen hrstka mužů, kteří všichni měli nejlepší léta za sebou - každý z nich měl na hrudi jakousi ozdobu z opáleného bronzu. Nepochybně to byli zasvěcenci do tajného elektrického umění - pohrávali si se zbraněmi a bručením dávali najevo svoje pobouření nad tím, že Jason zná věci,

které jsou zakázané.

Znovu se ozval Hertug. „Použilš posvátné slovo. Kdo ti ho prozradil? Odpověz rychle, nebo tě zabiju.” „Neříkal jsem ti, že znám všechno? Umím postavit caro, a když mi poskytneš trochu času, vylepším ti elektrárnu, pokud jste technicky na úrovni, jaká je na této planetě běžná.”

„Víš, co se nachází za tím portálem?” ukázal Hertug na holé, zamknuté a střežené dveře na opačném konci místnosti. „Není možné, abys věděl, co se za ním nachází, ale jestli mi to řekneš, poznám, že jsi kouzelník, jak tvrdíš.”

„Mám velice zvláštní pocit, že v podobné situaci jsem se už tady ocitl,” povzdechl si Jason. „Pus?me se tedy do toho. Vy tady vyrábíte elektřinu, možná chemickou cestou, i když pochybuji, že byste jí tímto způsobem vyrobili dostatečné množství, takže musíte mít nějaký agregát. Bude tam velký magnet - kus speciálního železa, které přitahuje jiné železné věci - kolem kterého v těsné blízkosti rychle otáčíte svinutým drátem. Zde vzniká elektřina, kterou vedete měděným drátem k přístrojům, nebo co máte - a těch nemůže být mnoho. Vsadím se, že se nedorozumíváte slovy, ale vysíláte krátká cvakání - mám pravdu, není to tak?” Šoupání nohama a zesilující se šeptání mezi zasvěcenými byly neklamnými známkami, že není od pravdy daleko.

„Mám takový nápad: můžu vám vynalézt telefon. Jak by se vám líbilo, kdybyste místo dosavadního cvakycvak skutečně mluvili přes celou zem? Tady byste povídali něco do jednoho přístroje a ve velké vzdálenosti by z druhého konce drátu váš hlas vycházel.”

Hertugova prasečí očka žádostivě zamžikala. „Říká se, že za starých časů se to dělalo. Zkoušeli jsme to, ale neuspěli jsme. Ty to udělat dokážeš?”

„Dokážu - jestli si předem dohodneme podmínky. Ale než něco slíbím, musím vidět vaše zařízení.”

To vyvolalo projevy nesouhlasu s argumenty, že se jedná o svaté tajemství, ale chamtivost nakonec nad zákazy zvítězila a dveře svatyně se Jasonovi otevřely - a k Jasonovi se po bok postavili dva sciuloj s tasenými dýkami. Hertug šel v čele, za ním Jason se svými sedmdesátiletými tělesnými strážci a zbývající sciuloj je kolébaným krokem následovali. Každý z nich se uklonil a zamumlal nějakou modlitbu, když přecházeli posvátný práh, a Jason se musel vši silou přemáhat, aby nepropukl v opovrhlivý smích. Stěnou na vzdáleném konci komory procházela hřídel - nepochybně poháněná otroky - která otáčela muzejní sbírkou řemenic a řemenů napojených ve výsledné fázi na primitivní a nevzhledný stroj, který vydával chřestivé a kvílivé zvuky a otřásal podlahou pod nohama. Při prvním pohledu byl Jason zmaten dokud si jednotlivé součástky blíže neprohlédl a nezjistil, co je co.

„Co jiného jsem mohl čekat?” povzdechl si pro sebe. „Jestli je něco možné dělat dvěma způsoby, tihle lidé si vždycky vyberou ten horší.”

Poslední řemenice velikostí obrovského kola byla nasazena na dřevěnou hřídel, která se otáčela působivou rychlostí, až na chvíli, kdy se řemen vysmekl, což se stávalo s úpornou pravidelností. Stalo se to i nyní, kdy si ji Jason prohlížel, a hřídel se otáčela tak pomalu, že viděl, že po celé její délce jsou uchyceny železné kroužky opatřené menšími kousky železa tvaru U. Ty zpola zasahovaly do klece ze smyček drátů zavěšených nad

hřídelí. To všechno vypadalo jako ilustrace k vydání Prvních kroků v elektřině v době bronzového věku.

„Nechvěje se tvoje duše úžasem nad těmi divy?” zeptal se Hertug, když si povšiml, že Jason má pokleslou čelist a lesklé oči.

„Ale chvěje,” opáčil Jason. „Ale bolestí nad tou nepředstavitelně mizerně zbastlenou sbírkou mechanických nedomyšleností.”

„Rouháš se!” zavyl Hertug. „Zabte ho!”

„Počkej!” vykřikl Jason a pevně uchopil oba nejbližší sciuloj za ruce, v nichž měli dýku, a zaštitil se jejich těly před dýkami ostatních. „Nevykládej si to špatně. Je to úžasný generátor, který tady máte, sedmý div světa - i když největším zázrakem na něm je to, jak dokáže vůbec nějakou elektřinu vyrobit. Báječný vynález, svou dobu předběhl o několik let. Mohl bych však navrhnout několik drobných úprav, jimiž se získá více elektřiny při menší práci. Předpokládám, že je vám známo, že se elektrický proud indukuje v drátu, když jím prochází magnetické pole.”

„S bezvěrcem nehodlám o náboženských otázkách diskutovat,” pronesl Hertug chladně.

„Náboženství nebo věda, říkej si tomu, jak chceš, odpověď bude vždycky stejná.” Ve svých svalech,

zocelených pyrranským výcvikem, vyvinul trochu zkrutné síly - oba přestárlí hlídači vykvikli a upustili dýky na zem. Ostatní sciuloj, jak se zdálo, nejevili přílišnou ochotu se na něho vrhnout. „Nezamysleli jste se však někdy nad tím, že elektrický proud můžete získat stejně snadno, když bude drát procházet magnetickým polem, místo aby pole procházelo drátem? Tímto způsobem dostanete stejný elektrický proud asi při desetině vynaložené práce.”

„Vždycky jsme to dělali takto, a co bylo dost dobré pro naše předky...”

„To vím, to vím, nemusíš citát dokončovat. Na této planetě jsem něco podobného už slyšel.” Ozbrojení sciuloj s tasenými dýkami se k němu opět začali přibližovat. „Podívej, Hertugu, chceš, aby mě zabili, nebo ne? Dej to svým mládencům na vědomost.”

„Nezabíjejte ho,” rozhodl Hertug po chvilce uvažování. „To, co říká, je možná pravda. Třeba nám bude moci pomáhat při obsluhování našich posvátných strojů.”

Když nebezpečí na chvíli pominulo, Jason si prohlédl velký, neforemný aparát, který vyplňoval vzdálený konec místnosti, a tentokrát se přemohl, aby svému zděšení nedal volný průchod. „Mám za to, že tenhle ten posvátný zázrak je váš svatý telegraf.”

„Právě ten,” potvrdil Hertug uctivým tónem. Jason se zachvěl. Od stropu se snášely měděné dráty a vedly do nedbale navinutého elektromagnetu, umístěného poblíž kyvadlového ramena z páskového železa. Když elektromagnetem procházel proud, rameno se k němu přitáhlo, a když se proud přerušil, závaží na konci kyvadla je vrátilo zhruba do vertikální polohy. Ke spodní části závaží bylo uchyceno ostré kovové rydlo, jehož špice se bořila do voskové vrstvičky na dlouhém pásku z mědi. Tento pásek probíhal v drážkách tak, že se pohyboval v pravém úhlu ke kyvu kyvadla a byl tažen vpřed systémem do sebe zapadajících dřevěných ozubených kol poháněných závažím.

Rachotící mechanismus se trhnutím probral k životu, ještě když si ho Jason prohlížel. Elektromagnet zabzučel, kyvadlo sebou škublo, jehla vryla do vosku zářez a ozubená kola zaskřípala - šňůra připevněná v otvoru na konci pásku se napnula a začala táhnout pásek vpřed. Bdělí sciuloj byli připraveni založit další povoskovaný pásek, až se první vyčerpá.

Vedle přístroje se pásy polévaly červenou kapalinou, aby se zpráva zviditelnila. Kapalina po povrchu vosku stékala, ale zachytila se v zářezech vyrytých jehlou. Na páscích se objevila klikatá červená čára, táhnoucí se po celé jejich délce, která měla hroty tvaru V v místech, kde se rýcí jehla odklonila. Pásy se přenesly na dlouhý stůl, kde se kódovaná informace okopírovala na břídlíkové tabulky. Bráno celkově, jejich způsob přenosu informací byl zdoluhavý, těžkopádný a nevhodný. Jason si promnul ruce.

„Ó Hertugu z Perssonoj,” zanotoval, „prohlédl jsem si vaše svaté zázraky a stanul omráčen úžasem, skutečně omráčen úžasem. Pouhý smrtelník je dalek toho, aby zlepšil dílo bohů, ale je v mých schopnostech předat ti jiná tajemství elektřiny, která bohové svěřili mně.”

„Jako je co?” přimhouřil oči Hertug.

„Jako je... no, jak se tomu říká v esperantu... jako je akumulato. Znáš to?”

„O tom slově se zmiňují některé ze starších posvátných textů, ale to je vše, co o něm vím.” Nyní si Hertug olízl rty.

„Připrav se tedy napsat novou kapitolu, protože ti hodlám věnovat leydenskou láhev, zdarma a beze cla, včetně úplného návodu, jak dosáhnout víc. Je to způsob, jak dostat elektřinu do láhve, stejně jako by to byla voda. Později se třeba dostaneme k pokrokovějším bateriím.”

„Jestli dokážeš takovou věc udělat, dočkáš se příslušné odměny. Neuspěješ a budeš...”

„Jen žádné hrozby, Hertugu - tuto frázi máme už dávno za sebou. A ani žádné odměny. Říkal jsem ti, že to bude vzorek bez ceny a bez nároků na nějaké výhody - snad až na to, že se během práce budu těšit z určitého fyzického pohodlí: žádná želízka na nohou, přísun krenoj a vody a tak. Jestliže se ti bude láhev líbit a budeš chtít další věci, pak uzavřeme dohodu. Souhlasíš?”

„Tvoje požadavky zvážím,” odpověděl Hertug.

„Bude stačit prosté ano nebo ne. O co bys za takových podmínek mohl přijít?”

„Tvoji společníci budou drženi v zajetí a budou okamžitě zabiti, jestli podmínky nedodržíš.”

„To je báječný nápad. A jestli budeš chtít toho, co se jmenuje Mikah, pořádně zaměstnat - například namáhavou prací - budu náramně spokojen. A budu potřebovat některé speciální materiály, které tady nevidím. Nádobu s širokým hrdlem a dost velké množství cínu.”

„Cínu? To neznám.”

„Ale ano, znáš. Je to bílý kov, který směřujete s mědí, abyste získali bronz.”

„Stano. Toho máme dost.”

„Nechej ty věci přinést někam sem a já se pustím do práce.” Teoreticky není nijak obtížné leydenskou láhev udělat - pokud jsou všechny potřebné materiály po ruce. A to byl největší Jasonův problém. Perssonoj se foukáním skla nezabývali, ale vše, co potřebovali, nakoupili od klanu Vitristoj, kteří pracovali ve svých tajných pecích. Tito foukači skla vyráběli několik druhů lahví na zásoby, baňky, sklenice na pití, hrbolaté skleněné tácy a půl tuctu dalších předmětů. Žádná z jejich lahví se však k požadovanému účelu nedala přizpůsobit a Vitristoj zděsil Jasonův požadavek, aby vyrobili novou láhev podle jeho specifikace. Jejich zděšení z největší části otupila nabídka na dobrý výdělek, a poté, co si pořádně prohlédli modely, které Jason zformoval z hlíny, váhavě svolili, že za záchrannou sumu podobnou láhev vyrobí.

Hertug se svíjel jako had, ale nakonec požadovaný počet vyražených zlatých mincí, navlečených na drát, zaplatil. „Zemřeš úžasnou smrtí,” řekl Jasonovi, „jestli tvůj akumulátor nebude fungovat.”

„Věř a vše se v dobré obrátí,” ujistil ho Jason a zaměřil svou pozornost na kovotepce, kteří přímo trpěli, když se pokoušeli vyklepat cínový plech na tenkou fólii.

Od chvíle, kdy je přivlekli do tvrze Perssonoj, Jason Mikaha a Ijale neviděl, ale neměl o ně starost. Ijale byla životu otrokyně dobře přizpůsobena a do žádného maléru se nedostane, mezitím co si Jason bude získávat Hertuga svými zázračnými znalostmi elektřiny. Mikah však na život otroka zvyklý nebyl, a Jason se jen utěšoval nadějí, že se dostane do nepříjemností, z nichž vyvázne pouze s újmou na zdraví. Po posledním neúspěchu se Jasonův zásobník dobré vůle pro tohoto člověka vyčerpal.

„Už je tady,” oznámil Hertug, a když Jason ze skleněné nádoby odstraňoval ochranný obal, stál se svými sciuloj kolem a stejně podezřívavě bručel.

„Ujde,” usoudil Jason, když držel nádobu proti světlu, aby zjistil, jak má tlusté stěny. „Až na to, že by se do ní vlezlo tak dvacet litrů - asi čtyřikrát tolik než do modelu, který jsem jim poslal.”

„Za velké peníze velká láhev,” poučil ho Hertug. „Tak je to správné. Proč si stěžuješ? Bojíš se, že neuspěješ?”

„Ničeho se nebojím. Dá to jenom víc práce dělat takhle velký přístroj. A může být i nebezpečné - takové leydenské láhve mohou pojmout mimořádně velký náboj.”

Aniž bral přihlížející na vědomí, potáhl láhev zvenčí i zevnitř do výše asi dvou třetin ode dna pruhy tenké fólie. Pak vyřezal zátku z gumy, materiálu podobného kaučuku, který měl dobré izolační vlastnosti, a vyvrtil do ní otvor. Perssonoj udiveně přihlíželi, když otvorem prostrkával železnou tyčku a k jejímu delšímu konci připevňoval krátký železný řetízek a ke kratšímu železnou kouli.

„Hotovo,” oznámil.

„Ale... co to dělá?” zeptal se zaraženě Hertug.

„Předvedu.” Zasunul zátku do širokého hrdla láhve tak, že řetízek spočíval na fólii vlepené dovnitř.

Ukázal na kouli, která vyčnívala nahoře. „Ta je připojena k zápornému pólu vašeho generátoru - elektřina teče tyčkou a řetízkem a hromadí se na tenké fólii. Necháme generátor běžet, dokud se láhev nenaplní, pak přívod odpojíme. Láhev pak bude držet elektrický náboj, který lze odebírat napojením na tu železnou kouli. Rozumíte?”

„Je to blázen!” zakdáká jeden z postarších sciuloj a bránil se nakažlivé nepřičetnosti tak, že vedle svého spánku kroužil ukazováčkem.

„Počkej a uvidíš,” řekl Jason s klidem, který vůbec nepochoval. Leydenskou láhev vyrobil podle neurčité vzpomínky na ilustraci v učebnici, kterou kdysi v mládí četl, a nebylo jisté, zda vyrobený model bude fungovat. Uzemnil kladný pól generátoru, pak udělal totéž u vnějšího polepu láhve tak, že od fólie natáhl drát ke kovovému špičatému kolíku zatlučenému přes prasklinu v dlaždici na podlaze do vlhké země.

„Spus?te ho!” zvolal a se zkříženými pažemi poodstoupil. Generátor zasténal a začal se otáčet, ale nic viditelného se nedálo. Nechal generátor běžet několik minut, protože neměl ani ponětí, jaký je jeho výkon, ani jakou má láhev kapacitu - a na výsledku tohoto prvního pokusu tolik záleželo. Posléze uštěpačné, ale neadresné poznámky sciuloj natolik zesílily, že Jason přistoupil k láhvi a pomocí suché dřevěné tyčky ji rychle odpojil.

„Zastavte generátor, práce skončila. Akumulátor je svatou elektrickou silou naplněn až po okraj.“ Přitáhl předváděcí jednotku, kterou si již dříve připravil: řadu primitivních žárovek zapojených do série. Leydenská láhev by měla být dostatečně nabitá, aby překonala slabý odpor uhlíkových vláken a rozžhavlila je. Aspoň v to doufal.

„Rouhá se!“ vyrazil ze sebe pištivě starý sciulo, který se před chvílí posmíval, a šouravě vyrazil vpřed. „Písmo svaté říká, že svatá síla může téct, jen když je cesta úplná, a když se cesta toku přeruší, žádná síla se nemůže pohybovat. Avšak tento cizinec se nám odvažuje tvrdit, že svatost nyní spočívá v této nádobě, ke které je připojen jen jeden drát. Je to lež a rouhání!“

„Být tebou, nesahal bych na to,“ varoval Jason starce, který právě ukazoval prstem na kouli na leydenské láhvi.

„Tam není žádná síla - tam žádná síla nemůže...“ Náhle se odmlčel, když se prstem kouli přiblížil na dva tři centimetry. Mezi jeho prstem a nabitým kovem přeskočila mohutná modrá jiskra - sciulo chraptivě vykřikl a skácel se k zemi.

Jeden z jeho kolegů k němu poklekl, aby ho prohlédl, pak upřel bázlivý pohled na láhev. „Je mrtev,“ vydechl.

„Nemůžete říct, že jsem ho nevaroval,“ bránil se Jason, pak se rozhodl zaútočit, dokud při něm stálo štěstí. „On to byl, kdo se rouhal!“ zvolala všichni sciuloj shrbeně poodstoupili. „Svatá síla v láhvi prodlévala, ale on pochyboval, a proto ho potrestala smrtí. Již nemějte pochybností, nebo vás stihne podobný osud! Naše práce jakožto sciuloj,“ dodal a tím se povýšil z otrockého stavu, „je spoutat elektrinu do služeb pro větší slávu Hertuga. Toto nám budiž připomínkou, abychom nikdy nezapomněli.“ Strnule hleděli na mrtvé tělo, štrachavě couvli - jednoznačně pochopili, co jim sděluje.

„Svatá síla může zabíjet,“ konstatoval Hertug, usmál se na mrtvolu a promnul si ruce. „To je skutečně báječná novinka. Již dřív jsem věděl, že může dávat šoky a vyvolávat spáleniny, ale nikdy jsem netušil, že je tak mocná. Naši nepřátelé si před námi budou klekat.“

„O tom není nejmenších pochyb,“ souhlasil Jason a kul železo, dokud bylo žhavé - vytáhl náčrty, které si předem pečlivě připravil. „Podívej se na tyto další zázraky. Elektrický motor na zvedání a tažení břemen, světlo zvané uhlíkový oblouk, které proniká noční tmou, způsob nanášení tenké vrstvy kovu na různé předměty a mnoho dalších věcí. Všechny je můžeš mít, Hertugu.“

„Začni ihned vyrábět!“

„Začnu hned - jak se domluvíme na podmínkách mé smlouvy.“

„To slovo se mi moc nezamlouvá.“

„A bude se ti zamlouvat ještě míň, až uslyšíš detaily, ale bude to stát za to.“ Předklonil se a zašeptal Hertugovi do ucha: „Jak by se ti zamlouval stroj, který dokáže vyhodit do vzduchu pevnosti tvých nepřátel, kterým bys mohl svoje nepřátele porazit a zmocnit se jejich tajemství?“

„Všichni ven!“ zvolal Hertug, a když osaměli, obrátil svoje vychytralá očka na Jasona. „Co je to za smlouvu, o které ses zmiňoval?“

„Svobodu pro mne, postavení tvého osobního poradce, otroky, klenoty, děvčata, dobré jídlo - vše, co s takovým postavením běžně souvisí. A na oplátku ti vyrobím všechna zařízení, o nichž jsem mluvil, a ještě mnoho dalších. Neexistuje nic, co bych nedokázal. A to všechno bude tvoje...“

„Všechny je zničím - stanu se vládcem Apsaly!“

„To je přesně to, co mám na mysli. A čím lépe se povede tobě, tím lépe se budu mít já. Nežádám víc než pohodlný život a možnost pracovat na svých vynálezech, protože nejsem člověk s velkými ambicemi. Ke štěstí mi postačí, když se budu lopotit v laboratoři - zatímco ty budeš vládnout světu.“

„Žádáš hodně...“

„A taky hodně dávám. Řeknu ti něco - nechej si den nebo dva na rozmyšlenou, a já mezitím v zájmu další osvěty a informovanosti ti udělám další vynález.“

Jason měl dosud před očima jiskru, která zabila starého sciulo, a ta v něm zažehla novou naději. Existuje tedy způsob, jak by se snad mohl z této planety dostat.

„Kdy to dokončíš?” zeptal se Hertug, dloubal do součástek rozložených na Jasonově laboratorním stole. „Zítra ráno, i když pracuji celou noc, ó Hertugu. V předstihu jsem ti však přichystal další dárek - zlepšení vašeho systému telegrafování.”

„Nestojím o žádné zlepšování! Telegraf zůstane, jak byl za doby našich předků a...”

„Nechci nic měnit, souhlasím, že předkové to vymysleli nejlíp. Nabízím ti pouze nový způsob obsluhy. Podívej se na toto...” pozvedl jeden z pásků s rytinami ve voskovém povlaku. „Dokážeš ten vzkaz přečíst?”

„Samozřejmě, ale chce to značné soustředění, protože jde o velkou záhadu.”

„Velkou ne - na první pohled jsem poznal, že je to velice jednoduché.”

„Rouháš se!”

„Vůbec ne. Podívej, toto je B, že - dva škrty kouzelným kyvadlem?”

Hertug počítal na prstech. „Je to B, máš pravdu. Ale jak jsi na to přišel?”

Jason opovržlivou poznámku nevyslovil. „Bylo těžké na to přijít, ale pro mě je všechno jako v otevřené knize. B je druhé písmeno abecedy, je tedy zakódováno dvěma škrty, C třemi - což je zatím jednoduché, ale na konci je Z a na ně potřebuješ šestadvacetkrát praštit do vysílací klávesnice, což je nesmyslná ztráta času. Stačí pouze nepatrně uzpůsobit zařízení, aby vysílalo dva různé signály - buďme originální a říkejme jednomu tečka a druhému čárka. A pomocí těchto dvou druhů signálu, krátkého a dlouhého pulsu, můžeme přepsat každé písmeno abecedy nejvýše čtyřmi symboly. Rozumíš?”

„V hlavě se mi to točí, je těžké sledovat...”

„Vyspi se na to. Ráno bude vynález hotov a tehdy ti taky předvedu svůj kód.”

Hertug se vzdálil, mumlal si něco pro sebe, a Jason dokončil poslední vinutí na kotvě pro svůj nový generátor.

„Jak jsi to pojmenoval?” zeptal se Hertug, když ráno obcházel vysokou, zdobenou dřevěnou skříň.

„Je to Sláva Hertugovi Tvůrci, nový pomník k uctívání a obdivu a finanční zdroj pro Jeho Excelenci. Měl by být umístěn v chrámu, nebo co to tady máte, kde veřejnost za výsadu vzdát ti hold zaplatí. Představ si: jsem věrný poddaný, který vstupuje do chrámu. Předám knězi dar a uchopím tuto kliku, která vyčnívá z boku, a budu jí otáčet.” Začal klikou energicky otáčet a z útrob skříně se ozval zvuk ozubených kol otáčejících se v záběru a silící vysoký tón. „A teď se podívej nahoru.”

Z horní stěny skříně vyčnívala dvě zakřivená kovová ramena, na nichž v určité vzdálenosti od sebe spočívaly měděné koule. Hertug prudce vydechl a couvl, když mezi koulemi přeskočila modrá jiskra.

„To na venkovany zapůsobí, ne?” zeptal se Jason. „A teď dívej se na jiskry a povšimni si jejich sekvence. Nej dřív tři krátké jiskry, pak tři dlouhé a nakonec tři krátké.”

Přestal klikou otáčet a podal Hertugovi teletinový pergamen s jasně vyznačenými znaky, upravenou verzí standardního mezihvězdného kódu. „Povšimni si: tři tečky znamenají H a tři čárky A. Dokud se tedy touto klikou otáčí, stroj vysílá v kódu HAH, což znamená Huraoj al Hertug, sláva Hertugovi! Působivé zařízení, které zaměstná kněží tak, že nebudou mít čas na zlořlosti, a potěší tvoje místní věrné. Současně bude na tebe pět slávu hlasem elektřiny, stále dokola, dnem i nocí.”

Hertug otáčel klikou a pozoroval jiskry rozzářeným pohledem. „Zítra bude odhalen v chrámu. Ale nej dřív bude muset být vyzdoben posvátnými symboly. Možná ve zlatě...”

„A taky drahokamy - čím bohatěji bude vypadat tím lépe. Lidé nebudou platit za provozování posvátných ručních varhan, pokud nebudou vypadat působivě.”

S pocitem vrcholného uspokojení naslouchal praskání jisker. V místním kódu mohou znamenat HAH, ale pro obyvatele jiného světa to bude SOS. A každá kosmická loď se slušným přijímačem, která poletí atmosférou této planety, musí širokospektré radiové vlny z jisker zachytit. Třeba právě teď někdo vzkaz zachytil, otáčí smyčkou směrového hledáčku a navádí loď na směr signálu. Kdyby tak měl přijímač, uslyšel by jejich odpověď, ale na tom nijak nezáleží, protože zanedlouho by uslyšel hřmění trysek, jak by se loď snášela k Appsale...

Nic takového se nestalo. První SOS vyslal již před dvanácti hodinami a teď musel, ač nerad, uznat, že záchrana nebude okamžitá. Teď udělá nejlíp, když se zařídí co nejpohodlněji a bude čekat, než nějaká loď přiletí. Možnost, že se k této zapadlé planetě nemusí žádná loď přiblížit do konce jeho života, si nepřipouštěl.

„Tvoje požadavky jsem zvážil,” ozval se Hertug, když odtrhl oči od jiskrové vysílačky. „Mohl bys mít vlastní malý byt, možná otroka nebo dva, dostatek jídla ke spokojenosti a na svaté dny víno a pivo...”

„Nic ostřejšího?”

„Nic ostřejšího ani nemůžeš dostat - vína Perssonoj z vinohradů na svazích hory Malvigla jsou svou silou proslavená.”

„Stanou se ještě proslavenějšími, až je proženu destilačním přístrojem. Koukám, že budu muset udělat pár menších vylepšení, když už tady musím nějaký čas zůstat. Možná že budu muset vynalézt splachovací záchod, než si z průvanu na vašich primitivních latrínách uženu revma. Na práci je toho hodně. Ze všeho nejdřív budeme muset vypracovat seznam podle důležitosti, na jehož čele budou peníze. Některé z projektů, které hodlám ke tvé větší slávě uskutečnit, budou trochu nákladné, takže by bylo nejlepší, kdybychom pro ten účel nezapomněli předem naplnit pokladnu. Předpokládám, že vám žádné náboženské zásady nebrání zbohatnout.”

„Žádné,” potvrdil důrazně Hertug.

„Takže prozatím můžeme u toho zůstat. Teď se s dovolením Jeho Excelence odeberu do svých nových komnat a trochu se prospím, abych poté připravil seznam projektů k výměru a schválení.”

„To mi vyhovuje. A nezapomeň na ty, co se na nich vydělají peníze.”

„Budou v seznamu na prvních místech.”

I když měl Jason dovoleno vstupovat do zamknutých a svatých pracoven, po zbytek času se v jeho těsné blízkosti pohybovali čtyři osobní vězňitelé, kteří mu šlapali na paty a dýchali mu za krk výpary z krenoj.

„Víš, kde je můj nový byt?” zeptal se kapitána skupinky, která ho střežila, nevrlého hrubiána jménem Benn't.

„Hm,” odpověděl Benn't a vedl ho přes větrnou tvrz Perssonoj. Vystoupili po vražedném kamenném schodišti, které vedlo do vyšších pater, pak sestoupili do temné chodby a zamířili k masivním dveřím, u nichž stála další stráž. Benn't otevřel dveře těžkým klíčem, který mu visel u pasu.

„To je tvoje,” vyrazil ze sebe a ukázal palcem s černým nehtem.

„Nechybí ani otroci,” konstatoval uznale Jason, když nahlédl dovnitř a spatřil Mikaha a Ijale, oba připoutané řetězy ke zdi. „Od těch se moc práce nedočkám, když jsou tady jenom na ozdobu. Máš klíč?”

Dokonce ještě s menší dávkou slušnosti vytáhl Benn't z tašky klíček a pohodil jej k Jasonovi, pak vyšel ven a zamkl za sebou dveře.

„Věděla jsem, že něco uděláš, aby ti neublížili,” řekla Ijale, když jí Jason odemykal železný kruh na krku.

„Jenom jsem se trochu bála.”

Mikah zachovával povznesené mlčení, dokud si Jason a Ijale nezačali prohlížet pokoje - pak se ozval:

„Opomenul jsi mne zprostit těch želez.”

„Jsem rád, že sis toho povšiml,” řekl Jason. „Aspoň si nemusím vynucovat, abys mě vzal na vědomí. Dokázal bys vymyslet něco lepšího, jak ti zabránit, abys nepáchal voloviny?”

„Urážíš mě.”

„Říkám, co je pravda. Zbavils mě zajištěného postavení u d'zertanoj a nechal uvrhnout do želez jako otroka. Když jsem pak utekl, vzal jsem tě s sebou, a ty ses mi za mou velkorysost odměnil tím, že jsi dopustil, aby nás Snarbi zradil mému současnému zaměstnavateli - a za postavení, které jsem získal, ti v žádném případě děkovat nemusím.”

„Učinil jsem jen to, co jsem považoval za správné.”

„Tvoje úvahy jsou vadné.”

„Jsi mstivý a malicherný člověk, Jasone dinAlte!”

„Máš stoprocentní pravdu. Proto u té stěny zůstaneš.”

Jason vzal Ijale pod paži a vedl ji na prohlídku bytu. „Podle poslední módy vede hlavní vchod přímo do komnaty, vybavené rustikálním nábytkem z popraskaného dřeva a se stěnami zdobenými ušlechtilými druhy plísni. Báječné místo na výrobu sýra, ale k pobytu člověka nevhodné. Necháme ho Mikahovi.” Otevřel spojovací dveře. „Tady je něco podobného, osvětlení z jihu, vyhlídka na velký kanál a trocha světla. Okna z nejlepší okoralé rohoviny, propouštějící sluneční paprsky i čerstvý vzduch. Budu sem muset dát nějaké sklo. Ale pro tuto chvíli se budeme muset spokojit s ohněm v tom krbu na opékání

volů.”

„Krenoj!” vyjekla Ijale a rozběhla se ke košíku postaveném v přístěnku. Jason se otrásl. Ijale stiskla několik kousků mezi prsty a přičichla k nim. „Nejsou moc staré, deset možná patnáct dní. Hodí se na polévku.”

„To je přesně to, po čem můj starý žaludek prahne,” poznamenal Jason bez nadšení.

Z vedlejšího pokoje se ozvalo Mikahovo povykování. Jason však napřed rozdělal oheň, než se vypravil zjistit, co Mikah chce.

„To je zločinecké jednání!” hřměl Mikah a řinčel řetězy.

„Jsem přece zločinec.” Jason se obrátil k odchodu.

„Počkej! Nemůžeš mě nechat v tomto stavu. Jsme civilizovaní lidé. Pus? mě a já se svým slovem zaručím, že ti nebudu činit žádná protivenství.”

„Můj milý Mikahu, to je od tebe sice velice hezké, ale z mé důvěřivé duše veškerá důvěra k tobě vyprchala. Přizpůsobil jsem se duchu domorodé společnosti a věřím ti jen potud, pokud tě mám na očích. Tolik ti dopřeju. Tyto prostory můžeš používat, jen pokud přestaneš řvát.”

Odemkl řetěz, kterým byl železný kruh na Mikahově krku připoután ke stěně, pak se odvrátil.

„Zapomněls na kruh,” ozval se Mikah.

„Zapomněl?” ušklíbl se Jason a v jeho úšklebku bylo víc útočnosti než humoru. „Nezapomněl jsem, jak jsi mě zradil Ediponovi, ani jsem nezapomněl na kruh. Dokud zůstaneš otrokem, nebudeš mě moci znovu zradit - zůstaneš tedy otrokem.”

„To jsem od tebe mohl očekávat.” Z Mikahova hlasu zazněl chladný vztek. „Jsi zvíře, nikoli civilizovaný člověk. Nedám ti svoje slovo, že ti budu nějakým způsobem pomáhat - hanbím se za svou slabost, že jsem o něčem takovém vůbec uvažoval. Ty jsi zlo, a já jsem svůj život zasvětil boji proti zlu - budu s tebou bojovat!”

Jason pozvedl ruku, aby ho udeřil, ale místo toho propukl ve smích.

„Ty mě nikdy nepřestaneš přivádět v úžas, Mikahu. To snad ani není možné, aby nějaký člověk byl tak netečný vůči skutečnostem, logice, realitě, čili tomu, čemu se říká normální zdravý rozum. Jsem rád, že jsi připustil, že se mnou budeš bojovat - to mi usnadní krýt si záda. A abys nezapomněl a nezačal se chovat jako přítel, nechám si tě jako otroka a budu s tebou jako s otrokem jednat. Tak a teď popadni tamhleten kamenný hrnec, zabouchej na stráž a přines v hrnci vodu, odkud otroci jako ty vodu nosí.”

Otočil se na podpatku a odešel z místnosti. Dosud v něm doutnal vztek, ale raději se snažil předstírat nadšení z jídla, které Ijale tak pečlivě připravila.

S plným žaludkem a s nohama u hřejícího ohně v krbu bylo Jasonovi docela příjemně. Ijale se krčila u krbu a s velkou železnou jehlou primitivně opravovala nějaké kůže - z vedlejší místnosti zaznívalo řinčení Mikahových řetězů.

Setmělo se a Jason byl unaven, ale slíbil Hertugovi seznam možných divů a chtěl ho sestavit, ještě než půjde spát. Vzhlédl, když u vchodu zarachotily zámky a do místnosti vstoupil rázným krokem velitel stráže Benn't, sledován jedním ze svých vojáků, který nesl pochodeň.

„Pojď,” řekl Benn't a ukázal na dveře.

„Kam a proč?” chtěl vědět Jason. Pomyšlení, že ho čeká setkání s vlhkým prostorem tvrze, mu k dobré náladě nijak nepřispělo.

„Pojď,” opakoval Benn't nepřijemným tónem a z opasku vytáhl krátký meč.

„Učím se ošklivit si tě,” zabručel Jason a váhavě se zvedl. Navlékl si kožešinovou vestu a prošel kolem Mikaha zabořeného do trdnomyslných myšlenek. Strážný, který měl stát u dveří, zmizel - ve světle pochodně však bylo možné zahlédnout postavu ležící na podlaze. Byl to strážný? Jason se začal otáčet, ale dveře za ním se zabouchly a hrot Benn'tova meče mu pronikl koženým oděvem a zabodl se mu do kůže nad ledvinou.

„Jestli cekneš, nebo se pohneš, zemřeš,” zaskřípal mu u ucha hlas.

Jason to chvíli zvažoval, pak se rozhodl, že se nepohne. Ne proto, že by ho hrozba polekala - byl si jist, že by dokázal Benn'ta odzbrojit a proti druhému vojákovi zasáhnout dřív, než ten by svůj meč vytáhl - ale zajímalo ho, kam tento nový zvrat povede. Měl podezření hraničící s jistotou, že o tom, co se děje, Hertug nic neví, a říkal si, co se z toho asi vyvine.

Vzápětí však svého rozhodnutí litoval. Do úst mu nacpali příšerně zapáchající hadr a svázali ho řemínky, které se mu zařezávaly do krku a čelistí. Ve stejném okamžiku mu svázali ruce a do boku se mu zabořil druhý hrot. Teď už se bránit nemohl, aniž by příliš riskoval, a za neustálého postrkování vystupoval pokorně po schodech na plochou střechu budovy.

Voják zhasl pochodeň - ocitli se v tmavé noci, kolem nich unášel vítr mokrá sněh. Klopýtali po kluzkých taškách. Zábradlí nebylo pro tmu vidět, a když do něho Jason holenní kostí narazil, zavrával a byl by přes ně přepadl, kdyby ho vojáci nestáhli zpátky. Bez zbytečného hluku a rychle mu uvázali pod pažemi provaz a spustili ho přes okraj střechy. Vyrážel ze sebe kletby, tlumené roubíkem, když cestou dolů bolestivě narážel na drsnou stěnu budovy, pak se svinul, když dopadl po kolena do ledové vody. Na této straně se tvrz Perssonoj svažovala přímo do kanálu, a Jason tam visel, ponořen po pás ve vodě, když se ze tmy protkané poletujícím sněhem vynořila sotva postřehnutelná silueta člunu. Čísí ruce ho nešetně vytáhly do člunu, pak dopadl na palubu, a o chvíli později se člun zakolébá, když se do něho snesli jeho únosci - dopadli kousek od něho. Zaskřípala vesla a člun se pohnul. Nikdo nespustil poplach.

Muži v člunu si ho nevšimli - dokonce se o něho při veslování opírali nohama, dokud se svjením o kousek neodtáhl. Z ležící polohy, v níž se nacházel, celkem nic neviděl, a až se objevilo několik plápolajících světel, spatřil, že proplovají velkými mořskými vraty, velice podobnými vjezdu do tvrže Perssonoj. Nedalo velkou námahu uhádnout, že ho zajal jeden z konkurenčních spolků.

Když člun zastavil, vyhodili ho na molo, pak ho táhli vlhkou kamennou chodbou až k vysokému portálu ze zrezivělého železa. Benn't již zmizel - pravděpodobně poté, co dostal svých třicet stříbrňáků - a ti, co ho nyní sřežili, mlčeli. Rozvázali ho, odstranili mu z úst roubík, prostrčili ho železnými dveřmi a zabouchli za ním dveře. Osaměl tvář v tvář nervy drásající hrůze.

V rozlehlé místnosti na vyvýšeném stupínku sedělo sedm postav, zahalených v róbách, ozbrojených a hrozivě maskovaných. Každá se opírala o široký, asi metr dlouhý meč. Kolem nich hořely a čadily lampy prapodivných tvarů a vzduch byl prosycen zápachem po sirovodíku.

Jason se chladně usmál a rozhlédl po nějaké židli. Když žádnou nespatriřil, vzal z nejbližšího stolu prskající lampu, znázorňující hada s plamenem v tlamě, a postavil ji na zem, pak se posadil na stůl. Otočil hlavu a na tu hrůzu před sebou upřel pohrdavý pohled.

„Povstaň, smrtelníče!“ vykřikla prostřední postava. „Sedět před Mastreguloj znamená smrt!“

„Zůstanu sedět,“ rozhodl se Jason a zaujal pohodlnější polohu. „Neunesli jste mě jen proto, abyste mě zabili, a čím dříve si uvědomíte, že mě ta hororová maškaráda nedorjímá, tím rychleji se dostaneme k obchodní stránce věci.“

„Mlč! Smrt je nablízku!“

„Ekskremento!“ vyprskl opovrřlivě Jason. „Vaše masky a hrozby jsou stejně působivé jako přestrojení a řeči pouštních otrokářů. Věnujme se však faktům. Sbírali jste řeči, co o mně kolovaly, a ty vás zaujaly. Doslechli jste se o supervýkonném caro a zvědové vás zpravili o modlitebním kole v chrámu - a možná o dalších věcech. To vše vám připadalo tak báječné, že jste zatoužili mít mě pro sebe, a vyzkoušeli jste neselhávající appsalský trik s trochou peněz na správném místě. A tady mě máte.“

„Viš, s kým mluvíš?“ otázala se maskovaná postava na vzdáleném konci na pravé straně vysokým, přeskakujícím hlasem. Jason se na ni pozorně zahleděl.

„S Mastreguloj? Slyšel jsem o vás. Máte být v tomto městě něco jako čarodějové a černokněžníci, těmi, co dělají oheň, který hoří na vodě, kouř, který spaluje plíce, vodu, která spaluje lidi, a tak dále. Podle mého soudu jste místním ekvivalentem chemiků, a i když vás nemá být mnoho, jste tak odporně nepřijemní, že udržujete ostatní klany ve strachu.“

„Viš, co je zde uvnitř?“ zeptal se jeden z nich a pozvedl skleněnou kouli obsahující nějakou nažloutlou kapalinu.

„Nevím, ale i kdybych věděl, bylo by mi to stejně jedno.“

„Ta koule obsahuje kouzelnou spalující vodu, která tě okamžitě sežehne a zuhelnatí, jestli se dotkne...“

„Ale dej pokoj! Nic v ní není, leda tak trochu obyčejné kyseliny, pravděpodobně sírové, protože z ní se dělají i ostatní, a nasvědčuje tomu i ten smrad po zkažených vejcích, kterého je tu plno.“

Zřejmě se trefil do černého - všichni maskovaní se nervózně pohnuli a o něčem spolu šeptem hovořili.

Zatímco mu nevěnovali pozornost, Jason se zvedla pomalu k ním zamířil. Měl už plné zuby všech her na

technické znalosti a to, že ho unesli, spoutali, promáčeli a šlapali po něm, ho nejvýš rozhořčilo. Z těchto Mastreguloj měli všichni v Appsale strach a vyhýbali se jim, ale jinak to nebyl dostatečně velký klan na to, co měl Jason v úmyslu. Z několika dobrých důvodů byl na straně Perssonoj a chtěl, aby zvítězili, a teď neměl zájem přejít na žádnou jinou stranu.

Mezi maličkostmi, které mu utkvěly v paměti, patřilo i poučení z četby jedné knihy o slavných útěcích. Zapamatoval si je, protože o útky měl profesionální zájem, a často se stávalo, že jeho úmysly se s úmysly policie rozcházel. Závěr, ke kterému z pozorného pročtení knihy o útěcích dospěl, zněl, že nejlepší čas k útěku je co nejdříve poté, co člověka chytí. A to bylo právě teď.

Mastreguloj se dopustili chyby, že ho přijali sami, zvykli si však na to, že z nich ostatní mají velký strach, a stali se neopatrnými - a zestárlí. Z jejich hlasů a podle toho, jak se chovali, Jason si byl jist, že na stupínku nejsou žádní mladší muži, a rovněž si byl jist, že stařík na pravém konci je značně senilní. Prozrazoval to jeho hlas, a když se nyní Jason dostal blíž, dokázal postřehnout jeho třesavé chvění, které se přenášelo na velký meč, jenž držel před sebou.

„Kdo ti odhalil tajemství a posvátné jméno sulfurika acido?“ zahřměl hlas prostředního. „Mluv, zvěde, nebo ti necháme vytrhnout jazyk z úst, oheň nalít do střev...“

„To nedělejte!“ vykřikl Jason prosebně, klesl na kolena a sepnul nad hlavou ruce jako při modlitbě.

„Všecko, jenom to ne! Budu mluvit!“ Posunul se přitom po kolenou blíž ke stupínku na pravé straně.

„Pravda vyjde najevo, nedokážu ji už déle tajit - zde je ten člověk, který mi svěřil všechna vaše svatá tajemství.“ Ukázal na starce na pravé straně, a když ukázal, jeho ruka se dostala do blízkostí dlouhého meče, který stařec držel.

Pak se náhle vztyčil, natáhl ruku a vytrhl meč ze starcova chabého stisku a strčil do něho z boku směrem k sousední židli - oba maskovaní upadli po srážce na zem.

„Smrt nevěřícím!“ vykřikl a stáhl černý závěs s motivem lebky a démona, který zakrýval zadní stěnu.

Závěs hodil na dva muže, kteří se nacházeli nejbliž a kteří se právě neobratně zvedali z židlí, a spatřil malé dveře, skryté do té chvíle závěsem. Prudce je rozhodil, proskočil jimi do chodby osvětlené lampami - a téměř vběhl do náruče dvou strážných, kteří u nich z druhé strany hlídkovali. Výhodu momentu překvapení měl na své straně.

První strážný klesl k zemi, když ho Jason udeřil naplocho mečem po hlavě, a druhý upustil meč, když ho hrot Jasonova meče zasáhl do ramena. Pyrranský výcvik mu nyní dobře posloužil. Dokázal se pohybovat a zabíjet rychleji než kterýkoli Appsalan. To také prokázal, když proběhl kolem rohu ve směru, kde tušil východ, a téměř vrazil do Benn'ta, svého dřívějšího strážce.

„Díky za to, žeš mě sem přivedl - neměl jsem svých starostí dost,“ zvolal a srazil Benn'tovi meč stranou.

„Třebaže placený zrádce není v Appsale ničím výjimečným, nebylo od tebe hezké, že jsi zabil jednoho z vlastních lidí.“ Švihl mečem a rozťal Benn'tovi hrdlo tak, že mu téměř usekl hlavu. Meč byl těžký a obtížně se s ním zacházelo, ale jakmile se dal do pohybu, proťal vše, co mu stálo v cestě.

Znovu se rozběhl a energicky zaútočil na strážu v přední chodbě. Jeho jedinou výhodou bylo, že měl moment překvapení opět na své straně, a proto se pohyboval tak rychle, jak jen to dokázal. Kdyby proti němu své síly spojili, zajali by ho a zabili, ale byla pozdní noc a znudění strážní ze všeho nejméně očekávali zběsilý útok zezadu. Jeden klesl k zemi, další se odpotácel s rozdrceným ramenem, z něhož prýštila krev - a Jason se celou svou vahou pověsil na otočnou páku, kterou se otevíral vchod. Koutkem oka zahlédl, že z hlavního vchodu do sněmovní místnosti se vynořil jeden z maskovaných Mastreguloj.

„Zhyň,“ pronikavě vykřikl a vrhl skleněnou kouli na Jasona. „Díky,“ stačil odpovědět Jason, když volnou rukou zachytil kouli ve vzduchu. Zastrčil ji do kapsy a otevřel dveře.

Když sbíhal po kluzkých schodech a skákal do nejbližšího člunu, Mastreguloj teprve organizovali pronásledování.

Člun byl příliš velký, než aby ho mohl sám vesly spolehlivě ovládat, ale kotevní lano přesekl a veslem listového tvaru se odstrčil. Do kanálu zasahoval nevýrazný odliv a Jason se jím nechal vést, když zaklesl vesla do havlenek a energicky se do nich opřel.

Na schodech se objevily postavy, zazněly výkřiky a zaplápolaly pochodně - pak se snesl poryv větru s vločkami mokrého sněhu a vše zmizelo z dohledu. Jason vesloval a mířil do temnoty, jen se pro sebe usmíval.

Vesloval, dokud ho tělesný pohyb nezahřál, pak se nechal unášet proudem. Člun narážel ve tmě na neviditelné překážky, pak se otočil dokola v místě, kde ústil jiný kanál. Jason se energicky opřel do vesel a zamířil do něho.

Prodíral se bludištěm jen neurčitě viditelných kanálů mezi nízkými ostrůvky a zdmi připomínajícími útesy. Když nabyl přesvědčení, že své pronásledovatele zmát, zamířil k nejbližšímu pobřeží, kde mohl s člunem přistát. Člun se zastavil a Jason z něho vyskočil, zabořil se po kotníky do mokrého písku a vytáhl člun na břeh tak daleko, jak jen dokázal.

Až už s člunem nemohl pohnout, opět do něho vskočil. Skleněnou kouli položil na dno tak daleko od sebe, aby ji nechtěně nerozbil, a posadil se, aby se dočkal rozbřesku. Byl promrzlý a chvěl se, a než první nesmělé světlo dne proniklo sprškami mokrého sněhu, jeho nálada klesla pod bod mrazu.

Z temnoty se zvolna vylouply šedivé tvary - několik malých člunů vytažených nedaleko něho na břeh a přivázaných řetězy ke kůlům a o něco dále malá, příkrčená stavení. Z jedné z těch chatrčí se vynořil nějaký člověk, ale jakmile zahlédl Jasona a jeho loď, vyjekl a zmizel z dohledu. Z chatrče se ozvaly známky neklidu, a Jason vystoupil z člunu na břeh a několikrát švihl mečem ve vzduchu, aby si protáhl svaly.

K pobřeží, kde stál, se k němu váhavě přiblížilo šest mužů, v rukou drželi palice a vesla, ale chvěli se strachem.

„Odejdi, nechej nás na pokoji,” začal jejich vůdce a vztyčil ukazováček a malíček, aby odvrátil zlo.

„Nasedni do své páchnoucí lodě, Mastregulo, a opusť náš břeh. Jsme jenom chudí rybáři...”

„Necítím k vám nic jiného než sympatie,” přerušil ho Jason a opřel se o meč. „A k Mastreguloj nechovám víc lásky než vy.”

„Ale tvůj člun - je na něm znak,” ukázal vůdce na velice nevzhlednou ukázkou řezbářské práce na přídi.

„Ten jsem jim ukradl.”

Rybáři zasténali a zavrávali, dva poodběhli a další dva klesli na kolena, aby se pomodlili. Jeden hodil na Jasona palici v nesmělém pokusu o útok, ale Jason ji snadno mečem odrazil.

„Jsme ztraceni,” bědoval vůdce. „Mastreguloj se sem přihnou, spatří ten zlověstný člun, vrhnou se na nás a všechny nás pozabíjejí. Vezmi člun a okamžitě odjed!”

„Na tom, co říkáš, něco je,” uznal Jason. Člun představoval značnou nevýhodu. Sám ho ovládal jen stěží a byl příliš nápadný, než aby v něm mohl bez povšimnutí plout. Vzal z člunu skleněnou kouli, aniž spustil z rybářů oči, pak se opřel ramenem do člunu a odtlačil ho do větší hloubky, kde ho zachytil proud a brzy odnesl z dohledu.

„Ten problém je vyřešen,” řekl. „A teď se potřebuju dostat zpátky do sídla Perssonoj. Kdo z vás mě tam zaveze?”

Rybáři se začali vytrácet, a Jason se postavil před jejich vůdce, dřív než mohl odejít i ten. „No, co na to říkáš ty?”

„Asi bych to nenašel,” odpověděl vůdce a jeho větrem ošlehaná pokožka zbledla. „Mlha, hodně sněží, nikdy jsem tam nejel...”

„Ale jdi. Dobře ti zaplatím, jakmile se tam dostaneme. Řekni, kolik chceš.”

Rybář se krátce, nepřirozeně zasmál a pokusil se poodstoupit.

„Chápu, co máš na mysli,” přikývl Jason, když mu mečem přehradil cestu. „Věřit někomu je něco, co tady moc neznamená.”

Zamyšleně pohlédl na meč a poprvé si povšiml, že nerovnosti na jílcí jsou způsobeny vzácnými kameny, zasazenými v ozdobném vzoru. Ukázal na ně. „Uděláme to takhle. Dostaneš zálohu, jestli mi dáš nůž, kterým se ty kameny dají vyloupnout. Předem ti dám ten červený, co vypadá jako rubín - pak ten zelený, až se dostaneme na místo.”

Po menším dohadování a po přídavku dalšího červeného drahokamu chamtivost nad strachem zvítězila - jako obvykle - a rybář vytlačil malý, nedbale stlučený člun na vodu kanálu. Vesloval, zatímco Jason vyléval z člunu vodu, a tak pluli klikatou cestou bočními kanály. Pod pláštěm poletujícího mokrého

sněhu a mlhy a díky tomu, že se rybáři důvěrná znalost spleti kanálů vrátila, dostali se nepozorovaně k nějakým odroleným kamenným schodům, které vedly k holým vratům.

Rybář přísahal, že je to vchod do tvrže Perssonoj. Jason si na místní zvyky natolik navykl, že ho okamžitě napadlo, že by to mohlo být něco naprosto jiného, dokonce vchod k Mastreguloj, odkud před chvílí utekl, a stál jednou nohou v člunu, dokud se neobjevil strážný se znakem vycházejícího slunce, typickým pro Perssonoj, na svém hábitu.

Rybář s ohromeným výrazem úžasu obdržel doplatek a za nezřetelného mumlání vesloval rychle pryč. Na scénu se dostavil další strážný, Jasonovi odebrali meč a spěšně ho předvedli do Hertugova přijímacího sálu.

„Zrádče!“ vykřikl Hertug bez jakýchkoli formalit. „Spikl ses proti mně, zabil moje lidi a uprchl, ale teď tě mám a...“

„Nech toho!“ ohradil se podrážděně Jason a setřásl ze sebe strážné, kteří ho drželi za ramena. „Vrátil jsem se dobrovolně a to by mělo něco znamenat - i v Appsale. Unesli mě Mastreguloj za pomoci zrádce z tvých stráží...“

„Jak se jmenuje?!“

„Benn't, ale už není mezi námi - o to jsem se postaral sám. Tvůj věrný kapitán tě prodal konkurenci. Ti chtěli, abych pro ně pracoval, ale odmítl jsem. Nenabyl jsem o jejich organizaci valné mínění a dal jsem jim sbohem, dřív než se dostali k tomu, aby mi učinili nabídku. Ale přinesl jsem s sebou jeden vzorek.“ Vytáhl skleněnou kouli s kyselinou - a stráže s výkřikem poodstoupily. Dokonce Hertug zbledl.

„Spalující voda!“ vydechl.

„Správně. A jakmile seženu trochu olova, stane se z ní součást mokré článkové baterie, jejímž vynalézáním jsem se již pilně zabýval. Jsem zhnusen, Hertugu - nemám rád, když jsem terčem únosů a buzerace. V Appsale se mi hnusí všechno, a do budoucna mám jiné plány. Řekni strážným, ať odejdou, a já ti o nich povím.“

Hertug se nervózně kousl do rtů a pohlédl na svoje muže. „Vrátil ses,“ obrátil se opět k Jasonovi.

„Proč?“

„Protože tě potřebuju, stejně jako ty potřebuješ mě. Máš hodně lidí, moc a peníze. A já mám velké plány. A teď ty maníky vyhod.“

Na stole stála mísa s krenoj a Jason se v ní přehraboval, dokud nenahmátl čerstvý kousek, ukousl si z něho. Hertug usilovně přemýšlel.

„Vrátil ses,“ opakoval. Zřejmě ho ta skutečnost fascinovala. „Pohovořme si.“

„Ale sami.“

„Odejděte,“ poručil Hertug, ale pojistil se tím, že si nechal před sebe položit natažený samostříl.

Jason si toho nevšiml - víc ani neočekával. Zamířil k nedbale zasklenému oknu a vyhlédl na ostrovní město. Bouře už ustala a na střechy ztmavlé deštěm dopadaly slabé paprsky slunce.

„Jak by se ti líbilo, kdyby ti tohle všechno patřilo?“

„Pokračuj.“ Hertugovi se zaleskla očka.

„Naznačil jsem to už dřív, ale teď to myslím vážně. Odhalím pro tebe každé tajemství všech ostatních. Předvedu ti, jak d'zertanoj destilují ropu, jak Mastreguloj vyrábějí kyselinu sírovou a jak Trozelligoj dělají stroje. Pak zlepším tvoje válečné zbraně a zavedu do výzbroje tolik nových, kolik jen budu moci. Udělám z války takovou hrůzu, že přestane být nutná. Samozřejmě že bude pokračovat, ale tvoje jednotky vždycky zvítězí. Smeteš všechny konkurenty, jednoho po druhém, počínaje těmi slabšími, až se staneš pánem tohoto města a později celé planety. Bude ti patřit bohatství celého světa a večery si budeš zpestřovat tím, že si budeš vymýšlet, jakou úděsnou smrtí mají tvoji nepřátelé zahynout. Co na to říkáš?“

„Supren la Perssonoj!“ vykřikl Hertug a vyskočil na nohy.

„To je to, co jsem si myslel, že řekneš. Jestliže tady mám ještě nějakou dobu tvrdnout, chci zasadit systému několik citelných úderů. Zatím jsem se tady dočkal jenom nepříjemností a je nejvyšší čas, aby se to změnilo.“

Dny se prodlužovaly, mokrý sníh se změnil na déšť, ale i ten nakonec ustal. Poslední mračna posléze odnesl vítr nad moře a město Appsalu zalila sluneční zář. Poupata se rozevřela, květiny rozkvetly a vzduch se vyplnil jejich vůní, ale na druhé straně oteplující se vody v kanálech začaly vydávat nepříjemný zápach, bez kterého by se Jason rovněž klidně obešel. Neměl totiž tolik času, aby si okolí všimal, protože pracoval denně mnoho hodin - dělal výzkum a výrobu současně, což bylo neustále značně vyčerpávající. Samotný výzkum a rozvoj výroby byly nákladné, a když účty dosáhly úctyhodné výše, Hertug se škrábal ve vousech a bručel něco o starých zlatých časech. Tehdy musel Jason všeho nechat a udělat jeden nebo dva nové zázraky. Jedním byla oblouková lampa, pak oblouková pec, která se stala velkým pomocníkem v hutí a velice Hertuga potěšila, zejména když zjistil, jak se hodí k mučení - použil ji na jednoho zajatého Trozelligo, který ochotně sdělil vše, co chtěl Hertug vědět. Když tato novinka zevšedněla, Jason zavedl galvanické pokovování, které pomohlo naplnit pokladnu jednak prodejem klenotů, jednak padělatelskou činností.

Jason pocítil zadostiučinění, když nejvýš obezřetně otevřel skleněnou kouli od Mastreguloy a zjistil, že skutečně obsahuje kyselinu sírovou. Zkonstruoval těžkou, ale účinnou akumulátorovou baterii. Dosud pocítoval roztrpčení z toho, že ho unesli, a tak vedl útok na nákladní loď Mastreguloy a zmocnil se velké dodávky kyseliny a jiných chemikálií, které pak zkoušel, kdykoli měl čas. Provedl řadu pokusů, které nikam nevedly, a musel je přerušit. Na složení střelného prachu si nedokázal vzpomenout - to ho rozčilovalo, ale jeho pomocníci se dobře bavili, když kvůli jeho snažení v tomto směru museli prohrabávat hromady starého hnoje, aby shromáždili materiál na dusičnan.

Větší úspěch měl s caroj a parními stroji, a to díky dřívějším zkušenostem, a vyvinul lehký, ale silný parostroj pro námořní plavbu. Ve volných chvílích vymyslel pojízdný model, telefon a ampliön, který ve spojení s fonografickým záznamem dělal pro příjmy z náboženské aktivity úplné zázraky, protože uměl vydávat hlasy duchů. Ke svému námořnímu parostroji vyrobil lodní šroub a pak se pilně věnoval zdokonalování parního praku. Pro svoje potěšení si v pokoji sestavil destilační přístroj, na němž vyráběl nepříliš kvalitní, ale silné brandy.

„Celkem vzato, situace není nijak špatná,” filozofoval, když se protahoval v čalouněném křesle a usrkával ze skleničky svůj poslední a nejúspěšnější destilační pokus. Den byl horký a nepříjemně páchnoucí výpary, které stoupaly z kanálů, téměř vyrážely člověku dech, ale večerní vánek od moře, proudící otevřenými okny, byl chladivý a líbezný. V jeho útrobách stažených opaskem spočíval chutný hovězí řízek upečený na grilu s dřevěným uhlím, který pocházel z jeho vynálezecké dílny, a podávaný s rozmačkanými krenoj a chlebem upečeným z mouky pomleté v jeho nedávno vynalezeném mlýně. Ijale si při mytí nádobí v kuchyni zpívala a Mikah horlivě protahoval trubky destilačního aparátu kartáčem, když je čistil od usazenin z poslední várky.

„Víš jistě, že si se mnou nedáš panáka?” zeptal se Jason překypoval koncentrátem lidské laskavosti.

„Vino činí posměvače, a nápoj opojný nepokojného... Přísloví,” zarecitoval Mikah, jak jen nejlépe dovedl.

„Vino, jenž obveseluje srdce člověka. Žalm. Tu knihu jsem četl taky. Ale když už nechceš posedět přátelsky u skleničky, proč si nedopřeješ pohár osvěžující vody a trochu odpočinku? Práce může počkat do rána.”

„Jsem tvým otrokem,” připomenul ponuře Mikah a letmo se dotkl železného kruhu, který měl kolem krku, pak se vrátil ke své práci.

„Za to si však můžeš sám. Kdybych ti mohl jen trochu věřit, dal bych ti svobodu. Vlastně, proč to neudělám? Jen mi dej svoje slovo, že na mě už žádné podrazy nebudeš vymýšlet, a já tě toho železa na krku zbavím, dřív než řekneš antipostpseudosocialismus. Myslím, že to mám u Hertuga tak dobré, že bych zvládl všechny komplikace, které bys mohl způsobit. Co říkáš? By? je tvoje konverzace omezená, je to aspoň dvakrát lepší než cokoli, s čím se na této planetě můžu setkat.”

Mikah se znovu dotkl železného kruhu a zatvářil se nerozhodně, ale jen na okamžik. Pak vykřikl: „Ne!”, a ucukl prsty, jako by si je spálil. „Odstup, satane! Zmiz! Nedám ti žádný slib, ani nevložím svou čest ve svár s někým, jako jsi ty. Lépe sloužit v otroctví až do dne osvobození, kdy užřím, jak tě soudí za takové zločiny, jako je tento, jak stojíš před tribunálem spravedlnosti, jak jsi odsouzen a popraven.”

„No, pokud jde o tvoje přání, není o čem pochybovat.” Jason uznale vyprázdnil skleničku a znovu ji

naplnil. „Doufám, že se splní, aspoň ten den osvobození - na to, co má být potom správné, se naše názory, jak vidím, rozcházejí. Ale přemýšlela někdy o tom, jak ten den osvobození může být daleko? A co děláš pro to, aby nastal?”

„Nemohu dělat nic - jsem otrok!”

„Jo, a oba víme proč. Ale kromě toho, kdybys nebyl otrok, myslíš, že bys dokázal něco víc? Odpovím za tebe. Ne. Jenže já dokážu a už jsem na pár řešení přišel. Zaprvé, na této zapomenuté planetě nikdo kromě nás z jiného světa není. Sehnal jsem pár krystalů, které nádherně rezonují, a postavil krystalové rádio. Nezaslechl jsem nic jiného než atmosférický šum a svoje posvátné SOS.”

„O jakém rouhání to hovoří?”

„Nezmínil jsem se ti? Postavil jsem jednoduchou vysílačku, zakamuflovanou jako elektrické modlitební kolo, a věřící od prvního dne vysílají náboženské poselství.”

„Je ti něco nedotknutelné, ty bezbožníku?”

„O tom si promluvíme jindy - i když nechápu, proti čemu teď vznášíš námitky. Chceš tím říct, že uznáváš to podvodné náboženství s mocným bohem Elektro a vším tím ostatním? Měl bys být rád, že jsem věřící účelně využil k něčemu užitečnému. Jestli se někdy nějaká kosmická loď dostane poblíž atmosféry této planety, zachytí volání o pomoc a zamíří sem.”

„Jak brzy?” zeptal se Mikah proti své vůli se zájmem.

„Může to být za pět minut - nebo taky za pět set let. I kdyby tě někdo hledal, v této galaxii je spousta planet. Pochybuji, že by se Pyrrané vypravili mě hledat - mají jenom jednu loď a tu potřebují na spoustu jiných záležitostí. A co tví lidé?”

„Ti se za mne budou modlit, ale pátrat nemohou. Většinu našich prostředků jsme utratili za loď, kterou jsi úmyslně zničil. Ale co jiné lodě? Určitě takoví obchodníci, badatelé...”

„Možná - to závisí výlučně na náhodě. Jak jsem řekl, za pět minut, za pět století - nebo nikdy. Musí zapracovat nevyzpytatelná náhoda.”

Mikah se ztěžka a s melancholickým výrazem posadil a Jason - navzdory tomu, že si uvědomil, že by měl mít rozum - pocítil na okamžik hluboký soucit. „Ale neztrácej hlavu, tak špatně to tady zase nevypadá,” řekl. „Jen porovnej naši současnou situaci s naším prvním zaměstnáním, kdy jsme s Ch'akovou veselou partou hledali krenoj. Teď máme k dispozici byt s pohodlným nábytkem, teplo, dobré jídlo a budeme mít veškeré moderní vymoženosti, jen jak je vymyslím. Pro svoje osobní pohodlí a kvůli tomu, že nenávidím tolik lidí, jichž se to týká, hodlám vytáhnout tento svět z doby temna a nasměrovat ho ke slávě technické budoucnosti. Myslí si, že se tak namáhám jen proto, abych pomohl Hertugovi?”

„Nerozumím.”

„To je u tebe docela normální. Podívej, zde existuje statická kultura, která se nikdy nezmění, pokud se na správném místě neobjeví pořádná nálož výbušniny. A tou jsem já. Dokud se na této planetě bude zacházet se znalostmi jako s úředním tajemstvím, nebude žádný pokrok. V rámci těchto klanů se možná podaří určité modifikace a drobná zlepšení během další práce v jejich specializaci, ale jinak nic zásadního. To všechno zlikviduju. Našemu Hertugovi dávám informace, které si ostatní klany žárlivě střeží, plus spoustu udělatelů, o kterých dosud nemají zdání. To zničí monopol a poruší rovnováhu, která dělá ze všech těch tlup zhruba rovnocenné partnery, a jestli Hertug povede válku správným směrem - což znamená podle mě - může je odrovnat jednu po druhé....”

„Válku?” zeptal se Mikah, chřípí se mu zúžilo a do očí vrátil známý výraz. „Řekls válku?”

„Říká se tomu tak,” přikývl Jason. S uspokojením usrl ze skleničky, omámený vlastními představami a zpola ztuhlý podomácku vydestilovaným lektvarem, takže si ani nevšiml varovných známek. „Jak kdysi pravil: Když chceš udělat omeletu, musíš rozbít vajíčka. Pokud se ponechá sobě na pospas, tento svět bude navěky klopýtat na své oběžné dráze s devadesáti procenty populace odsouzené k nemocem, bídě, špině, strastem, otroctví a všemu ostatnímu. Rozpoutám tady válku, takovou milou, čistou technickou válku, která smete konkurenci. Až bude po ní, každému se tady povede mnohem, mnohem líp. Hertug zlikviduje všechny ostatní tlupy a stane se diktátorem. Práce, kterou dělám, je pro starověké sciuloj příliš náročná, a tak jsem do ní mimo rámec zapojil otroky a zaměřil se na výcvik mladších techniků z rodiny. Až skončím, zárodky všech vědních disciplín budou promíseny a průmyslová revoluce bude v plném proudu. Návrat zpátky nebude možný, protože staré praktiky zaniknou. Stroje, kapitál,

podnikatelé, pohoda, umění...”

„Ty jsi zrůda!” pronesl Mikah chraptivě přes zuby. „Pro svoje vlastní uspokojení rozpoutáš dokonce válku a odsoudíš tisíce nevinných k smrti. Zadržím tě, i kdyby mě to mělo stát život!”

„Co... co...?” zamumlal Jason a zvedl hlavu. Již upadl do polospánku - zdolala ho celodenní práce a ukolébaly lákavé představy.

Mikah však neodpověděl. Byl k Jasonovi otočen zády a skláněl se nad destilačním přístrojem, který dosud čistil. Tvář měl zarudlou a zuby zatnuté do rtů tak silně, že mu po bradě stékal tenký pramínek krve. Už se poučil, jak je někdy prospěšné zachovávat mlčení, i když námaha, jakou na to musel vynakládat, byla téměř nesnesitelná.

Na nádvoří tvrze Perssonoj stála velká kamenná nádrž, do níž se z nákladních člunů přečerpávala pitná voda. Ta se stala dostaveníčkem otroků, kteří sem chodili doplňovat zásoby vody, a střediskem místních drbů - i intrik.

Mikah čekal, až na něho přijde řada, aby naplnil svoje vědro, ale současně se pozorně díval po ostatních otrocích a hledal toho, s nímž mluvil před několika týdny a jehož návrhy tehdy odmítl. Konečně ho zahlédl, jak z nákladního doku táhne svazky palivového dříví, a zamířil k němu.

„Jsem ochoten pomoci,” pronesl šeptem Mikah, když otroka míjel, a ten se potměšile usmál.

„Konečně jsi dostal rozum. Vše bude zařízeno.”

Nastalo pravé léto. Dny byly horké a prosycené vlhkostí a vzduch chladil jen po setmění. Ve vývoji parního praku se Jason dostal do zkušební fáze, a nyní byl nucen porušit pravidlo, podle něhož měl pracovat jen ve dne. Na poslední chvíli se rozhodl, že zkoušku praku provede večer, protože teplo, které vydával plně roztopený naftový kotel, bylo během dne nesnesitelné. Mikah odešel donést vodu do jejich kuchyňského zásobníku - zapomněl ji přinést během dne - a Jason se s ním neviděl, když se po večeri odebral do dílny.

Jasonův pomocník již roztopil kotel na dostatečný tlak - zkoušky začaly. Jelikož unikající pára vydávala pronikavý sykot a mechanismus ohlušující řev, Jason si uvědomil, že se děje něco mimořádného, až když do dílny vpadl voják, kterému z ramena trčel šíp, od něhož mu kožený kabátec mokval krví.

„Útočí... Trozelligoj!”

Jason vykřikl rozkazy, ale ve všeobecném zmatku u vchodu ho nikdo nevnímal. Za proklínání musel zůstat u kotle, než uhasil oheň a otevřel vypouštěcí ventil, aby se kotel neroztrhl, když se mu nebude věnovat. Pak vyrazil za ostatními z dílny, proběhl kolem police, na níž spočívaly jeho pokusné zbraně, a aniž se zastavil, stáhl z ní nově vyrobenou hvězdici, ošklivě vypadající zbraň, která sestávala ze silné tyče, na jejímž konci byla bronzová koule se vsazenými ostrými hroty z oceli. Vynikala vyvážeností, když se držela v ruce, a hvízdala vzduchem, když jí prudce mávl.

Proběhl tmavými chodbami ve směru, odkud doléhaly vzdálené výkřiky - ty přicházely odněkud z nádvoří. Když se dostal ke schodišti vedoucímu do vyšších pater, neurčitě si uvědomil, že shora zaznívá nějaké řinčení a zdušený výkřik. Vyběhl z hlavního vchodu na nádvoří a spatřil, že bitva je v závěrečné fázi a že je rozhodnuta i bez jeho přispění.

Obloukové lampy osvětlovaly scénu ostrým světlem. Vodní vrata vedoucí do vstupní nádrže byla pootevřena a poškozena, jak do nich narazil nákladní člun s beranidlem na přídi, který mezi jejími roztržitými prkny uvízl. Když se jim tudy nepodařilo proniknout na nádvoří, Trozelligoj zaútočili podél zdi, kde zlikvidovali většinu hlídek. Než se však dostali na nádvoří a stačili přivést přes zdi posily, protiútok probuzených obránců je zastavil. Teď už nemohli uspět a pomalu ustupovali, bojoval jen jejich ústupový voj. Lidé dosud umírali, ale bitva již skončila. Na vodě se pohupovaly mrtvoly, většinou poseté šípy ze samostřílů, a zraněné již vytahovali z vody. Nebylo toho mnoho, co se zde mohlo dělat, a Jason se ptal sám sebe, co asi bylo k tomuto nočnímu útoku podnětem.

Ve stejném okamžiku sevřela Jasonovy útroby neurčitá předtucha, že problémům není ještě konec. Z čeho jeho neklid pramenil? Útok byl odražen, avšak Jason měl dojem, že něco není v pořádku, něco důležitého. Pak si vzpomněl na zvuky, které zaslechl, když procházel kolem schodiště - dusot kroků a řinčení zbraní. A výkřik, náhle přervaný, jako by někoho umlčovali. Tehdy, když ty zvuky zaslechl, mu

celkem nic neřikaly - i kdyby o nich uvažoval, dospěl by k názoru, že přibíhají další vojáci, aby se zapojili do bitvy.

„Jenže já jsem byl poslední, kdo procházel dveřmi! Po schodech nikdo nesbíhal!” Ještě než si ta slova dopověděl, rozběhl se ke schodišti a pak bral tři schody najednou, když po něm vybíhal.

Odněkud shora zazněl zvuk nárazu a zařinčení kovu o kámen. Jason se vrátil do chodby, kde zakopl o nějaké ležící tělo a málem upadl, a uvědomil si, že ty zvuky bitky přicházejí z jeho vlastního bytu.

Uvnitř bytu byla spouš? a jatka - jen jediná lampa ležela na zemi nerozbitá a v jejím skromném světle se potácivě pohybovali po rozbitých kusech nábytku, bojovali a umírali muži. Místnosti se zdály být menší, teď když v nich bylo plno vojáků, a Jason přeskočil dvojici vzájemně se objímajících mrtvol, aby posílil ztenčené řady Perssonoj.

„Ijale!” vykřikl, „kde jsi?” Švihl hvězdicí do přilby jednoho z útočících vojáků - ten klesl k zemi a srazil přitom dalšího vojáka. Jason proskočil do uvolněného prostoru.

„To je on!” vykřikl povědomý hlas odněkud ze zadních řad Trozelligoj a útočníci se na něho zaměřili, téměř ho obklíčili. Bylo jich tolik, že si vzájemně překáželi, když se na něho zuřivě ze všech stran vrhali. Snažili se ho znehybnit, pokoušeli se mu useknout nohu nebo prostřelit šípem rameno. Čísi meč mu rozsekl lýtko, dřív než mohl meč odvrátit, a paže ho bolela od námahy udržovat hvězdicí ve vířícím kole smrti před sebou. Soustředil se na vojáky, kteří se na něho se zoufalým úsilím vrhali, a nevěděl, že zpráva o přepadu se rozšířila, ani si nepovšiml, že přispěchali další obránci, dokud vojáky před ním nesmetl náhlý útok Perssonoj.

Rukávem si vytřel z očí pot a potácivě se vydal za nimi. Teď už svítilo dost pochodní a Jason se mohl na vlastní oči přesvědčit, že útočníci ustupují - ústup kryl zadní voj, pár vojáků bojujících bok po boku, zatímco ostatní se usilovali dostat k širokým oknům vedoucím ke kanálu. Okenní skla, která tak pečlivě zasadil, byla rozbitá na střepy, které jim teď skřípaly pod nohama, a do rámu a do zdi byly zaklesnuty železné háky se silnými lany procházejícími oknem ven.

Přiběhl oddíl vojáků se samostřily a zkosil poslední bojující ze zadního voje, a Jason vedl útok k oknům. Temné postavy mizely oknem z dohledu, v zoufalém spěchu se spouštěly po visících provazových žebřících podél zdi dolů. Pokřikující vítězové začali lana přerežávat, ale Jason je energicky odstrčil.

„Ne - spus?te se za nimi!” vykřikl a přehodil nohu přes okenní rám. Rukoje? hvězdice držel mezi zuby, když sestupoval po kymácejícím se provazovém žebříku a tlumeně proklínal labilní přičle.

Když sestoupil, zjistil, že konce lan mizí ve vodě, a uslyšel spěšné záběry vesel vzdalujících se v temnotě. Najednou si uvědomil, jak ho zraněná noha bolí a jak je fyzicky vyčerpán - šplhat zpátky nahoru se neodvážil.

„A? sem přijedou s nějakou lodí,” řekl vojákovi, který sestoupil po žebříku za ním. Pak s paží zaháknutou za přičel visel na žebříku a čekal, dokud se neobjevila loď. Na přidi stál samotný Hertug, v ruce měl tasený meč.

„Co je to za útok? Co má za význam?” dožadoval se Hertug. Jason se unaveně nasoukal do člunu a klesl na lavici.

„To je teď už jasné - celý útok měl za cíl jen to, aby mě dostali.”

„Cože? To nemůže...”

„Ale je tomu tak, když se nad tím chvíli důkladněji zamyslíš. Útok na vodní vrata neměl uspět - ten měl jen odlákat pozornost, a mezitím mě měli unést. Jen náhodou se stalo, že jsem dnes v noci pracoval v dílně - zpravidla v tuto dobu spím.”

„Kdo by tě chtěl? A proč?”

„Ještě ses nedobral ke skutečnosti, že jsem v Appsale nejcennějším kusem majetku? První si to uvědomili Mastreguloj ti dokonce měli s mým únosem úspěch, jak si možná vzpomeneš. Měli jsme útok Trozelligoj očekávat - koneckonců, ti dnes už musejí vědět, že vyrábím parní stroje, výsadu jejich monopolu.”

Lod' proklouzla rozbitými vodními vraty a přistála v doku, a Jason se namáhavě vyškrábal na břeh.

„Ale jak se dostali dovnitř a naši tvůj byt?” zeptal se Hertug. „To byla práce zevnitř, zrádce, jak je na této zavšivené planetě zvykem. Někdo, kdo věděl, jak to tady chodí - někdo, kdo mohl zaklesnout háky a před zahájením útoku spustit z okna první žebřík k čekajícím člunům. Ijale to nebyla - tu museli

zajmout.”

„Zjistím, kdo ten zrádce je!” zuřil Hertug. „Budu ho centimetr po centimetru strkat do obloukové pece.” „Vím, kdo to je,” řekl Jason a v očích se mu objevil nevraživý lesk. „Slyšel jsem jeho hlas, když jsem vstoupil do bytu, když jim právě říkal, kdo jsem. Ten hlas jsem poznal - patřil mému otroku Mikahovi.”

15

„Zato zaplatí - ach, jak ti za to zaplatí!” vyřázel ze sebe nepříliš zřetelně Hertug a jeho skřípající zuby vydávaly hrůzný zvuk. Uskrával ze skleničky brandy z Jasonovy výroby, očka a nos měl červenější než obvykle.

„Těší mě, když slyším, že to říkáš, protože přesně totéž mám na mysli já,” přizvukoval Jason. Napolo ležel na pohovce, na hrudi mu spočívala ještě větší sklenička, než měl Hertug. Sečnou ránu na noze si již vymyl horkou vodou a ovázal sterilním obvazem. Dosud v ní cítil určité cukání, ale nevěřil, že by s ní mohl mít nějaké problémy. Ted' na ni nemyslel, spřádal plány. „Začněme hned,” navrhl.

Hertug zamrkal. „Není to předčasné? Chci říct - jsme už připraveni?”

„Přepadli tvůj hrad, zabili ti vojáky, zdemolovali...”

„Smrt Trozelligoj!” vykřikl Hertug a mrštil skleničkou o zeď, až se roztříštila.

„Je toho ještě víc. Nezapomeň, jací jsou to zákešní bastardi, když dokážou takovou proradnost. To jim prominout nemůžeš. Plus ta skutečnost, že když nezačneme válku brzy, nebudeme mít šanci ji začít vůbec. Jestliže si Trozelligoj dali takovou práci, aby se mě zmocnili, musejí mít pořádně nahnáno. Jestliže jim ten plán selhal, napříště vymyslí silnější útok - a pravděpodobně se domluví s některým z dalších klanů, aby jim pomohl. Všichni se tě, Hertugu, začínají bát, takže uděláme nejlíp, když válku začneme, než se rozhodnou spojit a zlikvidovat nás. Dosud si to s klany můžeme rozdat, s jedním po druhém, a zajistit si vítězství.”

„Pomohlo by, kdybychom měli víc vojáků a trochu víc času na...”

„Máme zhruba dva dny - tak dlouho mi zabere vyzbrojit flotilu pro invazi. Pro tebe to bude dost času na to, abys povolal z venkova rezervy. Vycucej všechny svoje statky, protože potřebujeme zaútočit a dobýt pevnost Trozelligoj, a toto je jediná příležitost, jakou máme. A nový parní prak to dokáže.”

„Byl už vyzkoušen?”

„Jen do té míry, aby ukázal, že bude dělat, k čemu byl zkonstruován. Pro zaměření můžeme jako cíl použít Trozelligoj. Pustím se do práce, jak jen se trochu rozední, ale navrhuji, abys vyslal posly už teď, aby rezervisté měli dost času se sem dostavit. Smrt Trozelligoj!”

„Smrt!” opakoval Hertug, a když zvonil na služebníka, ústa měl zkřivena v hrozivém úšklebku.

Práce bylo hodně a Jason ani nešel spát, aby ji zvládl. A když ho přemáhala únava, pomyslel na proradného Mikaha a na to, co se asi přihodilo Ijale, a vztek ho donutil v práci pokračovat. Nevěděl, zda je Ijale naživu - jen se domníval, že ji unesli jako součást jeho domácnosti. Pokud jde o Mikaha, ten bude muset hodně vysvětlovat.

Jelikož parní stroj a lodní šroub byly namontovány do lodě a odzkoušeny za ochranou vodních vrat již dřív, dokončení bitevního plavidla netrvalo dlouho. Šlo vesměs o nýtování železných desek, které vymyslel k opancéřování plavidla až po čáru ponoru. Na přídi byly silnější desky, a Jason nezapomněl vyztužit před' mohutnějšími rozpěrami.

Původně zamýšlel nainstalovat parní prak do bitevního plavidla, pak se však rozhodl jinak. Jednodušší je lepší. Prak připevnil do velkého nákladního člunu s plochým dnem a s ním i parní kotel, nádrže s palivem a kolekci pečlivě zhotovených střel.

Perssonoj stále přicházeli, všichni překypovali hněvem nad zákeřným útokem a žíznil po odvetě. Chovali se velice hlučně, ale druhé noci se Jasonovi podařilo ukořistit pro sebe několik hodin spánku a probudit se za úsvitu. Flotila se zformovala a za nemalého bubnování a nelibozvučného troubení vyplula.

V čele plulo válečné plavidlo Neohroženec s Jasonem a Hertugem na obrněném můstku a s člunem přivázaným na laně. Za jeho zádi plul zástup nejrozmanitějších člunů všech velikostí s nákladem vojáků. Celé město vědělo, co se děje, a kanály byly opuštěné - pevnost Trozelligoj byla neprodyšně uzavřena a čekala. Jason zahvízdal na parní piš?alu, když se nacházeli ještě dost daleko od nepřátelských valů, a

flotila se zvolna zastavila. „Proč nezaútočíme?“ zeptal se Hertug.

„Protože je máme na dostřel, ale oni na nás nedostřelí. Podívej.“ Dobrých třicet metrů před jejich příděl se do vody bořila obrovská kopí s železnou špicí.

„Šípy z jetilo.“ Hertug se zachvěl. „Viděl jsem, jak takový šíp proletěl těly sedmi lidí, aniž ztratil rychlost.“

„Tentokrát to bude jinak. Hodlám ti předvést nádhernou technickou válku.“

Palba z jetilů nebyla o nic účinnější než zvukové vlny od vojáků na valech, kteří bušili meči do chráničů a chrtili nadávky, a brzy ustala. Jason přestoupil do člunu s prakem a dohlédl na to, aby ho pečlivě zakotvili s příděl směřující k pevnosti. Zatímco tlak páry stoupal, nasměroval prak podle osové čáry, korekci na výšku zhruba odhadl.

To zařízení bylo jednoduché, ale velice účinné a Jason do něho vkládal velké naděje. Na plošině, kterou bylo možno otáčet a která se dala nadzvedávat, spočíval jednoduchý válec na páru, jehož píst byl přímo spojen s krátkým ramenem páky. Po vpuštění páry do válce se krátký, ale velice výkonný zdvih převedl na mechanický rychlý pohyb na vzdálený konec ramena. Rameno prudce vylétlo vzhůru, narazilo do příčnicku vyloženého tlumicí vrstvou a zastavilo se, ale to, co bylo v misce na konci ramena, vylétlo jako blesk do vzduchu. Mechanismus byl odzkoušen, fungoval dokonale, ale nebyl dosud seřízen.

„Plný tlak!“ zvolal Jason na své techniky. „Naložte do misky jeden z těch kamenů.“ Připravil si různé střely, ale všechny měly stejnou hmotnost, aby nenastaly problémy se zastřelováním. Zatímco nabíjeli prak, zkontroloval ještě jednou ohebné parní trubky - ty byly na výrobu nejnáročnější a dosud se u nich vyskytovaly problémy s těsností, když byly pod tlakem po delší dobu.

„Tak si le?!“ vykřikl a stáhl klapku ventilu.

Píst se dostatečně rychle rozběhl, rameno vylétlo a hlučně narazilo do zarážky - kámen se syčivě vzdaloval jako zmenšující se bod. Všichni Perssonoj propukli v jásot, který však odumřel, když kámen proletěl dobrých padesát metrů nad největší věžičkou tvrže a zmizel na druhé straně. A když kámen dopadl neškodně do kanálu za tvrží, propukli v nevázaný jásot Trozelligoj.

„To byl jen zaměřovací výstřel,“ poznamenal bezstarostně Jason. „Sjedu trochu níž a pustím jim to na nádvoří jako bombu.“

Trhl vypouštěcím ventilem a dlouhé rameno se vlivem gravitace vrátilo opět do horizontální polohy. S ramenem se vrátil do výchozí polohy i píst. Jason pečlivě ventil uzavřel a otočil kolem, aby spustil plošinu níž. Založili kámen a Jason znovu vystřelil.

Tentokrát se jásání ozvalo pouze z pevnosti Trozelligoj - kámen vylétl téměř kolmo vzhůru, pak dopadl a ve vzdálenosti necelých padesáti metrů potopil jeden z vlastních člunů.

„Nemám o tom tvém ďábelském stroji valné mínění,“ neudržel se Hertug, který se vrátil, aby se díval, jak ostřelování probíhá.

„Problémům v praxi se člověk nikdy nevyhne,“ procedil Jason mezi sevřenými zuby. „Jen počkej na příští výstřel.“ Rozhodl se zanechat pokusů o elegantní balistické dráhy a střílet rovně, protože prak měl mnohem větší výkon, než si původně myslel. Zuřivě otáčel kolem, když zvedal zadní část plošiny, dokud prak nebyl skloněn tak, aby vystřelený kámen letěl téměř rovnoběžně s vodní hladinou.

„Tohle bude výstřel, který jim ukáže,“ oznámil s mnohem větší přesvědčivostí, než jakou pociťoval, a když vystřelil, držel si palec pro štěstí. Kámen se zasvištěním odlétl a zasáhl hradbu s cimbuřím těsně pod jejím horním okrajem. Vytrhl z ní velkou porci zdiva a zcela zlikvidoval vojáky, kteří se tam nacházeli.

Od obléhaných Trozelligoj se žádný jásot již neozval.

„Jsou podělaní strachy!“ vykřikl jásavě Hertug. „Zaútoč!“

„Ještě ne. Uniká ti smysl obléhacích zbraní,“ vysvětloval trpělivě Jason. „Než zaútočíme, způsobíme jim tolik škod, kolik jen budeme moci - tím si zlepšíme šanci.“ Otočil zaměřovacím kolem a následující střela vykousla kus hradby vedle prvního zásahu. „A taky změníme druh střeliva, abychom je udrželi v nervozitě.“

Když kamenné střely rozhlodaly hradební zeď a začaly dělat díry do hlavní budovy, Jason zaměřil o kousek výš. „Nabijte speciál!“ rozkázal. Speciál, to byly hadry napuštěné ropou, zatížené kameny a převázané provazy.

Uložili speciál do misky praku, pak ho samotný Jason zapálil a nechal dobře rozhořet, než vystřelil. Střela proletěla vzduchem jako burácející kometa a po nárazu při dopadu se rozprskla na doškové střeše tvrže,

kteřá začala okamžitě doutnat a hořet. „Vyzkoušíme jich ještě pár,” prohlásil Jason a mnul si radostí ruce. Vnější stěna hradeb byla na mnoha místech proražena, dvě věže smeteny a většina střechy v plamenech, než se zoufalí Trozelligoj pokusili o protiútok. Jason něco takového očekával, věděl, že protiútok přijde, když se vodní vrata začala rychle otevírat.

„Palbu zastavit!” zavelel. „A dávejte pozor na tlak! Jestli necháte kotel vybuchnout, každého z vás, kdo přežije, vlastníma rukama zabiju!” Skočil do člunu s veslaři, který nechal čekat nedaleko. „Veslujte k bitevnímu plavidlu!” zvolal, a člun se prudce zakymácel, když se Hertug vrhl za ním.

„Hertug je vždy v čele!” vykřikl Hertug a málem usekl hlavu jednomu veslaři - tak divoce mával mečem. „Proti tomu nic nemám,” řekl Jason, „ale dávej pozor, kam s tím mečem míříš, a kryj se, až se začne střílet.”

Když Jason dorazil na můstek Neohrožence, spatřil, že neforemná nepřátelská loď s bočními kolesy již proplula vraty a že míří přímo k nim. O této mocné zbraní zkázy slýchal nervy drásající vyprávění, a proto ho nyní potěšilo, když se na vlastní oči přesvědčil, že je to jenom zchátralé, nevyzbrojené plavidlo, takové, jaké očekával. „Plnou parou vpřed!” zařval do hovorové trubky a převzal kormidlo.

Obě lodě se k sobě rychle čelně přibližovaly - od pancéřové desky Neohrožence se odrazily dlouhé šípy z jetilů, obrovských samostřílů, a spadly do vody, aniž způsobily nejmenší škodu. Obě lodě dál jely proti sobě po dráze hroící srážkou. Pohled na nízký, broukovitý tvar Neohrožence, vydechujícího kouř, musel kapitánem nepřátelské lodě otřást - ten si zřejmě uvědomil, že srážka při této rychlosti nemůže jeho plavidlu prospět, protože náhle změnil kurs. Jason otáčel kormidlem, aby plul k němu a udržoval před namířenou na jeho bok.

„Připravte se - vrazíme do nich!” vykřikl, když se před nimi mihl velký drak na přídi nepřátelské lodě a vystrašené obličejy u zábradlí. Pak kovové beranidlo na přídi Neohrožence narazilo přímo doprostřed promáčeného hrazení pro lodní koleso na levoboku a zařizlo se hluboko do trupu nepřátelského plavidla. Otřes z nárazu, po němž se Neohroženec náhle zastavil, jim sebral palubu pod nohama.

„Zpětný chod strojů, a? se můžeme odpoutat!” zavelel Jason a rychle přetácel kormidlo.

Na pancéřové palubě Neohrožence se objevil nepřátelský voják, který sem seskočil, nebo byl sražen z napadené lodě. Za kvílivého bitevního pokřiku se Hertug protáhl okénkem můstku a zaútočil na něho - sekl ho mečem do krku a pak odkopl jeho tělo do vody. Z kolesové lodě zaznívaly výkřiky, tlumené údery a pronikavý sykot unikající páry. Hertug uskočil zpět do bezpečí můstku, jakmile se na palubu snesly první šípy ze samostřílů.

Lodní šroub se otáčel nejvyšší rychlostí vzad, ale Neohroženec se nepohnul, jen se zachvíval. Jason zabručel něco nezřetelného a prudce otočil kormidlem opačným směrem. Plavidlo se zakolébalo a vyprostilo, pak začalo bez potíží plout dozadu.

Voda se zurčivě valila do vykrojené rány v kolesové lodi, která se začala naklánět a potápět.

„Viděls, jak jsem zdolal toho padoucha, který na nás zaútočil?” zeptal se navýsost spokojeně Hertug.

„Dosud to dokážeš s mečem báječně,” ocenil Jason. „Viděls ty, jak jsem do těch jejich necek vyklovl díru? - A je to! Odešel kotel,” dodal, když se ze zasažené nepřátelské lodě ozvalo mohutné zadunění doprovázené otřesy a následované oblakem páry a kouřem - loď se rozlomila na dva kusy a rychle se potápěla.

A když Jason otáčel svým bitevním plavidlem zpět do výchozího postavení, kolesová loď již zmizela pod hladinou a vodní vrata byla opět zavřená. „Doraz všechny, co se zachránili!” zavelel Hertug, ale Jason si ho nevšímal.

Z padacích dveří vykoukla mužská hlava. „Dole je voda, přímo se v ní brodíme.”

„Po nárazu některé ze spojů povolily,” odfrkl Jason. „Co sis myslel? Proto jsem tam dole nainstaloval čerpadla, a na palubě máme deset otroků navíc. A? se dají do práce.”

„Je to den vítězství,” nafukoval se Hertug a radostným pohledem spočinul na svém zakrváceném meči.

„Jak ty svině musí litovat, že na naši tvrz zaútočily!”

„Než dnešek skončí, budou toho litovat ještě víc,” řekl Jason. „Teď přistoupíme k závěrečné fázi. Ručíš za to, že tví muži vědí, co mají dělat?”

„Sám jsem jim to mnohokrát řekl a předal jsem jim archy s natištěnými rozkazy, které jsi připravil.

Všechno čeká už jenom na signál. Kdy ho mám dát?”

„Už to nebude dlouho trvat. Ty zůstaneš na můstku, s rukou na parní píš?ale, a já jim pošlu ještě pár střel.”

Přesunul se do člunu a poslal několik zápalných speciálů na střechu, aby udržel burácející oheň při životě. Za nimi přišlo na řadu šest sedm kartáčových střel - kožených pytlů se solidně velkými kameny, které se po odpálení rozprskly - a vyčistil scénu od hasičů a vojáků, kteří byli tak nerozumní, že nezůstali v úkrytu. Pak znovu zpracovával těžkými kameny hradební zeď - rozbíjel ji ještě znatelněji - dokud se jeho zhoubné střely nedostaly k vodním vratům. Stačily čtyři zásahy a ze silných dřevěných desek se staly třísky a z vrat nefunkční troska. Cesta se otevřela. Jason zamával pažemi a vyskočil na bitevní plavidlo. Parní píst ala třikrát zaječela a čekající loďstvo Perssonoj vyrazilo k útoku.

Jelikož si Jason nemohl být jist, že by někdo jiný mohl odvést spolehlivou práci, působil nejen jako vrchní velitel útočících sil, ale dělal také nabíječe děla a dělostřelce, kapitána velitelského plavidla a spoustu dalších věcí - od neustálého přebíhání sem a tam ho bolely nohy. Vyšplhat na můstek Neohroženec ho za chvíli stálo spoustu námahy. Až když útočníci pronikli do pevnosti, mohl si odpočinout a nechat je, aby dokončili akci efektním krvežíznivým způsobem. Svou úlohu splnil - oslabil obranu a způsobil nepříteli značné ztráty - a nyní se utkají vojáci v boji muže proti muži, aby dovedli útok k úplnému vítězství. Menší plavidla, poháněná plachtami a vesly, již urazila polovinu vzdálenosti k zdemolovaným hradbám, než se Neohroženec dal do pohybu, avšak díky svému parnímu pohonu je brzy dohonil. Útočící lodě rozevřely formaci a spěchající Neohroženec jí projel a zamířil k šikmo vychýleným zbytkům vodních vrat. Pancéřová příď do nich narazila, za doprovodu skřípotu je vytrhla ze závěsů - a Neohroženec se vřítíl do přistávací nádrže za nimi. Přestože zpětný chod pracoval na plný výkon, loď se stále pohybovala vpřed, než narazila do přistávací plošiny, o níž se se zachvěním zarazila - ostrá příď se hluboko zařízla mezi piloty. Za nimi dorazili řvoucí Perssonoj a před nimi se vynořili bránící se Trozelligoj - ihned se rozpoutala bitva na život a na smrt. Hertugův šlechtický osobní strážce se pohyboval v prvních řadách, připraven chránit svého vůdce, který se vrhal do útoku.

Jason vytáhl z ochranného pouzdra pohotovostní láhev s domácíky vyrobeným destilátem a dopřál si rychlý, povzbuzující doušek. Pak si nalil další dávku do pohárku, aby ji ve volnějším tempu vychutnal, a ze svého výhodného místa na můstku pozoroval bitvu.

Od prvního okamžiku, kdy se obě strany do sebe pustily, nebylo o výsledku bitvy pochyb. Obránci byli potlučeni, popáleni a přečísleni - a morálně zdecimováni. Zmohli se pouze na ústup, když Perssonoj přes pobožené hradby a vyvrácenými vodními vraty zaútočili. Nádvoří se rychle vyprázdnilo a boj se přesunul do hloubek tvrze - nastal čas, aby se Jason pustil do další části své úlohy.

Vyprázdnil pohárek, na levé rameno si připevnil ochranný štít a uchopil hvězdici, která se již tolik osvědčila. Ijale je někde uvnitř, tím si byl jist, a musí ji osvobodit dřív, než ji potká něco neblahého. Cítil za to děvče odpovědnost - jestli něco nepodnikne, Ijale se i v budoucnu bude potloukat s tlupou otroků po nehostinném pobřeží. A? tak či onak, do této nepříjemné situace se dostala kvůli němu a on ji z ní musí bez nějaké újmy dostat. Pospíšil si na břeh.

Oheň na vlhké doškové střeše už zřejmě přestal hořet, aniž by kamenné budově způsobil nějaké další škody, ale kouř se dosud valil a v chodbách bylo plno štiplavého zápachu. Ve vstupní hale zůstala jen smrt - mrtvá těla a krev a jen několik zraněných. Jason kopnutím otevřel dveře a vydal se hlouběji do pevnosti. V prostorné jídelně se odehrávala závěrečná fáze boje proti hrstce obránců, ale Jason se jí vyhnul a vrazil do kuchyňských prostor. Zde byli pouze otroci, krčící se pod stoly, a vrchní kuchař, který ho napadl sekáčkem. Jason ho trhavým úderem hvězdici odzbrojil - pohrozil mu, že zajde hroznou smrtí, jestli mu neřekne, kde se nachází Ijale. Kuchař odpovídal ochotně, držel si zakrvácenou paži, ale nic nevěděl. Otroci jen koktali strachem a nedalo se z nich nic kloudného dostat. Jason se vypravil dál. Halasný řev a nepřetržitý třeskot ho přilákaly k dějišti poslední hlavní srážky, kterým byla zřejmě hlavní hala, osvětlená vysokými okny a ověšená prapory a trojúhelníkovými vlajkami. Teď, kdy se bojující strany přetlačovaly z jednoho místa na druhé, klouzaly v krvi a klopýtaly přes těla mrtvých a zraněných, proměnila se na jatka. Náhlý příval šípů z opačného konce haly bojující muže oddělil a ty, kteří útočili, donutil pozvednout štíty, aby se kryli.

Po místnosti se roztáhla řada těžkooděnců s ochrannými štíty a na jejím konci se utvořil hlouček bojovníků v pestřejší zbroji s drahokamy, nepochybně příslušníků samotného šlechtického rodu

Trozelligoj. Stáli na vyvýšeném pódiu pro pořádání hostin, nyní zbaveném veškerého nábytku, a shlíželi přes hlavy bojujících postav pod sebou. Jeden z nich, když vstoupil, zahlédl Jasona a ukázal na něho mečem - současně něco rychle povídal ostatním. Pak k němu obrátili pozornost všichni a rozestoupili se. Jason spatřil, že drží mezi sebou Ijale, pevně spoutanou a v řetězech, a že jeden z nich jí tiskne k hrudi meč. Posuňkem Jasona na tuto skutečnost upozornili a to, co tím chtěli sdělit, bylo zřejmé: neútočte, nebo ona zemře. Neměli tušení, co pro něho Ijale znamená, nebo zda pro něho vůbec něco znamená, ale zřejmě nabyli dojmu, že k ní má nějaký vztah. Nečekalo je nic než jistá smrt, takže stálo za to zkusit jakýkoli zoufalý tah.

Jasona se zmocnil šíravý vztek a ten ho přiměl vyrazit vpřed. Samozřejmě věděl, že žádný kompromis už není možný - vítězství bylo na dosah ruky a každý pokus o dohodu mezi Hertugem a zoufalými Trozelligoj by skončil smrtí Ijale. Musí se k ní dostat!

Bránící vojáci odlétli stranou, když mezi ně zezadu skočil, aby se vrhl na ochrannou řadu těžkooděnců. Zasyčel šíp, těsně ho minul, ale ani si ho nevšiml - a už byl u nich. Zaútočil tak rychle a nečekaně, že vlivem jeho setrvačné hmotnosti těžkooděnci na okamžik ustoupili, a v rozestupu mezi dvěma štíty hvízdla jeho hvězdice, dopadla přímo na tvář pod přilbou. Svým štítem zachytil ránu mečem a vojáka, který ho napadl, srazil úderem k zemi. Jakmile se dostal za řadu těžkooděnců, nezdržoval se bojem a prodíral se dál, zatímco těžkooděnci se pokoušeli vytvořit sevřený útvar, aby mohli čelit nepříteli, který bez otálení využil Jasonova sebevražedného útoku ve svůj prospěch.

Na vyvýšeném pódiu byl mezi elitní skupinou ještě někdo, koho si Jason dosud nevšiml - zahlédl ho až teď, když zaútočil. Tím dotyčným byl zrádce Mikah! Stál vedle Ijale, které hrozila bezprostřední smrt, protože se k ní Jason sotva dostane včas. Meč se již snášel ke smrtelnému úderu.

Jen na zlomek okamžiku zahlédl Jason Mikaha, jak přiskakuje vpřed, chápe exekutora s mečem za ramena a strhává ho dozadu k zemi. Pak Jasona napadli ze všech stran a on musel ze všech sil bojovat o svůj život.

Nadějí moc neměl - jednu ku pěti až šesti - a všichni útočníci byli chráněni pancířem. A byli zoufalí. Avšak Jason nepotřeboval nad nimi zvítězit, stačilo mu, aby jim několik sekund vzdoroval, než se sem probijí jeho vojáci. A ti byli kousek za ním - slyšel jejich vítězný křik, když linie obránců padla. Zachytil úder meče na štít, dalšího útočníka odkopl a třetího srazil hvězdici.

Bylo jich však příliš mnoho, obklopovali ho ze všech stran. Odstrčil dva stranou, pak se otočil, aby čelil těm, co byli za ním. Tam stál jejich vůdce, již v pokročilém věku, s hněvem v očích... a s dlouhým mečem v ruce...

„Zhyň, démone! Zhyň, ty zhoubo!“ zaječel a provedl výpad. Dlouhá, chladivá čepel zasáhla Jasona kousek nad opaskem, s pronikavou bolestí mu vnikla do těla, znehybnila ho a vynořila se mu ze zad.

16

Bolest to byla značná, ale nikoli nesnesitelná. Nesnesitelné však bylo pomyšlení, že se blíží neodvratná smrt. Ten stařec ho zabil. Už je po všem. Téměř bez zášti pozvedl Jason štít a vrazil jím do útočníka, který pozpátku odvrávorál. Meč však zůstal, kde skončil - tenká lesknoucí se smrt, která pronikla jeho tělem.

„Nechej toho,” řekl chraptivě Jason Ijale, která s výrazem hrůzy v očích zvedla spoutané ruce a vytahovala mu meč z těla. Bitva již skončila a Jason přes závoj bolesti rozostřující zrak viděl, že před ním stojí Hertug, v jehož výrazu se rovněž odráželo očekávání, že Jason brzy zemře.

„Hadry,” vypravil ze sebe Jason tak zřetelně, jak jen mohl. „Nachystej je, abys je mohl přitisknout k ranám, až meč vytáhneš.”

Silné ruce vojáků ho držely ve vzpřímené poloze a útržky z oděvu byly připraveny. A před ním stál Hertug. Pak Jason pouze přikývl a zavřel oči. Znovu ho zaplavila bolest a poklesl. Položili ho na koberec - šaty mu už předem roztrhli - a ke krvácející ráně v zádech přitiskli připravené obvazy.

Když ztrácel vědomí, zaplavil ho příjemný pocit, že se zbaví utrpení, a divil se sám sobě, proč si připouští starosti. Proč bolest prodlužovat? Nemůže než zemřít - zde, světlé roky daleko od antiseptik a antibiotik a se zhoubnou infekcí ve střevech. Nemůže než zemřít...

K vědomí se znovu probral jen jednou, aby na vlastní oči spatřil, jak u něho klečí Ijale a jehlou a nití mu sešívá ránu na břicho. Světlo se opět vytratilo, a když znovu otevřel oči, ležel ve své ložnici a do očí mu proudila záplava světla vnikající dovnitř rozbitým oknem. Pak překryl světlo nějaký stín - a někdo mu smočil a zchladil nejdříve čelo a tváře a poté rty. To ho přimělo si uvědomit, jak má vyschlé hrdlo a jak je bolest intenzivní.

„Vodu...“ vyrazil ze sebe chraptivě a byl překvapen, jak jeho hlas slabě zní.

„Řekli mi, že bys neměl pít - s tou ránou,“ řekla Ijale přes sevřené rty a ukázala mu na břicho.

„Myslím, že na tom nezáleží... a? tak, nebo jinak,“ opáčil. Vědomí blížící se smrti působilo větší bolest než zranění. Vedle Ijale se objevil Hertug - vážný výraz v jeho obličeji byl zrcadlovým obrazem toho, jak se tvářila Ijale. Napřáhl ruku a podal Jasonovi balíček.

„Tohle sehnali sciuloj - kořeny bede, které otupují bolest tak, že ji vnímáš jen vzdáleně. Musíš si je vzít, ale bez přehánění. Když se bede užívá nadměrně, je to nebezpečné.“

To pro mě není, napadlo Jasona, když se nutil žvýkat suchý, dřevitý kořen. Likvidátor bolesti, narkotikum, návyková droga... já však mám moc málo času na to, abych si návyk vypěstoval.

Nech? ta droga byla jakákoli, působila dokonale, a Jason pocítil vděčnost. Bolest zmizela jako zázrakem, stejně rychle zmizel pocit žízně, a přesto že lehká závrať zůstala, po vyčerpanosti nezbylo ani stopy. „Jak dopadla bitva?“ zeptal se Hertuga, který stál se zkříženými pažemi a nevražil na osud.

„Zvítězili jsme. Ti z Trozelligoj, co přežili, jsou našimi otroky - jejich klan už neexistuje. Někteří vojáci uprchli, ale na těch nezáleží. Jejich tvrz patří nám a rovněž tak nejtajnější haly, kde stavěli svoje stroje. Kdybys ty jejich stroje viděl...“ Když si uvědomil, že je Jason neuvidí a že toho už vůbec moc neuvidí, znovu se zakabonil.

„Neklesej na mysl,“ pronesl Jason. „Zvítězila nad jedním, zvítězí nad všemi. Neexistuje už žádná další smečka, která by byla tak silná, aby se ti momentálně mohla postavit. Jednej rychle, než se spojí. Nejdřív odrovnej ty, které jsou ti nejmíň přátelsky nakloněny. A pokud možno, nesnaž se vybit všechny jejich techniky - až jim dáš na frak, budeš potřebovat někoho, kdo by tě do jejich tajemství zasvětil. Jednej rychle a do zimy ti bude Appsala patřit.“

„Vystrojíme ti ten nejparádnější pohřeb, jaký kdy Appsala viděla,“ neudržel se Hertug.

„O tom nepochybuj. Na výdajích šetřit nebudeš.“

„Uspořádáme slavnosti a modlitby, a tvoje pozůstatky proměníme v popel v elektrické obloukové peci na počest boha Elektro.“

„Z ničeho jiného bych neměl větší radost...“

„A pak tvůj popel převezeme do moře v čele velké pohřební flotily z mnoha lodí, z nichž každá bude silně vyzbrojena, abychom se na zpáteční cestě mohli pustit do Mastreguloj a dobýt jejich tvrz, když nebudou připraveni.“

„To je, Hertugu, ještě radostnější. Na chvíli jsem měl dojem, že se stáváš příliš sentimentální.“

Pak Jasonovu pozornost upoutal lomoz u dveří. Otočil zvolna hlavu a spatřil, jak skupina otroků táhne do místnosti silně izolované kabely. Další přinesli bedny s přístroji, a po nich dorazil vrchní dozorce otroků, který praskal bičem a popoháněl před sebou klopýtajícího Mikaha, spoutaného řetězy. Po několika kopancích se Mikah ocitl v rohu místnosti, kde klesl k zemi.

„Chtěl jsem toho zrádce zabít,“ oznámil Hertug, „ale pak mě napadlo, jaké to pro tebe bude znamenat potěšení, když ho umučíš k smrti sám. Pookřeješ. Oblouková pec se brzy rozežře - můžeš ho smažit kousek po kousku a poslat ho před sebou jako oběť bohu Elektro, která ti usnadní k němu cestu.“

„To je od tebe velice laskavé,“ musel uznat Jason a prohlížel si zbitého Mikaha. „Připoutejte ho řetězy ke zdi a nechte nás o samotě, abych mohl vymyslet, jak nejdůvtipněji a nejhrozněji ho budu mučit.“

„Udělám, co žádáš. Ale musíš mi dovolit, abych vlastnímu obřadu byl přítomen. O vše nové v mučení mám vždy zájem.“

„O tom, Hertugu, nepochybuj.“

Odešli, a Jason zahlédl, jak se k Mikahovi krade Ijale s kuchyňským nožem v ruce.

„Nedělej to,“ zarazil ji. „To nemá cenu, to nemá vůbec žádnou cenu.“

Poslušně odložila nůž a uchopila houbu, kterou otřela Jasonovi obličej. Mikah pozvedl hlavu a upřel oči na

Jasona. Obličej měl samý šrám, jedno oko oteklé a zavřené.

„Neprozradil bys mi,” zeptal se Jason, „co sis, sakra, myslel, že děláš, když jsi nás zradil a mě ses pokusil dostat do zajetí Trozelligoj?”

„Jelikož mě hodláš mučit, moje ústa zůstanou navždy zavřená.”

„Nedělej ze sebe většího idiota než obvykle. Nikdo tě mučit nebude. Jen si říkám, co ti asi vlezlo do hlavy tentokrát - co tě vlastně vedlo k tomu, že jsi provedl takovou uhozenost?”

„Učinil jsem to, co jsem považoval za nejlepší,” odpověděl Mikah a povytáhl se.

„Ty vždycky činiš, co považuješ za nejlepší - jenže přitom zpravidla uvažuješ blbě. Nezamlouvalo se ti, jak jsem s tebou zacházel?”

„V tom, co jsem učinil, nebylo nic osobního. Činil jsem tak pro dobro trpícího lidstva.”

„Řekl bych, že jsi to udělal proto, abys dostal odměnu a nové místo - a proto, že jsi měl na mě vztek,” popíchl ho Jason. Mikahovy slabosti znal.

„To tedy ne! Když už to chceš vědět... učinil jsem to proto, abych zabránil válce...”

„Co tím chceš, proboha, říct?”

Mikah se zamračil, navzdory oteklému oku vypadal jako soudce, který pouští hrůzu. Když ukázal prstem v žalujícím gestu na Jasona, zařinčely řetězy.

„Jednoho dne, v alkoholickém opojení, ses mi přiznal ke zločinu a hovořils o svých plánech, jak zatáhnout tyto nevinné lidi do krvavé války a zabíjení a jak na ně vložit břímě despotismu. Tehdy jsem pochopil, co musím udělat. Že ti v tom musím zabránit. Přemohl jsem se, neodvážil jsem se pronést jediné slovo, abych neprozradil, na co myslím, protože jsem věděl, jak ti v tom zabránit.

Kontaktoval mě jeden člověk zaměstnaný u Trozelligoj, klanu počestných pracujících a techniků, jak mě ujistil, a projevil přání, abys za dobrý plat přešel od Perssonoj k Trozelligoj. Tehdy jsem mu nedal odpověď, protože jakýkoli plán na naše osvobození by znamenal použití násilí a měl za následek ztráty na životech, a na to jsem nemohl ani pomyslet, i kdyby odmítnutí mělo znamenat, že mi řetězy zůstanou.

Když jsem se pak dozvěděl o tvém krvežíznivém záměru, radil jsem se se svým svědomím a dospěl k závěru, že to udělat musím. Měli nás odtud odvést k Trozelligoj, kteří příslibili, že ti v nejmenším neublíží, i když bys zůstal v jejich zajetí. K válce by nedošlo.”

„Ty jsi prostě blázen,” usoudil Jason bez jakýchkoli emocí. Mikah zrudl.

„Nezáleží na tom, jaký máš na mě názor. Jednal bych tak znovu, kdyby se vyskytla příležitost.”

„I když teď víš, že ta sebranka, kvůli které jsi zradil, není o nic lepší, než jsou tady všechny ostatní? Nezadržels během bitvy jednoho z nich, aby nezabil Ijale? Zato bych ti asi měl poděkovat - i když se do té situace dostala právě tvou zásluhou.”

„O tvoje díky nestojím. Ohrozili ji pod tlakem emocionálního okamžiku. Nemohu jim to mít za zlé...”

„Na tom tak či onak nezáleží. Bitva skončila a průmyslová revoluce bude teď probíhat podle mých plánů bez překážek - i když v ní už nebudu hrát žádnou roli. Asi tak jediné, co jsi dokázal, je to, že mě čeká smrt - na což sotva mohu zapomenout.”

„Co to je za hloupost...?”

„Hloupost? Ty zbedněný blbče!” Jason se prudce nazvedl na loket, ale musel opět klesnout zpátky, protože jím projela bolest, by? ztlumená účinkem drogy. „Myslíš si, že tady ležím proto, že jsem unaven? Díky tvým únoscovským choutkám a intrikaření jsem se dostal v bitvě dál, než jsem měl v úmyslu, a přímo na hrot dlouhého, ostrého a nemilosrdného meče. Kdyby meč zasáhl játra nebo nějakou větší cévu, nemluvil bych teď s tebou. Nevím, jak by se dala udělat díra do břicha, aby se nepoškodila na jednom nebo dvou místech střeva, neprořízla pobřišnice a nezanesla spousta pozoruhodných, lačných bakterií. Pokud jsi v poslední době nečetl příručku první pomoci, mohu ti sdělit, že bude následovat zánět pobřišnice, který - když se vezme v úvahu, jaká je na této planetě úroveň lékařských znalostí - je na sto procent smrtelný.”

To Mikaha elegantně umlčelo, Jasonovi však na náladě moc nepřidalo - a Jason zavřel oči, aby si na chvíli odpočinul. Když je znovu otevřel, byla již tma, a tak je střídavě zavíral a otvíral až do rozbřesku, kdy musel nabudit Ijale a požádat ji, aby mu přinesla misku s kořeny bede. Povšiml si, jak se tváří, když mu otírala obličej.

„Takže se tady neoteplilo,” poznamenal. „To teplo se týká jen mě.”

„Utrpěls kvůli mně zranění,” zakvíla a dala se do pláče.

„Blbost!” odmítl Jason. „A? zemřu jakkoli, zemřu vlastní rukou. To jsem si umnul už dávno. Na planetě, kde jsem se narodil, byly jenom slunečné dny a nekonečný klid a dlouhý, předlouhý život. Rozhodl jsem se odtud odjet, víc se mi zamlouval krátký a plný život než dlouhá a prázdná existence. Ted' si vezmu ještě trochu toho kořene, protože bych rád na svoje trápení zapomněl.”

Droga měla velice silný účinek a infekce se již značně rozšířila. Jason se potácel v klesající zarudlé mlze z kořene bede, pak se z ní vynořil a zjistil, že se nic nezměnilo. Ijale u něho dosud byla, pečovala o něho, a Mikah, spoutaný ve vzdáleném rohu řetězy, byl pohřížen do myšlenek. Říkal si, co se s nimi asi stane, až zemře, a ta myšlenka ho trápila.

Při jedné z takových ponurých, zpytujících nálad zaslechl ten zvuk: silící burácení, které náhle prořízlo venkovní atmosféru, a pak odeznělo. Zvedl se na lokty, aniž dbal na bolest, a vykřikl. „Ijale, kde jsi? Honem sem pojď!”

Přiběhla ze sousední místnosti, a Jason si uvědomil, že slyší výkřiky, hlasy na kanálu a na nádvoří. Slyšel ten zvuk doopravdy? Nebo to byla jen halucinace z horečky? Ijale se ho pokoušela násilím položit, ale setřásl ji a zvolal na Mikaha. „Nezaslechl před chvílí něco? Nezaslechl?”

„Spal jsem... myslím, že jsem zaslechl...”

„Co?”

„Nějaký hřmot - probudil mě. Bylo to jako... ale to není možné...”

„Není možné? Proč to není možné? Byl to raketový motor, že? Tady, na takové primitivní planetě.”

„Jenže tady žádné rakety neexistují.”

„Ted' tady jsou, ty idiote. Kvůli čemu jsem podle tebe postavil vysílačku ve formě modlíciho mlýnku?”

Při usilovném přemýšlení zkrabatil obličej do zamračeného výrazu, snažil se přimět mozek, omámený horečkou, k činnosti.

„Ijale!” zvolal a zalovil pod polštářem, kde měl schovanou peněženku. „Vezmi tyto peníze... všechny... a skoč do Chrámu Elektra a dej je kněžím. Nenechej se od nikoho zadržet, protože toto je nejdůležitější věc, jakou jsi kdy dělala. Oni pravděpodobně přestali kolem otáčet a všichni vylezli ven, aby čuměli na vzrušující podívanou. Ta raketa nemá šanci najít správný směr, pokud nebude mít naváděcí signál - a jestli přistane v Appsale na nějakém jiném místě, mohly by nastat komplikace. Řekni jim, aby točili klikou, a ne aby jí přestali točit, protože se sem blíží loď bohů a té je potřeba vyslat vstříc tolik modliteb, kolik jen bude možné.”

Ijale vyběhla a Jason s těžkým oddechnutím klesl na postel. Byla tam v atmosféře kosmická loď, která zachytila jeho SOS? Bude na palubě lékař nebo léčebný přístroj a budou schopni ho v tak pokročilé fázi infekce vyléčit? Určitě ano, každá kosmická loď má nějaké lékařské vybavení. Poprvé od chvíle, kdy utrpěl zranění, si dovilil pomyslet na to, že je snad ještě naděje, aby svoje zranění přežil, a chmurná tíseň z něho spadla. Dokonce se na Mikaha usmál.

„Mám takový pocit, bratře Mikahu, že jsme zkonsumovali poslední krenoj. Myslíš, že se dokážeš s takovou nepřízní osudu vyrovnat?”

„Budu nucen vydat tě spravedlnosti,” pronesl Mikah vážně. „Tvoje zločiny jsou příliš vážné, než aby bylo možno je utajit nemohu konat jinak. Musím kapitána požádat, aby uvědomil policii...”

„Jak se člověk s takovým uvažováním může dožít tak vysokého věku?” zeptal se chladně Jason. „Co mi zabrání v tom, abych tě nechal zabít, takže bys žádná obvinění nemohl vznášet?”

„Řekl bych, že něco takového neuděláš. Jistý druh cti ti nechybí.”

„Jistý druh cti? Konečně slova uznání z tvých úst! Je možné, že by v tvé neoblomnosti byla přece jenom malá trhlinka?”

Dříve než mohl Mikah reagovat, znovu se ozvalo zaburácení rakety a ozvalo se níže než poprvé, ale tentokrát neodeznělo, naopak sílilo, až ohlušovalo, a slunce na chvíli překryl nějaký stín.

„Rakety na chemický pohon!” vykřikl Jason hlasitěji, než byl zvuk burácení. „Doprovodná loď, nebo přistávací člun velké kosmické lodě... určitě nalétává na můj jiskrový signál - jiná náhoda je skoro vyloučena.” V té chvíli vběhla do místnosti Ijale a klesla vedle Jasonova lůžka.

„Kněží uprchli,” vyrazila ze sebe nařikavě, „všichni se skrývají. Obrovská bestie, která chrlí oheň, se snáší dolů, aby nás všechny zničila!” Najednou zněl její hlas jako pronikavý křik - burácení na nádvoří

totiž náhle ustálo.

„V pořádku přistála,” vydechl Jason, pak ukázal na výkresový papír na stole. „Ijale, papír a tužku. Podej mi je. Napiš, u vzkaz a chci, abys ho odnesla do lodě, která přistála.” Ijale se odtáhla, silně se chvěla. „Ijale, nemusíš mít strach, je to jenom loď, která se podobá té, v jaké jsi už plula, jenže tahle pluje vzduchem, nikoli po vodě. V ní budou lidé, kteří ti neublíží. Zajdeš tam a ukážeš jim můj vzkaz, pak je sem přivedeš.”

„Mám strach...”

„Nemusíš mít. Nic zlého z toho nevzejde. Ti lidé v lodi mi pomohou a myslím, že dokážou, aby mi bylo zase dobře.”

„Tak já půjdu,” řekla prostě, povstala a přiměla se, byt se třást nepřestala, aby vyšla ze dveří ven. Jason ji doprovázel pohledem. „Mikahu, jsou chvíle,” poznamenal, „že mohu být na lidskou rasu hrdý, pokud se zrovna nedívám na tebe.”

Minuty se vlekly a Jason se přistihl, že tahá za příkrývky, že je žmoulá prsty při pomýšlení, co se asi na nádvoří děje. Trhl sebou, když se náhle ozvalo kovové zařinčení a po něm několik rychle po sobě následujících explozí. Neútočí ti blázni na loď? Zkroutil se, a když se pokusil vstát, proklínal sám sebe za to, že je tak slabý. Nemohl než ležet a čekat - zatímco jeho osud byl v rukou někoho jiného.

Zazněly další exploze - tentokrát z vnitřku budovy- pak volání a hlasité výkřiky. Z chodby se ozvaly běžící kroky - do místnosti vběhla Ijale a za ní Meta s dosud kouřící pistolí v ruce.

„Z Pyrru je cesta dlouhá,” přivítal Jason Metu, když spočinul očima na její půvabné, ale nyní ustarané tváři a na důvěrně známých ženských tvarech, nyní krytých převlekem z hrubé kovové tkaniny. „Ale nedokážu si vzpomenout na nikoho, koho bych raději viděl těmi dveřmi procházet...”

„Ty jsi zraněn!” Rychle k němu přiběhla, klekla z druhé strany k jeho lůžku tak, aby viděla na otevřené dveře. Když ho uchopila za ruku a nadzvedla ji, pod dojmem suchého tepla jeho pokožky se jí rozšířily zomíčky. Neřekla ani slovo, odepla od opasku medikit a přitiskla mu jej k pokožce na předloktí.

Diagnostická sonda se vysunula a mediku přičinlivě zacvakal, jedna injekční jehla pronikla pod kůži a za ní v rychlém sledu tři další. Pak medikit ještě zavrněl, když ho přeočkovával, a rozsvítila se na něm kontrolka oznamující, že léčení skončilo.

Meta byla k němu hluboko skloněna - nyní se sklonila ještě víc, aby se dotkla jeho rozpukaných rtů svými, a pramen blond vlasů jí sklouzl přes čelo. Líbala ho s očima otevřenými, a aniž se od něho odtáhla, výstřelem rozmetala kus dveřního rámu a donutila vojáky v chodbě, aby se stáhli.

„Nezabíjej je,” řekl Jason, když se Meta od něho váhavě oddálila. „Mají to být naši přátelé.”

„Mí přátelé to nejsou. Když jsem vylezla ze záchraného člunu, ihned po mně začali střílet z jakýchsi projektilových zbraní, ale postarala jsem se o ně. Stříleli dokonce po té holce, která mi přinesla vzkaz, dokud jsem jim nezlíkvidovala jednu stěnu. Už je ti líp?”

„Ani dobře, ani blbě - jen se mi točí z těch tvých píchanců hlava. Ale měli bychom se raději vypravit k lodi. Přesvědčím se, jestli dokážu jít.”

Přehodil nohy přes okraj lůžka - a zhroutil se, dopadl obličejem k zemi. Meta ho vytáhla zpátky na lůžko a kolem něho opět naskládala příkrývky.

„Musí tady zůstat, dokud ti nebude líp. Na to, aby ses mohl sám pohybovat, jsi dosud moc nemocný.”

„Budu ještě nemocnější, když zůstanu. Jakmile si Hertug - to je ten, co tady šéfuje - uvědomí, že bych odtud mohl vypadnout, udělá všechno, jen aby mě zadržel, a to bez ohledu na to, o kolik lidí by přitom mohl přijít. Budeme muset jednat rychle, než jeho vykutálená hlavinka k takovému závěru dospěje.”

Meta se rozhlédla po místnosti, pohledem přeletěla přes Ijale - ta seděla příkrčeně a zírala na ni - jako by byla součástí vybavení interiéru, pak se zarazila u Mikaha. „To stvoření, co je přivázáno řetězem ke zdi, je nebezpečné?” zeptala se.

„Občas může být - musíš ho dobře hlídat. To je ten, co mě zajal na Pyrru.”

Meta sáhla do brašny u boku a vsunula Jasonovi do dlaně rezervní pistoli. „Na, tady máš - asi ho budeš chtít zastřelit sám.”

„Tak vidí, Mikahu,” prohodil Jason, potěškával přitom důvěrně známou zbraň v dlani. „Všichni si přejí, abych tě zabil. Co je na tobě tak zvláštního, že v každém vzbuzuješ ohavné pocity?”

„Smrti se nebojím,” prohlásil Mikah. Pozvedl hlavu a narovnal ramena, ale se svým pocuchaným šedivým

plnovousem a řetězy moc působivě nevypadal.

„To bys ale měl.” Jason sklonil zbraň. „Je překvapující, že někdo, kdo se vyznačuje takovou vášní pro páchání blbostí, může tak dlouho vydržet.”

Obrátil se k Metě. „Už jsem si užil zabíjení až nad hlavu. Na této planetě si v zabíjení přímo bahní. A my ho budeme potřebovat, aby pomohl, až mě budete snášet po schodech. Po svých to asi nedokážu, a on je zřejmě nejlepší nosič nosítek, jakého tady seženeme.”

Meta se otočila k Mikahovi, do ruky jí vklouzla pistole z pružinového pouzdra a vystřelila. Mikah se zkroutil, pozvedl ruce před oči - zdálo se, že ze zjištění, že stále žije, utrpěl šok. Meta ho osvobodila tím, že mu odstřelila řetězy. Bleskurychle se k němu přesunula s nedbalou elegancí tygřice na lovu a vrazila mu dosud kouřící hlaveň do břicha.

„Jason si nepřeje, abych tě zabila,” pronesla mazlivě a zatlačila na pistoli silněji, „jenže já pokaždé nedělám jen to, co mi řekne. Jestliže chceš zůstat ještě chvíli naživu, uděláš, co řeknu. Odděláš desku toho stolu a uděláš z ní nosítka. Na nich pomůžeš snést Jasona k raketě. Když provedeš nějakou levotu, je z tebe na místě mrtvola. Jasné?”

Mikah otevřel ústa, aby vyslovil nesouhlas, nebo aby pronesl jeden ze svých projevů, ale něco z Metiny chladné hořkosti ho zadrželo. Pouze přikývl a zamířil ke stolu.

Ijale si dřepala vedle Jasonova lůžka, uchopila Jasona pevně za ruku. Z cizí řeči, kterou Jason a Meta spolu hovořili, nerozuměla ani slovu.

„Co se děje, Jasone?” zeptala se prosebně. „Co to bylo za tu lesklou věc, co tě bodala do ruky? Ta žena, co přišla, tě líbala, takže musí patřit k tobě, ale ty jsi silný a můžeš mít dvě ženy. Neopouštěj mě!”

„Co je ta holčice zač?” zeptala se Meta chladně. Její pružinové pouzdro zadrnčelo a do dlaně jí vskočila pistole, aby z ní vzápětí zmizela.

„Jedna z místních, otrokyně, která mi pomáhala,” odpověděl Jason s předstíranou nedbalostí. „Jestli ji tady necháme, pravděpodobně ji zabijí. Vezmeme ji s sebou...”

„To by asi nebylo moudré.” Meta měla z očí štěrbiny a zdálo se, že každou chvíli jí vskočí do ruky pistole. Zamilovaná pyrranská žena je jenom žena - a zůstává Pyrrankou, což je velice nebezpečná kombinace. Naštěstí odpoutal její pozornost nějaký pohyb u dveří - vyslala k nim dva výstřely, dřív než ji Jason stačil zarazit.

„Nechej toho... to je Hertug. Poznal jsem jeho podpatky, když se střemhlav vrhal do bezpečí.”

Z chodby dolehl polekaný hlas. „Nevěděli jsme, Jasone, že je to tvůj přítel. Někteří moc horliví vojáci zahájili příliš brzy palbu. Dal jsem je potrestat. Jsme přátelé, Jasone. Řekni tomu z lodě, aby už nic neboural - a abych mohl vstoupit a promluvit si s tebou.”

„Nerozumím, co povídá,” přiznala Meta, „ale zvuk jeho hlasu se mi nelíbí.”

„Máš zcela správné pocity, drahoušku,” souhlasil Jason. „Nemohl by mít výraznější dvě tváře, ani kdyby měl doopravdy oči, nos a ústa taky vzadu na hlavě.”

Zachichotal se - a uvědomil si, že z toho, jak v jeho organismu probíhá střet léčiv a toxinů, se dostavuje pocit opilosti. Uvažovat jasně vyžadovalo námahu, ale byla to námaha, kterou musel vynaložit. Ještě nebyl všem nepříjemnostem konec a nedalo se předpokládat, že by i tak vynikající bojovník, jakým Meta byla, zdolal celou armádu. A tu povolají, aby je zadržela, jestliže nebude postupovat opatrně.

„Hertugu, pojd' dál!” zvolal. „Nikdo ti neublíží - člověk se chybám nevyhne.” A pak k Metě: „Nestřílej - ale ani neslevuj z pozornosti. Pokusím se ho umluvit, aby nedělal problémy, ale nemůžu zaručit, že to vyjde. Buď tedy připravena na všechno.”

Hertug se ve dveřích rychle rozhlédl, pak opět zmizel z dohledu. Posléze sebral veškerou odvalu a šouravým krokem váhavě vstoupil.

„Ta malá zbraň, Jasone, kterou má tvůj přítel...” zamrkal krátkozrakýma očima na Metinu uniformu, „...totiž, tvoje přítelkyně, je moc pěkná a dám za ni pár otroků. Pět otroků, to je dobrý obchod.”

„Řekni sedm.”

„Souhlas. Podej mi ji.”

„Tuhle ne - ta patří rodině již léta a moje přítelkyně se s ní nemůže rozloučit. Ale v lodi, ve které sem dorazila, je ještě jedna - zajdeme tam a vezmeme ji.”

Mikah skončil s rozebíráním stolu a položil desku vedle Jasonova lůžka, pak spolu s Metou na ni Jasona

opatrně přesunul. Hertug si otřel hřbetem ruky nos a jeho mrkajícím zarudlým očkám nic neušlo.

„V lodi jsou věci, které tě vyléčí,” poznamenal a projevil tak víc inteligence, než kolik mu byl ochoten Jason přisoudit. „Zůstaneš naživu a odletíš v nebeské lodi?”

Jason, ležící na nosítkách, zasténal a zkroutil se, chytil se v bolestech za bok. „Umírám, Hertugu. Oni vezmou můj popel v lodi, kosmickém pohřebním člunu, aby ho rozptýlili mezi hvězdami...”

Hertug skočil ke dveřím, ale ve stejném okamžiku se u něho ocitla Meta, která mu zkroutila dozadu ruku, až vykřikl, a zabořila mu do ledvin pistoli.

„Jak to chceš zařídit dál, Jasone?” zeptala se Meta polohlasem.

„A? Mikah nese nosítka vpředu a Hertug s Ijale je mohou podpírat vzadu. Kryj toho stařešinu pistolí, a při troše štěstí se odtud dostaneme bez újmy na zdraví.”

Udělal to tak - ubírali se volným krokem a obezřetně. Perssonoj, zbaveni vůdce, se nemohli rozhodnout, co udělat: utrápené výkřiky Hertuga je jenom vyváděly z konceptu, stejně jako Jasonovy výstřely, které vytrhávaly kusy zdiva a tříštily okna. Z cesty dolů po schodišti a přes nádvoří měl Jason potěšení - bavil se tím, že umísťoval výstřely do blízkostí každé hlavy, která se zde vynořila. K raketě se dostali bez potíží.

„Teď nastává krušná fáze,” řekl Jason, když obtočil jednu paži kolem ramen Ijale a přesunul většinu své váhy na druhou paži, zaháknutou kolem krku Mikahovi. Sám jít nemohl, museli ho nést a na palubu vytáhnout.

„Meto, zůstaň ve dveřích a toho starého jestřába pevně drž. Buď připravena na všechno, protože něco takového, jako je loajalita, tady neexistuje, a jestli budou muset zabít Hertuga, aby tě dostali, nebudou ani na okamžik váhat.”

„To je logické,” uznala Meta, „vždy? je válečný stav.”

„Jo, myslím, že Pyrran by to tak chápal. Buď připravena. Já zahřeju motory, a až budeme připraveni ke startu, zapnu sirénu. Necháš Hertuga Hertugem, zavřeš uzávěr a co nejrychleji přiběhneš k řídicímu pultu - já bych start asi nezvládl. Rozumíš?”

„Dokonale. Běž - ztrácíš čas.”

Jason bezvládně klesl na sedadlo pro druhého pilota a provedl celou přípravnou fázi pro start, jak nejrychleji mohl. Právě se natahoval, aby stiskl spouštěč sirény, když se ozval dunivý náraz a celá loď se otřásla - a v té ochromující sekundě se málem převrhla. Pak se však pomalu vyrovnala, a Jason vyhlásil poplach. Ještě než siréna dozněla, Meta seděla v sedadle pro prvního pilota a malá raketa se vznesla k obloze.

„Jsou rozvinutější, než jsem si myslela, že na tak primitivním světě budou,” poznamenala, když první fáze akcelerování skončila. „V jedné budově měli takový velký, nevzhledný stroj, z něhož se najednou zakouřilo a vylétl balvan, který nám urazil větší část ocasního křídla na levoboku. Zlikvidovala jsem ho, ale ten, kterému říkáš Hertug, utekl.”

„V určitých směrech jsou dost rozvinutí,” potvrdil Jason. Cítil se příliš slabý, než aby přiznal, že je málem porazil jeho vlastní vynález.

17

Díky obratnému pilotování Mety lehce vklouzli do otevřeného doku v pyrranské kosmické lodi, která kroužila na orbitě kousek nad atmosférou. Ve stavu beztlíže se Jasonovi natolik ulevilo od bolesti, že se mohl postarat o to, aby Ijale, s očima doširoka otevřenými hrůzou, byla k antiakceleračnímu lehátku dobře připoutána, než se zhroutil sám. Pak plul vzduchem ke své kóji, a než k ní dorazil, omdlel s blaženým úsměvem na rtech společnost posedlá otrokářstvím se zdála být už hodně daleko.

Když se probрал, bolesti a znepokojující pocity z největší části ustoupily, stejně tak horečka - a i když byl dosud značně zesláblý, přitahováním se dostal chodbou do řídicí kabiny. Meta právě počítala kurs na počítači.

„Mám hlad!” zakrákal Jason a chytil se za hrdlo. „Moje tkáně se vyčerpaly tím, jak se opravovaly, a já zmírám hladem.”

Meta mu beze slova podala vymačkávací tubu s obědem, a podala ji gestem, které prozrazovalo, že má

na něco vztek. Když přiložil tubu k ústům, povšiml si, že na opačném konci kabiny se krčí Ijale - alespoň se snažila krčit, jak jí to stav beztlíže jen dovoloval.

„Bože, to byla lahoda!“ prohlásil Jason až zbytečně hlasitě a s předstíranou žoviálností. „Meto, ty letíš s lodí sama?“

„Samozřejmě že sama.“ Vyslovila to tak, jako by říkala: To je ale pitomá otázka. „Lod' mi vzít dovolili, ale nikoho dalšího, kdo by letěl se mnou, nemohli postrádat.“

„Jak jsi mě našla?“ zeptal se ve snaze zjistit, jakým směrem by měl vést rozhovor, aby roztála.

„To není těžké si domyslet. Operátor na kosmodromu si zapamatoval, jaké znaky měla kosmická loď, v níž jsi odletěl, a když je později popsal, Kerk poznal, že jsou cassylijské. Zaletěla jsem na Cassylii a pátrala - tam loď identifikovali, ale neměli záznam, že se vrátila. Pak jsem se vydala po zpátečním kursu k Pyrru a zjistila, že v dostatečné blízkosti dráhy jsou jen tři planety, kam by se loď během skoku prostorem mohla uchýlit. Dvě z nich jsou centrálně organizované, disponují moderními kosmodromy a letovými kontrolami a na těch by věděli, jestli loď, kterou jsem hledala, přistála, nebo dokonce ztroskotala. Nic takového. Loď tedy musela přistát na třetí planetě, té, kterou jsme právě nechali za zády. Jakmile jsem vletěla do atmosféry, zachytila jsem tíšňový signál a snesla se dolů tak rychle, jak to jen bylo možné. - Co hodláš udělat s tou ženskou?“

Otázku vyslovila tónem, který spaloval mrazem. Ijale se přikrčila ještě víc, a i když z rozhovoru nerozuměla ani slovu, strach ji přímo ochromil.

„O tom jsem vlastně ještě nepřemýšlel...“

„V tvém životě, Jasone, je místo jen pro jednu ženu. Pro mě. Každého, koho napadne něco jiného, zabiju.“

Nepochybně to myslela doopravdy - a měla-li Ijale zůstat naživu, musí se co nejrychleji ta smrtelná hrozba žárlivé pyrranské ženy neutralizovat. Jason horečně uvažoval.

„Přistaneme na nejbližší civilizované planetě a vysadíme ji tam. Mám dost peněz, abych jí založil v bance účet, který jí vystačí na léta. A učiním opatření, aby jí čas od času vypláceli jen určitou částku, takže bez ohledu na to, kdo ji o co připraví, bude mít vždycky dost. Nehodlám se o její osud strachovat jestliže dokázala žít v tlupě hledačů krenoj, dokáže existovat v osídleném světě kdekoli.“

Už slyšel ty námitky, které Ijale vznesla, až jí tu novinu oznámí, ale bylo to pro její dobro.

„Postarám se o ni a povedu ji cestami pravosti,“ ozval se od dveří známý hlas. Ve dveřích stál Mikah, plnovous měl zčuchaný, oči rozzářené a přidržoval se rámu.

„To je báječný nápad!“ souhlasil nadšeně Jason. Obrátil se k Ijale a promluvil na ni jejím jazykem.

„Slyšelas? Mikah tě vezme s sebou domů a postará se o tebe. Já zařídím, aby ti dali nějaké peníze na vše, co budeš potřebovat - Mikah ti o penězích všechno vysvětlí. Chci, abys mu pečlivě naslouchala, zapamatovala si přesně, co řekne, a pak udělala naprostý opak. Musíš mi slíbit, že se tím pravidlem budeš řídit a že nikdy svoje slovo neporuší. Tak se možná dopustí některých přehmatů a někdy se zmýlí, ale ve všech dalších případech se ti povede báječně.“

„Nemohu tě opustit! Vezmi mě s sebou - budu navždy tvou otrokyní,“ řekla naříkavě.

„Co to povídáš?“ utrhla se Meta, která něco ze smyslu pochopila.

„Ty jsi zlo, Jasone,“ prohlásil Mikah, zanotoval tak znovu obehnanou písničku. „Ona tě poslechne, to vím, a bez ohledu na to, jak velké úsilí vyvinu, vždycky to udělá tak, jak říkáš ty.“

„V to upřímně doufám,“ potvrdil vehementně Jason. „S tou tvou specifickou antilogikou se člověk musí narodit, aby v ní našel potěšení. My všichni ostatní se raději pod nárazy existence trochu ohneme a vymůžeme si o něco víc potěšení z fyzického života kolem nás.“

„Zlo, jak říkám, ale trestu neunikneš!“ Zpoza dveřního rámu se vynořila Mikahova ruka svírající pistoli - Mikah našel pistoli někde v podpalubí. „Přebírám na této lodi velení. Zajisti obě ženy, aby nezpůsobily žádné potíže, a pak pokračuj v letu na Cassylii, kde budeš postaven před soud.“

Meta byla k Mikahovi otočena zády, seděla na sedadle u řídicího pultu, dobrých pět metrů od něho, a v rukou měla plno navigačních poznámek. Zvolna zvedla hlavu, pohlédla na Jasona a po tváři se jí mihl úsměv.

„Říkals, že si nepřejesh, abych ho zabila.“

„Dosud si nepřejí, abys ho zabila, ale taky nemám v úmyslu letět na Cassylii.“ Oplatil jí úsměv a odvrátil

se.

Ulehčeně si oddechl, a za jeho zády se náhle ozval zvuk spěchajících kroků. Nezazněl ani jeden výstřel, jen chraptivý výkřik, žuchnutí a pronikavý praskot, které mu prozradily, že Mikah ve své poslední debatě neuspěl.

Harry Harrison

Druhá planeta smrti

Z anglického originálu Deathworld 2

(Sphere Books 1986)

přeložila Jana Novotná.

Bibliografii sestavil Václav Kříž.

Vydalo vydavatelství AF 167

jako svou 5. publikaci v Brně 1991.

Odpovědný redaktor Karel Blažek.

Technický redaktor Radek Dojiva.

Sazba DATAPRINT Brno.

Vytiskly Tiskárny Vimperk, s.p., Vimperk.

Vydání první.

Náklad 20 000 výtisků.

Tematická skupina 13/34.

ISBN 80-85384-05-1